

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Studie

STUDIE-20121119-04

over de evolutie van elektriciteits- en aardgasrijzen voor de professionele
klanten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor de jaren 2009 tot 2012

24 januari 2014

*Uitgevoerd op verzoek van BRUGEL door
INSTITUT DE CONSEIL ET D'ETUDES EN DEVELOPPEMENT DURABLE asbl*

Analytische samenvatting

Deze studie heeft tot doel de evolutie van de elektriciteits- en aardgasprijzen (en hun componenten) voor de professionele klanten voor te stellen. (AMR en MMR). Ze kon worden opgesteld dankzij de medewerking van de energieleveranciers die ons de informatie betreffende de facturen die ze voor hun klanten hebben opgesteld in samengevoegde vorm hebben bezorgd.

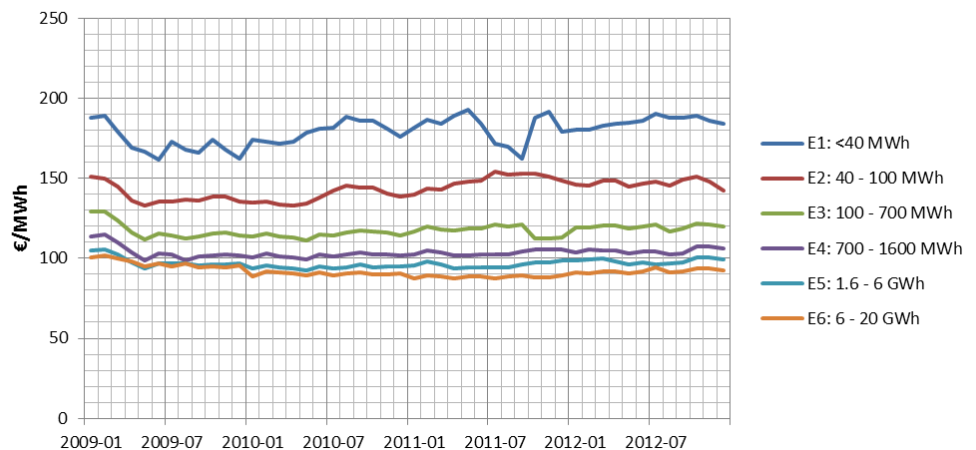
Voor elektriciteit is de evolutie van de all-in prijs (in €/MWh excl. btw) voor de verschillende verbruiksklassen opgenomen in de figuur hiernaast.

Van januari 2009 (referentiemaand voor de vergelijkingen) tot december 2012 (laatste maand die in deze studie is opgenomen), zien we een

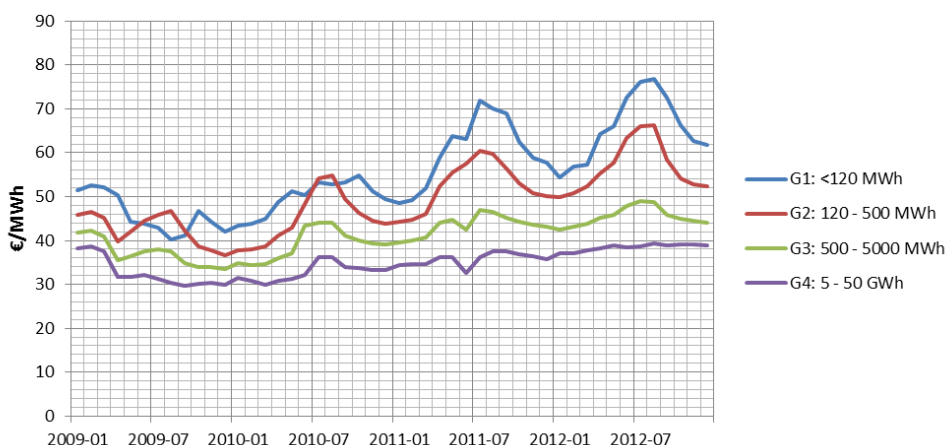
daling van 2,0% tot 8,3% naargelang van de verbruiksklasse. Deze daling is het gevolg van een daling van de energiecomponent; ze wordt echter afgezwakt door een stijging van de distributietarieven en, in mindere mate, door een aanzienlijke stijging van de transmissietarieven in 2012.

Alle verbruiksklassen door elkaar genomen en onafhankelijk van de maandelijkse evolutie, gaat de prijs per MWh elektriciteit van 105,79 € in 2009 naar 102,39 € in 2010, naar 102,53 € in 2011 en naar 106,65 € in 2012. In dit geval stellen we een stijging van de prijzen vast tussen 2009 en 2012.

Brussel > Elektriciteit > All-in

Brussel > Gas > All-in

Voor aardgas is de evolutie van de all-in prijs (€/MWh excl. btw) opgenomen in de figuur hieronder.

Alle verbruiksklassen door elkaar genomen gaat de prijs per MWh aardgas van:

37,54 € in 2009 naar 36,50 € in 2010, naar 41,90 € in 2011 en naar 44,21 € in 2012.

Voor de verbruiksklassen

G1 (+20%) en G2 (+14%) is de stijging over het geheel van de onderzochte periode hoger dan de stijging van de index van de consumptieprijzen (+9%) over dezelfde periode. Voor G3 (+5,6%) en G4 (+1,7%) stijgt de prijs per MWh aardgas echter minder snel dan deze index van de consumptieprijzen.

Inhoudsopgave

INLEIDING	7
I. METHODOLOGIE.....	8
1.1. Belangrijke opmerking	8
1.2. Segmentering van de verbruikers van elektriciteit en aardgas	8
1.3. Gegevensbronnen.....	9
1.4. Componenten van de elektriciteits- en de aardgasprijs.....	9
1.5. Verwerkingen en validering van de gegevens.....	10
1.6. Representativiteit	12
2. PRIJS VAN DE ELEKTRICITEIT	14
2.1. Evolutie van de globale elektriciteitsprijs	14
2.1.1. Evolutie van de gemiddelde prijs per verbruiksklasse	14
2.1.2. Gemiddelde jaarlijkse prijs.....	16
2.1.3. Vergelijking van de evolutie van de gemiddelde prijs met macro-economische indicatoren	18
2.2. Evolutie van de componenten van de elektriciteitsprijs.....	20
2.2.1. Evolutie a priori van de componenten van de elektriciteitsprijs	20
2.2.2. Evolutie van het gedeelte energie.....	22
2.2.3. Evolutie van de transmissietarieven	25
2.2.4. Evolutie van de distributietarieven	26
2.2.5. Evolutie van de bijdrage hernieuwbare energie	27
2.2.6. Evolutie van de federale bijdrage	29
2.2.7. Evolutie van de regionale bijdrage	31
2.3. Detail van de componenten per verbruiksklasse	32
2.3.1. Verbruiksklasse E1 (< 40 MWh).....	32
2.3.2. Verbruiksklasse E2 (40-100 MWh)	34
2.3.3. Verbruiksklasse E3 (100-700 MWh)	36
2.3.4. Verbruiksklasse E4 (700-1 600 MWh)	39
2.3.5. Verbruiksklasse E5 (1.6-6 GWh)	41
2.3.6. Verbruiksklasse E6 (6-20 GWh).....	43
3. PRIJS VAN HET AARDGAS.....	45
3.1. Evolutie van de globale aardgasprijs	45
3.1.1. Evolutie van de gemiddelde prijs per verbruiksklasse	45
3.1.2. Gemiddelde jaarlijkse prijs.....	46
3.1.3. Vergelijking van de evolutie van de gemiddelde prijs met macro-economische indicatoren	48

3.2.	Evolutie van de componenten van de aardgasprijs	50
3.2.1.	A priori evolutie van de componenten van de aardgasprijs	50
3.2.2.	Evolutie van het gedeelte energie (inclusief transmissie).....	51
3.2.3.	Evolutie van de transmissietarieven	52
3.2.4.	Evolutie van de distributietarieven	53
3.2.5.	Evolutie van de federale bijdrage (inclusief energiebijdrage)	54
3.2.6.	Evolutie van de regionale bijdrage.....	56
3.3.	Detail van de componenten per verbruiksklasse	57
3.3.1.	Verbruiksklasse G1 (< 120 MWh)	57
3.3.2.	Verbruiksklasse G2 (120-500 MWh).....	59
3.3.3.	Verbruiksklasse G3 (500-5 000 MWh)	61
3.3.4.	Verbruiksklasse G4 (5-50 GWh).....	63
4.	REGIONALE EN INTERNATIONALE VERGELIJKINGEN	65
4.1.	Elektriciteit	65
4.1.1.	Regionale vergelijkingen	65
4.1.2.	Internationale vergelijkingen	68
4.2.	Aardgas	69
4.2.1.	Regionale vergelijkingen	69
4.2.2.	Internationale vergelijkingen	70
5.	CONCLUSIES	72
5.1.	Elektriciteit	72
5.2.	Aardgas	72
ANNEXE 1.	DETAIL VAN DE ELEKTRICITEITSPRIJS [€/MWH]	73
ANNEXE 2.	DETAIL VAN DE AARDGASPRIJS [€/MWH]	85

Inleiding

Deze studie heeft tot doel de evolutie van de elektriciteits- en aardgasrijzen en hun componenten voor de professionele klanten exclusief laagspanning voor te stellen¹. Ze werd uitgevoerd door het ICEDD (Institut de Conseil et d'Etudes en Développement Durable) op aanvraag van BRUGEL, de Brusselse regulator van de elektriciteits- en gasmarkt, om de overheid en de verbruikers informatie en cijfergegevens te verstrekken over de maandelijkse evolutie van de elektriciteits- en aardgasrijzen voor de professionele klanten. Deze eerste studie heeft betrekking op de periode van januari 2009 tot december 2012 en er zal om de zes maanden een nieuwe editie worden opgesteld.

We benadrukken dat we deze studie niet hadden kunnen uitvoeren zonder de actieve medewerking van de energieleveranciers, die bereid waren om de informatie betreffende de facturen die ze voor hun klanten hebben opgesteld in samengevoegde vorm aan het ICEDD te bezorgen.

Dit document is als volgt opgebouwd.

Het **eerste hoofdstuk** beschrijft de methodologie die werd gevolgd om deze studie uit te voeren (reserve, segmentering van de verbruikers, gegevensbronnen en uitgevoerde verwerkingen evenals de representativiteit van de gegevens).

De **hoofdstukken 2 en 3** behandelen respectievelijk de elektriciteits- en de aardgasrijzen.

We analyseren eerst de evolutie van de totale factuur om ze vervolgens te vergelijken met externe variabelen (bijvoorbeeld de energieprijzen op de internationale markten).

Vervolgens presenteert de analyse het gewicht van de verschillende termen van de factuur: energie, transmissie, distributie, kosten verbonden met de ontwikkeling van de elektriciteitsproductie van de hernieuwbare energiebronnen via het systeem van groenestroomcertificaten, taksen (excl. btw) en toeslagen. De analyse onderzoekt welke termen aan de basis liggen van de eventuele prijsstijgingen of -dalingen. Deze desagregatie van de prijzen zal een nauwkeurig idee geven van de realiteit van de prijzen en hun evolutie.

Het **hoofdstuk 4** plaatst de gewestelijke elektriciteits- en aardgasrijzen en hun evolutie in perspectief met de prijzen die in andere regio's en landen worden toegepast.

De studie eindigt met een samenvatting van de belangrijkste elementen voor de onderzochte periode.

¹ Zie voor de professionele klanten laagspanning het Prijsobservatorium dat om de 3 maanden op de site van BRUGEL wordt gepubliceerd.

I. Methodologie

Zoals vermeld in de inleiding, is deze studie het resultaat van de uitwisseling van informatie met de energieleveranciers. Deze laatsten hebben de gemiddelde maandelijkse prijzen voor elektriciteit en aardgas die ze voor hun professionele klanten toepassen op een samengevoegde manier overgemaakt.

De prijzen zijn altijd vermeld in euro excl. btw per MWh² voor elektriciteit en per MWh PCS voor aardgas.

Met gemiddelde prijs bedoelen we de gemiddelde gewogen prijs die overeenstemt met de onderstaande formule:

$$\left(\frac{\text{€}}{\text{MWh}}\right)_{\text{moyen}} = \frac{\sum \text{€}}{\sum \text{MWh}}$$

I.1. Belangrijke opmerking

We herinneren eraan dat de gemiddelde prijzen die hier worden gepubliceerd per verbruiksklasse de diversiteit van alle individuele situaties niet kunnen weergeven. Zo zal een verbruiker uit een bepaalde verbruiksklasse zich misschien verbazen over het feit dat zijn factuur aanzienlijk afwijkt van de gemiddelde waarde in deze studie, terwijl tal van elementen dit kunnen verklaren: een zeer specifiek gebruik van elektriciteit of gas (profiel en gebruikt maximumvermogen), een verscheidenheid van aangeboden bijkomende diensten, een gekozen prijsstructuur (vaste of geïndexeerd prijs, of met latere keuzeoptie), een datum van inwerkingtreding van het leveringscontract, enz.

I.2. Segmentering van de verbruikers van elektriciteit en aardgas

Om de evolutie van de elektriciteits- en aardgasprijzen te bestuderen, moeten we de verbruikerspopulatie opsplitsen in verschillende categorieën waarvan we de gemiddelde prijzen dan kunnen analyseren zonder rekening te houden met de zeer talrijke individuele situaties. De segmentering van de klanten die elektriciteit en aardgas verbruiken, werd uitgevoerd aan de hand van de volgende criteria:

- **De intrinsieke relevantie van de segmentering.** Het is noodzakelijk dat de kenmerken van de verschillende geanalyseerde verbruikersgroepen relatief homogeen zijn. Elke klasse moet in het ideale geval een type verbruiker vertegenwoordigen die wordt geconfronteerd met specifieke verbruiks- en facturatieproblemen. Hoewel deze keuze de internationale vergelijkingen zou vergemakkelijken, wilde BRUGEL de verbruiksklassen van het organisme voor de Europese statistieken (Eurostat) niet overnemen omdat deze klassen te groot zijn en slecht aangepast aan het specifieke geval van het Brussels Gewest. De informatie die we hieruit hadden kunnen afleiden, zou te onnauwkeurig zijn.
- **De leesbaarheid van de resultaten van de studie.** BRUGEL wil de resultaten van de studie publiek bekendmaken. De verbruikerscategorieën moeten dus gemakkelijk identificeerbaar zijn voor een niet-gespecialiseerd publiek. Het lijkt ons bijgevolg nutteloos om bepaalde subcategorieën al te sterk te segmenteren, maar we moeten ook een te sterk niveau van samenvoeging vermijden dat de evolutie van de gemiddelde prijzen voor te heterogene populaties moeilijk interpreteerbaar zou maken.

² Ter herinnering, 1 GWh = 1 000 MWh = 1 000 000 kWh.

In functie van deze criteria werden de klanten gesegmenteerd op basis van de jaarlijkse verbruiksklasse. De verbruiksklasse waartoe een leveringspunt behoort (EAN-code) wordt bepaald op basis van het verbruik op jaarbasis (verbruik van de laatste 12 maanden); als we niet over deze informatie beschikken (bv. nieuwe klanten), annualiseren we de beschikbare verbruiksgegevens. De verbruiksklassen worden **Tabel I** hieronder weergegeven.

Klasse	Elektriciteit	Klasse	Aardgas
E1	< 40 MWh	G1	< 120 MWh
E2	40 ≤ ... < 100 MWh	G2	120 ≤ ... < 500 MWh
E3	100 ≤ ... < 700 MWh	G3	500 ≤ ... < 5 000 MWh
E4	700 ≤ ... < 1 600 MWh	G4	5 ≤ ... < 50 GWh
E5	1 600 ≤ ... < 6 000 MWh	G5	50 ≤ ... < 250 GWh
E6	6 ≤ ... < 20 GWh		-

Tabel I: Segmentering van de klanten elektriciteit en aardgas

Vanwege de vertrouwelijkheid van de gegevens beperkt de studie zich strikt tot de professionele klanten die minder dan 20 GWh elektriciteit per jaar verbruiken. Om dezelfde reden werd de limiet voor het jaarlijks verbruik voor aardgas bepaald op 250 GWh. Als in de loop van de studie echter zou blijken dat bepaalde verbruiksklassen weinig vertegenwoordigd zijn (zwakke steekproef), zal vanwege dezelfde vertrouwelijkheidsredenen geen enkele informatie in deze studie worden meegedeeld.

1.3. Gegevensbronnen

Elke leverancier geeft aan BRUGEL bestanden door die de gemiddelde maandelijkse prijzen bevatten die worden toegepast voor elektriciteit en aardgas voor de professionele klanten die over een aansluiting van het type AMR³ en MMR⁴ beschikken; de YMR-aansluitingen⁵ zijn van deze studie uitgesloten.

Deze prijsgegevens worden geleverd:

- per energietype (elektriciteit, gas);
- per jaar en per maand;
- per DNB;
- per verbruiksklasse.

Bovendien geeft elke leverancier volgens de bovengenoemde granulariteit ook het volgende door:

- het geleverde volume (GWh);
- het aantal aansluitingspunten.

1.4. Componenten van de elektriciteits- en de aardgasprijs

De componenten van de elektriciteits- en de aardgasprijs die voor deze studie werden weerhouden, worden weergegeven in de onderstaande tabel.

Componenten	
Energie excl. groenestroomcertificaat	(I)

³ AMR: Automatic Meter Reading; meter met telelezing (kwartier-eenheid).

⁴ MMR: Monthly Meter Reading; meter met maandelijkse opneming.

⁵ YMR: Yearly Meter Reading; meter met jaarlijkse opneming.

Componenten	
Bijdrage hernieuwbare energie en warmtekrachtkoppeling (alleen elektriciteit)	(II)
Transmissie	(III)
Distributie	(IV)
Federale taken	(V)
Regionale taken	(VI)
Totaal taken	(VII) = (V) + (VI)
all-in prijs	(VIII) = (I) + (II) + (III) + (IV) + (V) + (VI)

Tabel2: Componenten van de elektriciteits- en de aardgasprijs

Deze componenten en hun inhoud worden gedetailleerd weergegeven in de onderstaande tabel.

Componenten	
Energie excl. groenestroomcertificaten	Voor elektriciteit: bevat het gedeelte energie ("commodity" gedeelte) excl. quotum groenestroomcertificaten die opgenomen zijn in een specifieke component. Voor aardgas: bevat het gedeelte energie ("commodity" gedeelte) en tevens de kosten voor de transmissie van het gas (deze kunnen namelijk voor de overgrote meerderheid van de leveranciers niet worden losgekoppeld).
Bijdrage hernieuwbare energie en warmtekrachtkoppeling	Voor elektriciteit: kosten verbonden met de ontwikkeling van de elektriciteitsproductie van de hernieuwbare energiebronnen via het systeem van groenestroomcertificaten. Voor aardgas: geldt niet voor dit type energie; deze term is bijgevolg nul.
Transmissie	Voor elektriciteit: bevat de kosten verbonden met het gebruik van het transmissienet, verliezen inbegrepen. Voor aardgas: deze term is nul, want de kosten verbonden met het gebruik van het transmissienet kunnen meestal niet worden losgekoppeld van het gedeelte energie voor de meeste leveranciers en zijn dus inbegrepen in de energiecomponent. ⁶
Distributie	Bevat de kosten verbonden met het gebruik van het distributienet.
Federale taken	Dit veld bevat de energiebijdrage; de federale bijdrage en de toeslag "beschermde afnemers" (gas).
Regionale taken	Deze component omvat de toeslag elektriciteit (art. 26) en gas (art.20 septiesdecies) en de toeslag energiefonds (energiebegeleiding en fonds betreffende het energiebeleid), maar bevat niet de wegenisretributie (opgenomen in transmissie en distributie).
Totaal taken	Dit veld stemt overeen met de som van de bovenvermelde componenten "federale taken" en "regionale taken".
All-in prijs	Dit veld stemt overeen met het totale bedrag van de factuur excl. btw uitgedrukt in €, gedeeld door het aantal geleverde MWh. Het is in principe gelijk aan de som van de componenten (energie exclusief groenestroomcertificaten, quota groenestroomcertificaten, transmissie, distributie, federale taken en regionale taken).

Tabel3: Detail van de prijscomponenten

1.5. Verwerkingen en validering van de gegevens

Voorafgaande verwerking uitgevoerd door de leveranciers

Er werd aan de leveranciers gevraagd om de gegevens te verwerken vooraleer de gemiddelden te berekenen en dit om de afwijkende gegevens uit de berekening te weren, evenals de facturen waarvoor er geen of bijna geen verbruik was (voorbeeld: gasfactuur in de zomerperiode).

Om de afwijkende waarden te weren, hebben we de leveranciers aangeraden een logaritmische transformatie uit te voeren van de relatie kWh – euro en de gegevens die zich op meer dan drie

⁶ In de loop van deze studie is gebleken dat bepaalde leveranciers de transmissiecomponent toch hadden kunnen loskoppelen van de energiecomponent. In dat geval, en om de homogeniteit ten opzichte van de rest van de steekproef te bewaren, werd de energiecomponent herberekend met toevoeging van de transmissiecomponent; deze laatste wordt dan nul.

betrouwbaarheidsintervallen van 95% bevonden, te verwijderen⁷. Voor de periode januari 2009 tot december 2012 hebben slechts twee leveranciers een voorafgaande verwerking van hun gegevens uitgevoerd.

Geleverde volumes

Naast de verschillende prijscomponenten (per type energie, verbruiksklasse, jaar, maand en DNB), werd aan de energieleveranciers gevraagd om, volgens dezelfde granulometrie, de geleverde volumes en het aantal betrokken aansluitingspunten te vermelden.

Deze geleverde volumes werden dan vergeleken met andere leveringsinformatie die beschikbaar was bij de regulator (zie §1.6 p12) om na te gaan of de vermelde informatie coherent was.

Deze controle heeft enkele fouten in de doorgegeven informatie aan het licht gebracht; voornamelijk factorfouten 1 000 of 1 000 000 als gevolg van een probleem met de eenheid (MWh of kWh vermeld, terwijl was gevraagd om dit uit te drukken in GWh).

Filters op de negatieve of nulwaarden

In een beperkt aantal gevallen waren bepaalde prijscomponenten nul of negatief. Toen ze over deze bijzonderheden werden ondervraagd, hebben de energieleveranciers uitgelegd dat deze waarden niets te maken hadden met fouten bij de overdracht van de informatie aan de regulator en wel degelijk de facturatie aan hun professionele klanten weerspiegelden. Globaal waren deze waarden het gevolg van:

- de rechtzetting van een vorige factuur;
- specifieke gevallen verbonden met injecties;
- het resultaat van de toepassing van een verminderd tarief of een vrijstelling voor een periode van meer dan een maand, maar geïmputeerd op de factuur van één maand.

Deze verklaring heeft ons overtuigd, maar om de maandelijkse informatie niet te vervalsen, hebben we de volgende gegevens opzettelijk uitgesloten:

- de negatieve of nulwaarden voor de componenten: energie of distributie (elektriciteit en gas), bijdrage hernieuwbare energie (elektriciteit);
- de negatieve of nulwaarden voor de componenten: transmissie (elektriciteit), federale of regionale taksen (elektriciteit en gas).

De aansluitingspunten waarvoor er geen verbruik was (bv. meters verbonden met een noodaansluiting), werden eveneens verwijderd (geleverd volume nul).

Component transmissie voor aardgas

Voor aardgas is de transmissiecomponent in de meeste gevallen direct opgenomen in de energiecomponent. Sommige leveranciers maken echter het onderscheid tussen de componenten energie en transmissie. Om de gegevens gelijkvormig te maken, hebben we beslist om de componenten energie en transmissie op te tellen en deze component voortaan "Energie inclusief transmissie" te noemen.

Afwijkende waarden

In een beperkt aantal gevallen hebben we bepaalde gegevens uitgesloten die onbetwistbaar onjuist waren.

Betrouwbaarheidsinterval van 95%

⁷ Meer informatie vindt u in de studie die beschikbaar is op de website van de CWaPE: CWaPE > Publications > Etudes externes > « Analyse des prix de l'électricité et du gaz naturel en Wallonie - Clients professionnels (rapport n°4 -rapport final - juin 2004 à mars 2009) » of via de volgende link: <http://www.cwape.be/docs/?doc=168>.

Tot slot zijn we voor de energiecomponenten bijdrage hernieuwbare energie en transmissie uitgegaan van de hypothese dat onze steekproef van het normale type was en hebben we de gemiddelde prijzen die zich boven een betrouwbaarheidsinterval van 95%, berekend per energietype, per verbruiksklasse en per jaar, bevonden uitgesloten. Voor de component distributie zijn we op dezelfde manier tewerk gegaan, maar dit keer met een betrouwbaarheidsinterval berekend per energietype en per jaar omdat de verbruiksklasse in principe geen impact heeft op de distributietarieven.

1.6. Representativiteit

Deze studie heeft betrekking op de professionele klanten die over een aansluiting van het type AMR³ of MMR⁴ beschikken en die jaarlijks minder dan 20 GWh verbruiken. Het gaat dus voornamelijk om klanten aangesloten in hoogspanning (of gelijkgesteld) op het distributienet.

Zijn dus uitgesloten van deze studie:

- de residentiële klanten;
- de professionele klanten met een aansluiting van het type YMR⁵;
- de professionele klanten met een jaarlijks verbruik van meer dan 20 GWh voor elektriciteit en 250 GWh voor aardgas;
- de professionele klanten die zijn aangesloten op het lokale transmissienet (LTN), op het transmissienet (TN) en de directe klanten.

Om een idee te geven van de representativiteit van de steekproef waarop deze studie is gebaseerd, worden de vermelde hoeveelheden energie vergeleken met diegene die BRUGEL heeft vermeld.

BRUGEL beschikt namelijk over informatie over de leveringen in functie van het type aansluiting (AMR⁸, MMR en YMR) voor elektriciteit en voor gas. Als we de YMR-aansluitingen, die niet in deze studie worden behandeld, uitsluiten en de geleverde volumes vergelijken met de volumes van onze steekproef, krijgen we de onderstaande tabel.

⁸ Exclusief de klanten die direct op het net van ELIA zijn aangesloten voor elektriciteit

Jaar	Elektriciteit [GWh]			Aardgas [GWh]		
	Brussel	Steekproef	%	Brussel	Steekproef	%
2009	2 988	1 971	66%	4 123	3 201	78%
2010	3 011	2 137	71%	4 630	4 026	87%
2011	2 959	2 402	81%	3 507	3 619	103% ⁹
2012	2 417 ¹⁰	2 148	89% ¹⁰	4 901 ¹¹	4 313	88% ¹¹

Tabel4: Representativiteit van de steekproef (alleen op basis van de AMR- en MMR-aansluitingen)

De in deze studie gebruikte gegevens bevatten slechts een gedeelte van de hoeveelheden energie (de hoeveelheden die werden doorgegeven door de leveranciers die aan deze studie hebben deelgenomen¹²) van de professionele klanten met een aansluiting van het type AMR en MMR en met een jaarlijks verbruik van minder dan 20 GWh voor elektriciteit en 250 GWh voor aardgas. De representativiteit van de steekproef is dus hoog en de resultaten dekken een meerderheid van het gefactureerde verbruik in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

⁹ Dit cijfer van meer dan 100% kan het resultaat zijn van een fout in de volumes die de leveranciers hebben doorgegeven, of van een wijziging van het type aansluiting in de loop van het jaar, of van de opnemingsdata die niet noodzakelijk overeenstemmen met 1 januari en 31 december.

¹⁰ Dit cijfer wordt ter informatie gegeven want de hier vermelde leveringen dekken slechts de 10 eerste maanden van 2012.

¹¹ Dit cijfer wordt ter informatie gegeven want de hier vermelde leveringen dekken slechts de 9 eerste maanden van 2012.

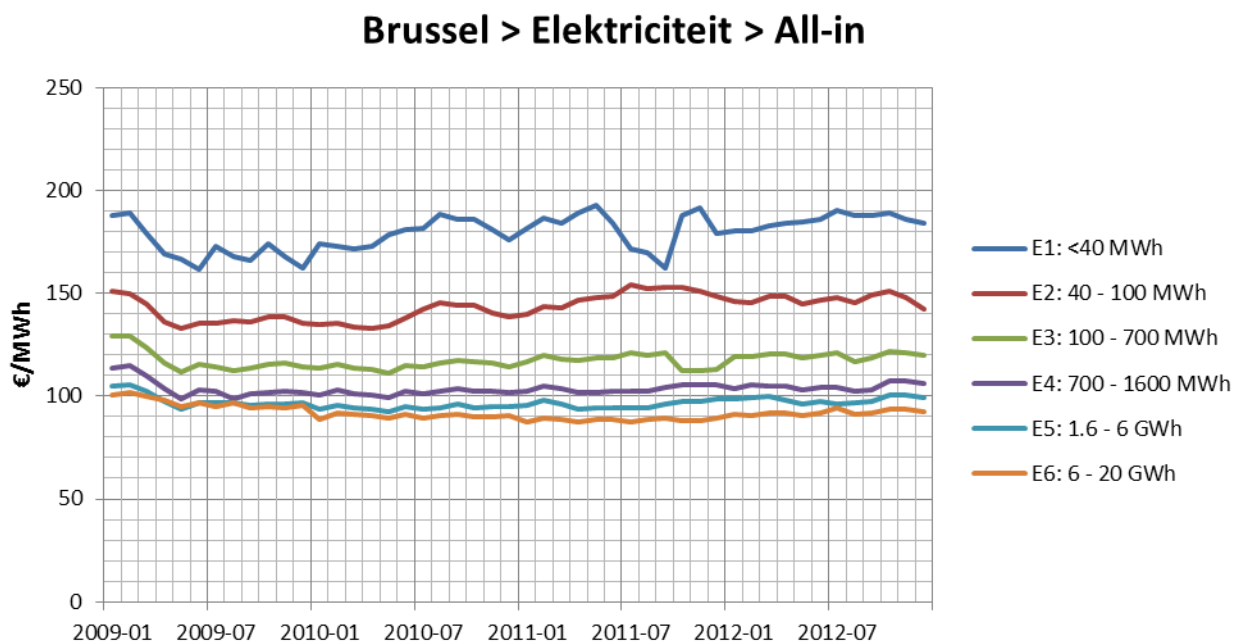
¹² De meerderheid van de leveranciers heeft ons facturatiegegevens doorgegeven; slechts enkele leveranciers met zeer weinig leveringspunten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest hebben geen informatie doorgegeven.

2. Prijs van de elektriciteit

2.1. Evolutie van de globale elektriciteitsprijs

2.1.1. Evolutie van de gemiddelde prijs per verbruiksklasse

De evolutie van de gemiddelde elektriciteitsprijs per verbruiksklasse is weerhouden in [Figuur I](#) en in [Tabel 5](#). In [Annexe I](#) vindt de lezer de cijfertabellen op basis waarvan [Figuur I](#) werd opgesteld. Zoals te verwachten was, zien we een degressiviteit van de prijs in functie van het jaarlijkse verbruik. De tijdelijke evolutie van een verbruiksklasse naar een andere lijkt dezelfde richting uit te gaan.

Figuur I: Evolutie van de gemiddelde prijs van een MWh elektriciteit per verbruiksklasse (prijs all-in en excl. btw)

In figuur hierboven stellen we vast dat de gemiddelde prijs all-in is blijven stijgen voor de verbruiksklasse E1 (< 40 MWh /jaar) gedurende de drie laatste kwartalen van 2012 en dit ondanks de bevrozing van de energieprijzen voor de periode tussen 1 april 2012 en 31 december 2012. De wet van 29 maart 2012¹³ legde namelijk een tijdelijke bevrozing op van de, opwaartse, indexeringen van de variabele contracten voor de residentiële klanten en voor de kmo's met een jaarlijks elektriciteitsverbruik van minder dan 50 MWh, hetzij de verbruiksklasse E1 en een gedeelte van de verbruiksklasse E2. We merken echter op dat deze bevrozing van de prijzen uitsluitend gold voor de energiecomponent.

De onderstaande tabel bevat de gemiddelde prijzen voor de maand januari van de jaren 2009 tot 2012 en de maand december 2011 en 2012.

¹³ " Vanaf 1 april 2012 tot en met uiterlijk 31 december 2012 is de opwaartse indexering van de variabele energieprijzen voor de levering van elektriciteit en van aardgas verboden, in zoverre deze de initiële grens overschrijdt die is vastgesteld op basis van de indexeringsparameters van de leveranciers op 1 april 2012 en in zoverre de commissie, op basis van de door de Koning vastgestelde criteria bedoeld in § 4bis van de artikelen 20bis van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en 15/10bis van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, zoals ingevoegd bij de artikelen 29 en 82 en gewijzigd bij de artikelen 27 en 28 van de wet van 29 maart 2012 houdende diverse bepalingen (I), de indexeringsparameters voor een contracttype met variabele energieprijzen niet heeft gevalideerd. "

	E1: <40 MWh	E2: 40 - 100 MWh	E3: 100 - 700 MWh	E4: 700 - 1600 MWh	E5: 1.6 - 6 GWh	E6: 6 - 20 GWh
2009-01	187.73	151.10	129.39	113.89	105.01	100.63
2010-01	174.01	135.13	113.86	100.61	93.40	88.95
2011-01	181.67	140.10	116.62	102.70	95.33	87.67
2011-12	179.39	148.84	112.89	105.23	98.62	89.48
2012-01	180.22	146.20	119.37	103.85	98.78	91.43
2012-12	184.02	142.58	119.98	105.90	99.44	92.27
Evolutie 2009-01 tot 2012-12	-2.0%	-5.6%	-7.3%	-7.0%	-5.3%	-8.3%
JGG ¹⁴ 2009-01 tot 2012-12	-0.5%	-1.5%	-1.9%	-1.8%	-1.4%	-2.2%
Evolutie 2011-12 tot 2012-12	+2.6%	-4.2%	+6.3%	+0.6%	+0.8%	+3.1%

Tabel5: Evolutie van de gemiddelde prijs van een MWh elektriciteit per verbruiksklasse (prijs all-in en excl. btw)

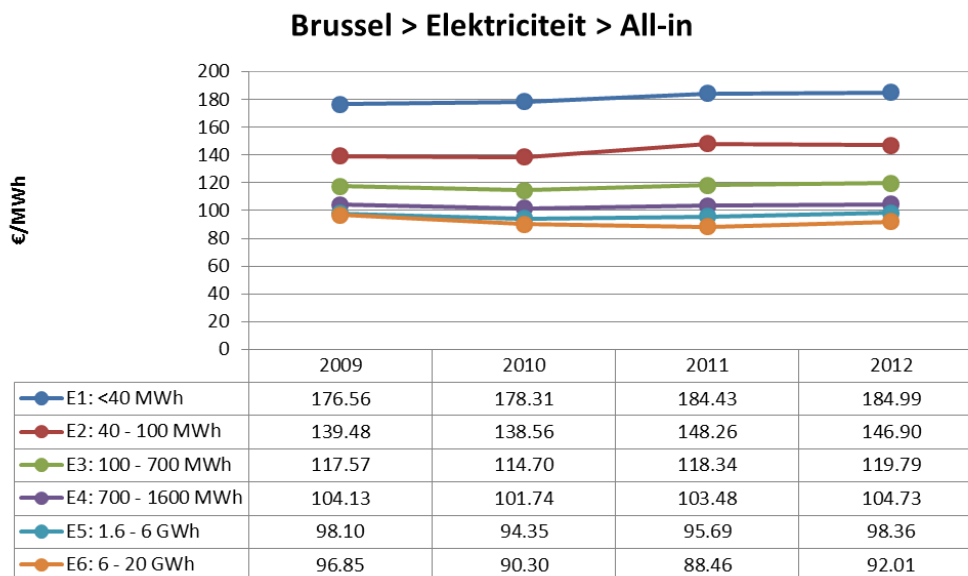
Als we de maand januari 2009 als referentie nemen en ze vergelijken met de maand december 2012, is de prijs all-in voor elektriciteit voor alle onderzochte verbruiksklassen gedaald. Die daling gaat van 2,0% voor E1 tot 8,3% voor E6.

Over het laatste jaar, van december 2011 tot december 2012, zien we echter een stijging van de prijs per MWh all-in voor alle verbruiksklassen behalve voor de klasse E2, waar we een daling zien van 4,2%. Deze stijging is echter niet hetzelfde voor alle verbruiksklassen.

¹⁴ JGG = Jaarlijks gemiddeld groeicijfer

2.1.2. Gemiddelde jaarlijkse prijs

Naast de hiervoor gepresenteerde maandelijkse evolutie, is het soms interessant om over jaarlijkse cijfers te beschikken. Dat is het onderwerp van deze paragraaf. Het gaat hier niet om een maandelijks gemiddelde van de cijfers die in de vorige paragraaf worden gepresenteerd, maar wel om een gewogen gemiddelde in functie van de geleverde volumes (MWh).

Figuur 2: Gemiddelde jaarlijkse prijs per MWh elektriciteit (prijs all-in en excl. btw)

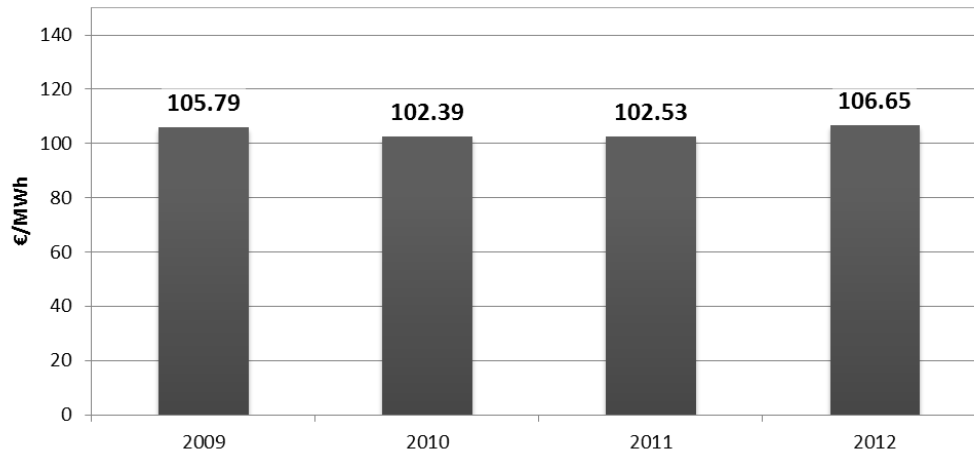
Op een enkele uitzondering na, is de gemiddelde jaarlijkse prijs per MWh elektriciteit:

- gedaald tussen 2009 en 2010 (behalve voor E1);
- gestegen tussen 2010 en 2011 (behalve voor E6);
- gestegen tussen 2011 en 2012 (behalve voor E2);

Tot slot zien we tussen 2009 en 2012 een stijging van de prijs all-in voor alle verbruiksklassen behalve klasse E6.

Voor de lezer die slechts één cijfer per jaar wil onthouden, geeft de onderstaande grafiek de gemiddelde prijs all-in, alle verbruiksklassen door elkaar genomen. Ook hier gaat het niet om een maandelijks gemiddelde van de reeds gepresenteerde cijfers, maar wel om een gewogen gemiddelde in functie van de geleverde volumes.

Brussel > Elektriciteit > All-in > Alle klassen

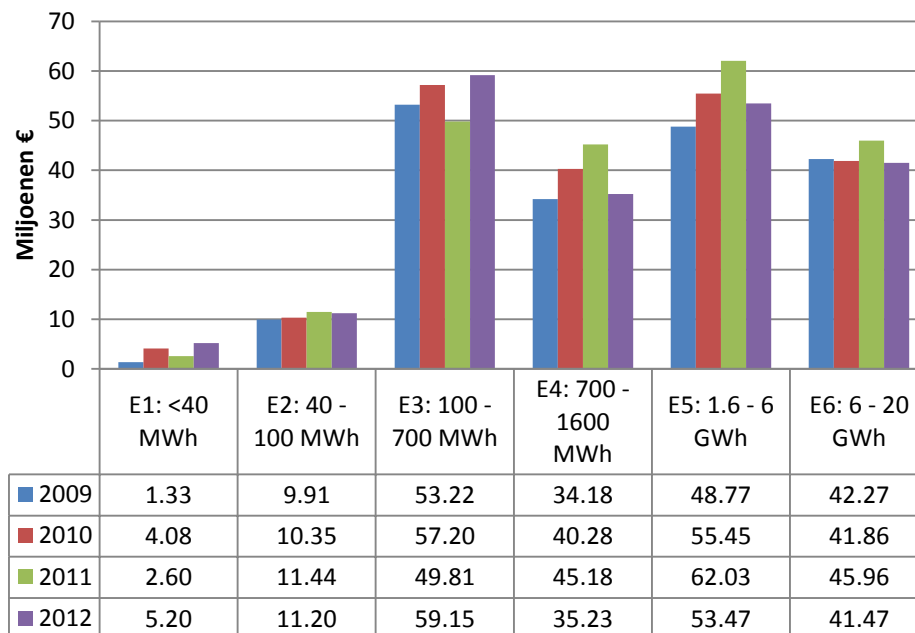

Figuur 3: Gemiddelde prijs jaarlijkse prijs per MWh elektriciteit, alle verbruiksklassen door elkaar genomen (prijs all-in en excl. btw)

De trend die we vaststellen in **Figuur 3** is dezelfde als in **Figuur 2**; namelijk een daling van de prijs tussen 2009 en 2010, gevolgd door opeenvolgende stijgingen in 2011 en 2012. Uiteindelijk is de gemiddelde all-in prijs van 2012 hoger dan die van 2009.

De onderstaande figuur bevat de som van de bedragen die aan de klanten in onze steekproef werden gefactureerd. We merken op dat de vastgestelde jaarlijkse variaties voor deze facturen verbonden zijn met de evolutie van de prijs, maar ook met de variaties van de geleverde volumes.

Brussel > Elektriciteit > Gecumuleerde rekeningen

Figuur4: Elektriciteitsfactuur van de klanten uit de steekproef

2.1.3. Vergelijking van de evolutie van de gemiddelde prijs met macro-economische indicatoren

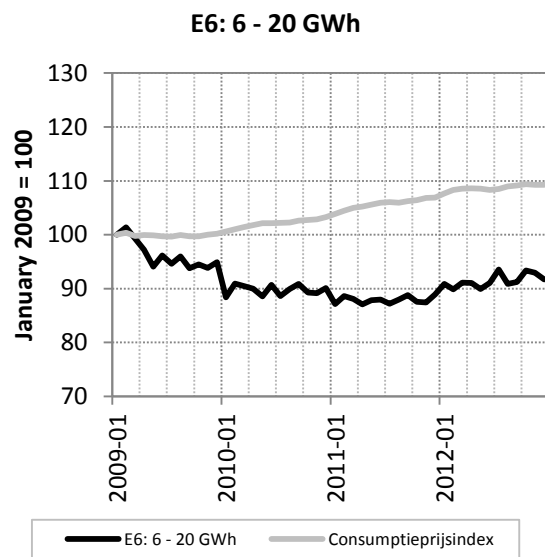
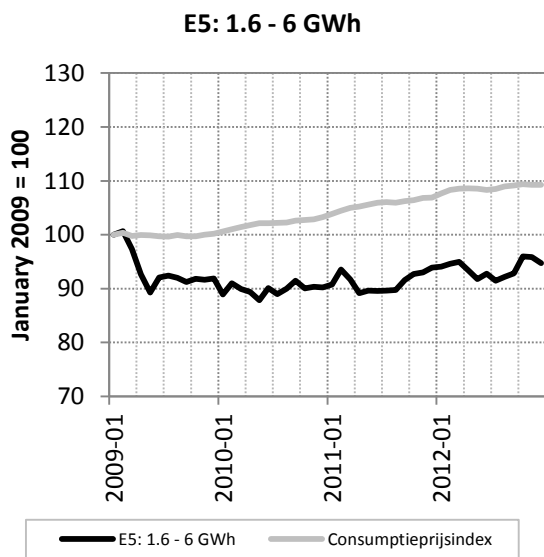
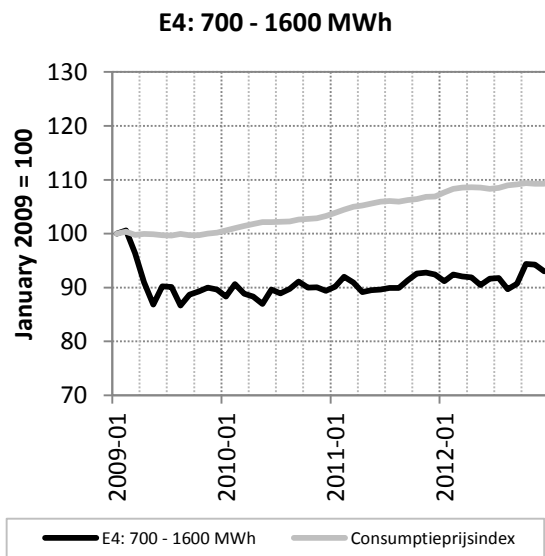
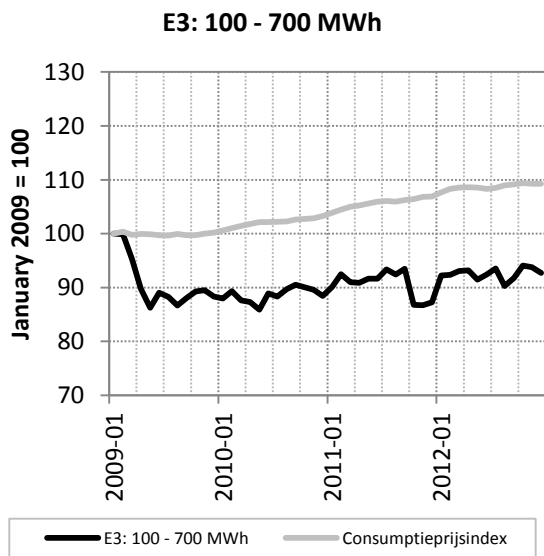
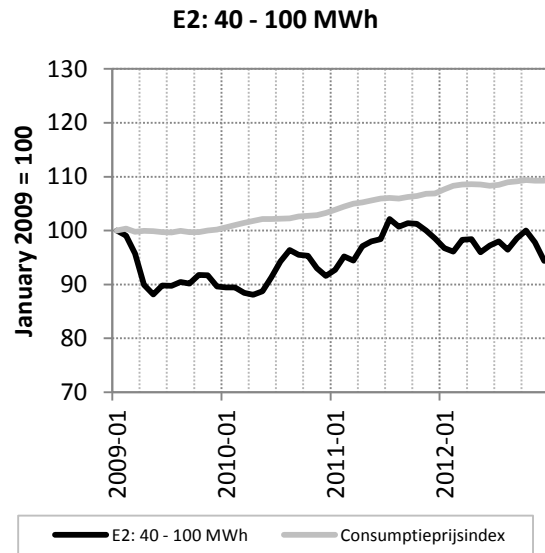
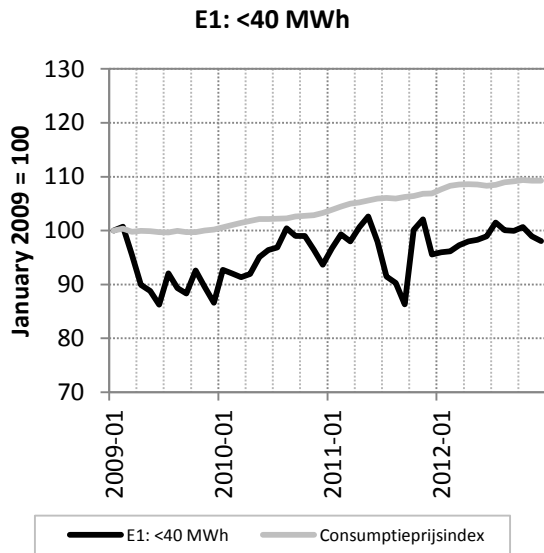
De figuren op de volgende pagina plaatsen de evolutie van de gemiddelde prijs all-in excl. btw voor de verschillende verbruiksklassen in perspectief met de evolutie van de index van de consumptieprijzen¹⁵; dit alles op basis van een index januari 2009 = 100.

Voor de onderzochte periode stellen we voor alle verbruiksklassen vast dat de elektriciteitsprijs minder snel is geëvolueerd dan de index van de consumptieprijzen. Deze laatste is met 9% gestegen in vier jaar tijd terwijl we, voor de verschillende verbruiksklassen, een daling van 2,0% tot 7,3% vaststellen, zoals blijkt uit de onderstaande tabel.

	E1: <40MWh	E2: 40-100MWh	E3: 100-700MWh	E4: 700-1600MWh	E5: 1.6-6 GWh	E6: 6-20GWh	Index van de consumptieprijzen
2009-01	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
2010-01	92.7	89.4	88.0	88.3	88.9	88.4	100.6
2011-01	96.8	92.7	90.1	90.2	90.8	87.1	103.9
2011-12	99.3	95.2	92.5	92.0	93.5	88.6	104.5
2012-01	96.0	96.8	92.3	91.2	94.1	90.9	107.7
2012-12	98.0	94.4	92.7	93.0	94.7	91.7	109.2

Tabel6: Vergelijking van de evolutie van de prijs all-in van elektriciteit en de index van de consumptieprijzen (met index januari 2009 = 100)

¹⁵ We merken op dat de elektriciteitsprijs zelf een component is van de index van de consumptieprijzen.

Figuur5: Vergelijking van de evolutie van de all-in prijs van elektriciteit en de index van de consumptieprijzen

2.2. Evolutie van de componenten van de elektriciteitsprijs

In het eerste deel van dit hoofdstuk (§2.2.1) bekijken we welke trends we in de resultaten mogen verwachten.

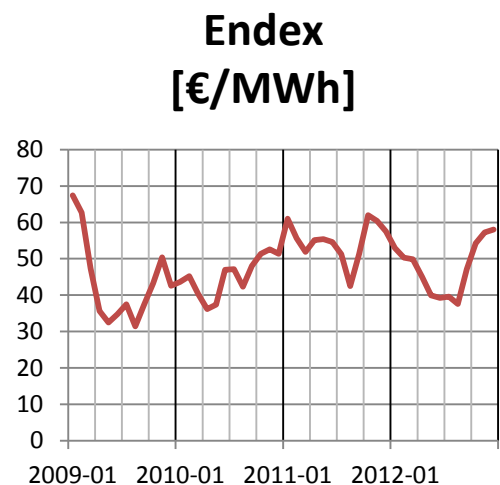
Vervolgens (§2.2.2 tot §2.2.7) analyseren we de evolutie van de verschillende componenten waaruit de prijs per MWh elektriciteit bestaat.

2.2.1. Evolutie a priori van de componenten van de elektriciteitsprijs

Op basis van de gegevens gepubliceerd door de CREG, door BRUGEL, door de leveranciers of de kranten, kunnen we ons a priori (namelijk zonder de resultaten van de studie te bekijken) een idee vormen van de evolutie van de componenten van de elektriciteitsprijs. Voor:

- De energie:

De Endex-index¹⁶ waarvan de evolutie hiernaast wordt weergegeven, vertegenwoordigt de elektriciteitsprijs voor de komende maand op de elektriciteitsbeurs. We stellen vast dat hij in het eerste kwartaal 2009 sterk is gedaald en vervolgens is gestabiliseerd om vervolgens opnieuw te stijgen in het laatste kwartaal 2009 (met een piek in november). Het jaar 2010 was kalmer en wordt gekenmerkt door een herstel van de prijzen. In 2011 zijn de prijzen gestabiliseerd, op een daling in de zomerperiode na. Van eind 2011 tot augustus 2012 zijn de prijzen opnieuw gedaald, maar vanaf september keert de trend om en klimt de prijs naar het niveau van een jaar eerder. We kunnen dus verwachten dat de energiecomponent deze evolutie volgt, maar we zullen verder in dit document zien dat dit wel het geval is voor 2009, maar hoegenaamd niet voor de volgende jaren.

- De transmissietarieven:

In principe worden de transmissietarieven vastgelegd voor een periode van 4 jaar (2008-2011 en 2012-2015), maar in het hoofdstuk over deze component zullen we zien dat dit niet helemaal het geval was. We hadden dus een stabiliteit mogen verwachten van 2009 tot 2011 en vervolgens een eventuele stijging in 2012.

- De distributietarieven:

Zoals de transmissietarieven worden ook de distributietarieven vastgelegd voor een periode van 4 jaar (2009-2012). Om praktische en juridische redenen was dit echter evenmin het geval. In de drie eerste kwartalen van 2009 werden vaak de tarieven van 2008 gehanteerd; daarna werden de nieuwe distributietarieven goedgekeurd.

- De bijdrage hernieuwbare energie:

¹⁶ (soms ook "Endex M" of "Endex 101") genoemd, is het gemiddelde van de slotkoersen voor het product Power BE van de maand M, gepubliceerd op de site www.iccendex.com tijdens de maand voorafgaand aan de maand M, uitgedrukt in €/MWh.

De evolutie van deze component is direct verbonden met het beleid van het Gewest, het bijbehorende verplichte quotum groenestroomcertificaten en de evolutie van de prijs van het groenestroomcertificaat in de markt. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn deze quota gestegen van 2,50% in 2009 tot 2,75% in 2010, tot 3,00% in 2011 en tot slot 3,25% in 2012. We kunnen dus verwachten dat deze component op dezelfde manier is geëvolueerd en tussen 2009 en 2012 met 30% is gestegen.

- De federale bijdrage:

Het bedrag van de federale bijdrage wordt door de CREG vastgelegd en is (exclusief degressiviteit, exclusief vrijstelling op het niveau van de DNB) verdubbeld van 2009 tot eind 2011 (van 2,5860 €/MWh eind 2009 tot 4,0685 €/MWh eind 2010 en 5,2640 €/MWh eind 2011). In 2012 is het drie keer gedaald om te eindigen op 2,9781 €/MWh vanaf april en tot eind december (hetzij +15% ten opzichte van eind 2009).

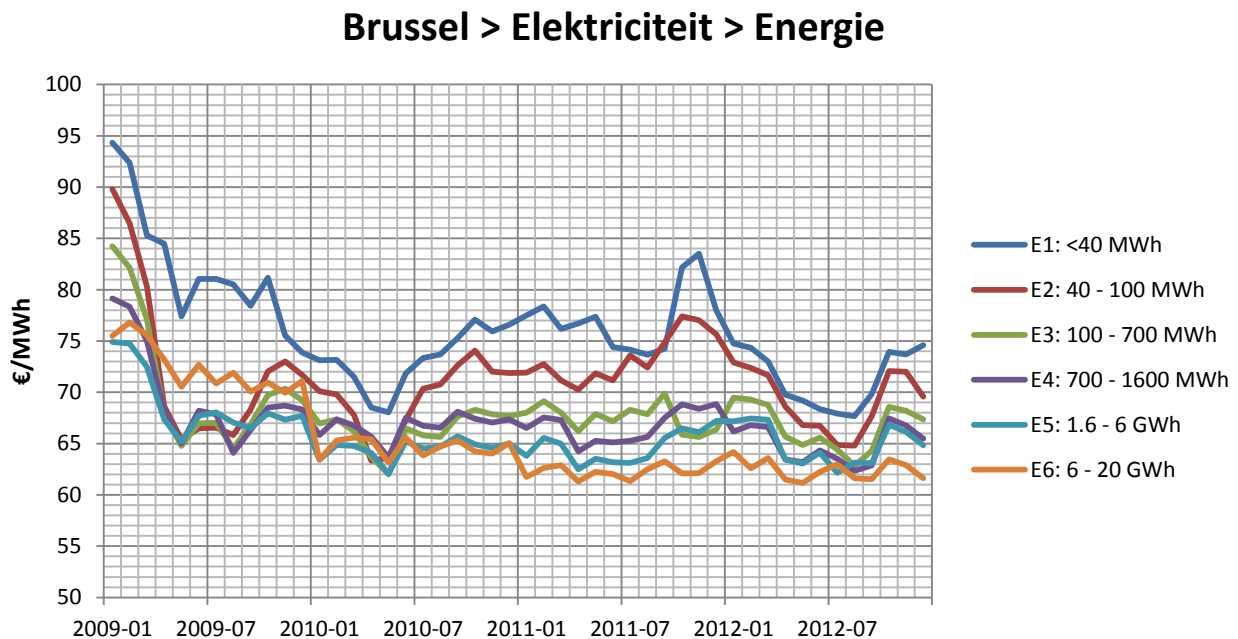
- De regionale bijdrage:

De Brusselse regionale bijdrage omvat de toeslag elektriciteit (art. 26 van de Verordening van 19 juli 2001). Het bedrag van deze toeslag hangt af van het vermogen dat ter beschikking wordt gehouden (aansluitingsvermogen voor hoogspanning). Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de index van de consumptieprijzen. We moeten dus - bij een constant aansluitingsvermogen - voor de periode 2009 – 2012 een stijging van 8,8% verwachten¹⁷.

¹⁷ Evolutie van januari 2009 tot december 2012: +9,2% (zie Tabel6) || Gemiddelde 2009 ten opzichte van het gemiddelde 2012: +8,8%

2.2.2. Evolutie van het gedeelte energie

Figuur 6 hieronder bevat de evolutie van de energieprijzen, uitgedrukt in euro per MWh elektriciteit.

Figuur 6: Evolutie van de gemiddelde energieprijzen per MWh elektriciteit

In het tweede halfjaar 2008 waren de energieprijzen fors gestegen en ze bereikten een ongekende piek eind 2008 – begin 2009. Daarna verergerde de economische crisis van het najaar 2008 en daalden de prijzen fors in het 1^e kwartaal 2009; en vervolgens minder uitgesproken tot het einde van het 1^e halfjaar 2010. Deze daling van de prijzen in 2009 deed zich ook voor op de elektriciteitsbeurs:

"De elektriciteitsprijzen op de korte termijnbeurs Belpex DAM daalden in 2009 ten opzichte van 2008 van gemiddeld 70,6 €/MWh naar 39,4 €/MWh. (...) Het verhandelde volume van Belpex vertegenwoordigt dus ongeveer 12,4 % van de Belgische markt."¹⁸

In 2012 daalt de gemiddelde prijs voor alle verbruiksklassen tot augustus, om vervolgens weer te stijgen tot in oktober. Voor de verbruiksklasse E1 (< 40 MWh/jaar) zijn de vastgestelde prijzen in het laatste kwartaal 2012 hoger dan die van maart en dit ondanks de bevrozing van de energieprijzen voor de periode tussen 1 april 2012 en 31 december 2012 (zie 13 pagina 14). De wet van 29 maart 2012¹⁹ legt namelijk een tijdelijke bevrozing op van de, opwaartse, indexeringen van de variabele contracten voor de residentiële klanten en voor de kmo's met een jaarlijks elektriciteitsverbruik van minder dan 50 MWh, hetzij de verbruiksklasse E1 en een gedeelte van de verbruiksklasse E2.

We zien wel degelijk een degressiviteit van de energieprijzen voor de meeste verbruiksklassen, maar dit is wel minder uitgesproken voor de klassen E4 (700 tot 1 600 MWh/jaar) en E5 (1,6 tot 6,0 GWh/jaar).

¹⁸ "De ontwikkeling van de elektriciteits- en aardgasmarkten in België – Jaar 2009 – Persbericht", CREG – CWaPE – BRUGEL – VREG.

¹⁹ "Vanaf 1 april 2012 tot en met uiterlijk 31 december 2012 is de opwaartse indexering van de variabele energieprijzen voor de levering van elektriciteit en van aardgas verboden, in zoverre deze de initiële grens overschrijdt die is vastgesteld op basis van de indexeringsparameters van de leveranciers op 1 april 2012 en in zoverre de commissie, op basis van de door de Koning vastgestelde criteria bedoeld in § 4bis van de artikelen 20bis van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en 15/10bis van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, zoals ingevoegd bij de artikelen 29 en 82 en gewijzigd bij de artikelen 27 en 28 van de wet van 29 maart 2012 houdende diverse bepalingen (I), de indexeringsparameters voor een contracttype met variabele energieprijzen niet heeft gevalideerd."

	E1: <40 MWh	E2: 40 - 100 MWh	E3: 100 - 700 MWh	E4: 700 - 1600 MWh	E5: 1.6 - 6 GWh	E6: 6 - 20 GWh
2009-01	94.34	89.83	84.25	79.16	74.92	75.50
2010-01	73.12	70.11	66.97	65.83	63.44	63.42
2011-01	77.51	71.91	68.01	66.52	63.80	61.76
2011-12	78.01	75.65	66.36	68.85	67.20	63.27
2012-01	74.76	72.92	69.49	66.17	67.17	64.18
2012-12	74.60	69.59	67.37	65.48	64.84	61.62
Evolutie 2009-01 tot 2012-12	-20.9%	-22.5%	-20.0%	-17.3%	-13.4%	-18.4%
JGG ²⁰ 2009-01 tot 2012-12	-5.8%	-6.3%	-5.5%	-4.7%	-3.6%	-5.1%
Evolutie 2011-12 tot 2012-12	-4.4%	-8.0%	+1.5%	-4.9%	-3.5%	-2.6%

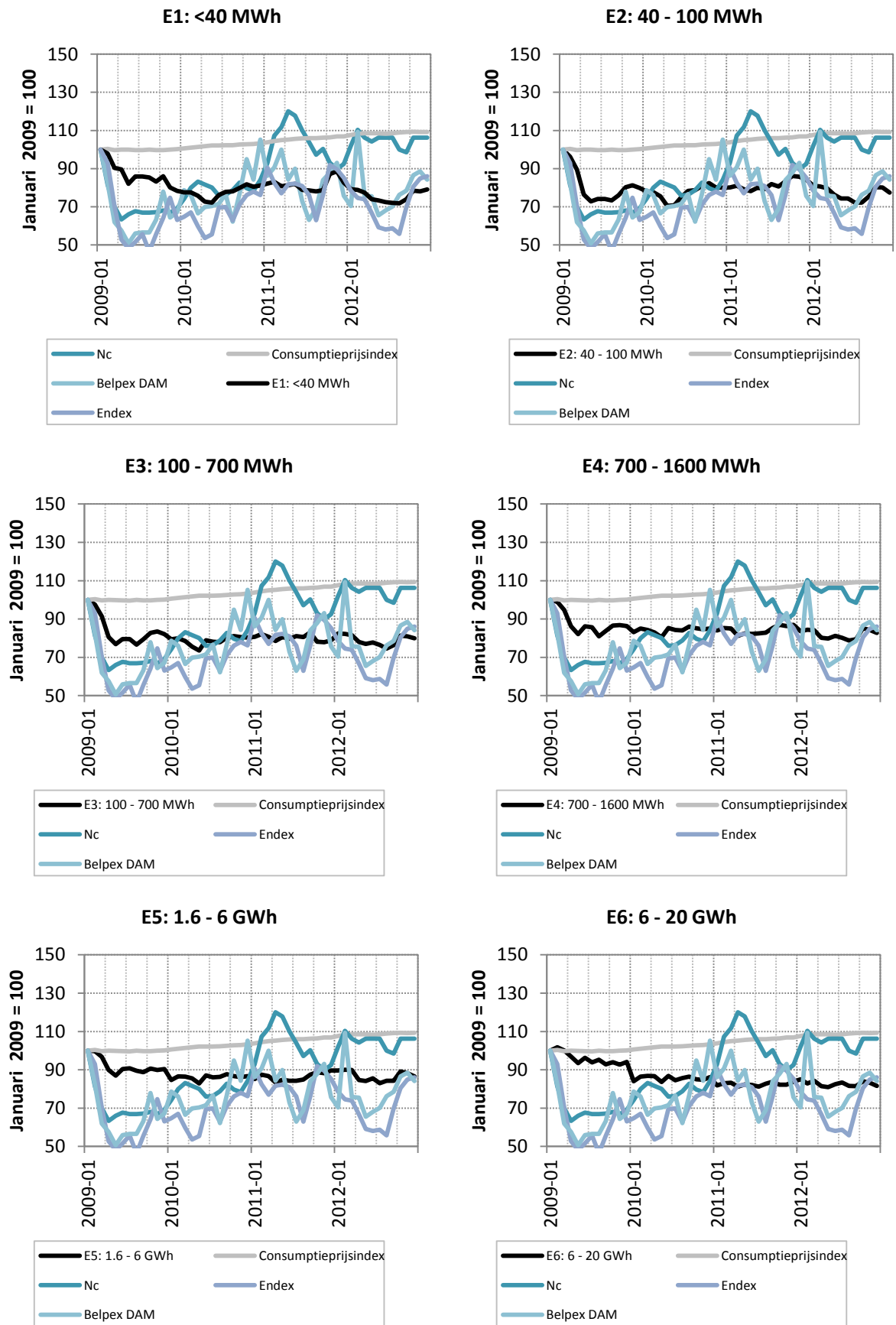
Tabel7: Evolutie van de gemiddelde energieprijzen per MWh elektriciteit per verbruiksklasse (€/MWh excl. btw)

We hebben vervolgens de evolutie van de energiecomponent vergeleken met macro-economische indicatoren zoals de Nc-index²¹ en de elektriciteitsprijs op de elektriciteitsbeurs (Endex²²). De resultaten worden weergegeven in de onderstaande figuren. Het is echter moeilijk om er conclusies uit te trekken omdat de vastgestelde prijzen losgekoppeld lijken van deze indices.

²⁰ JGG = Jaarlijks gemiddeld groeicijfer

²¹ De Nc-index werd historisch gebruikt voor de elektriciteitsproducenten om de elektriciteitsprijs te indexeren voor de liberalisering van de energiemarkt. Deze index weerspiegelt de evolutie van een aantal brandstoffen. Tot in maart 2011 publiceerde de CREG deze index. Electrabel heeft de berekening en de publicatie van deze index voortgezet tot eind 2012.

²² (soms ook "Endex M" of "Endex 101") genoemd, is het gemiddelde van de slotkoersen voor het product Power BE van de maand M, gepubliceerd op de site www.iceendex.com tijdens de maand voorafgaand aan de maand M, uitgedrukt in €/MWh.

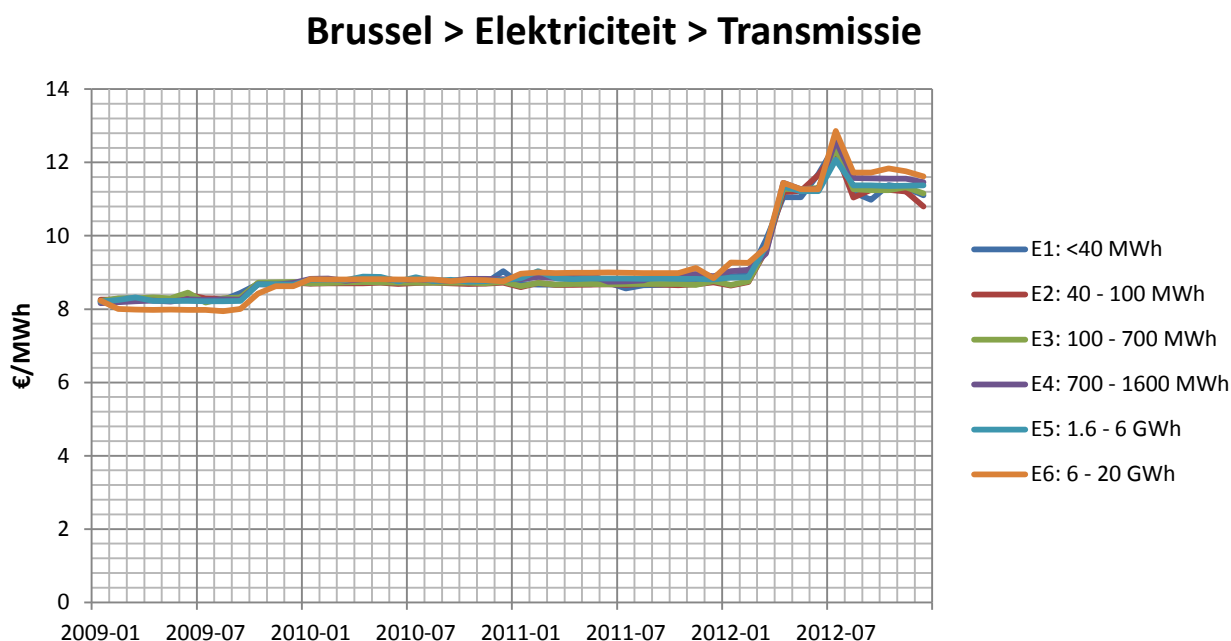
Figuur7: Evolutie van de energiecomponent van elektriciteit ten opzichte van macro-economische indicatoren

2.2.3. Evolutie van de transmissietarieven

De transmissietarieven omvatten:

- de tarieven voor de aansluiting op het net (onderschreven vermogen, beheer van het systeem, ...);
- de tarieven voor het gebruik van het net, inclusief het tarief voor de compensatie van onevenwichten;
- de tarieven voor de ondersteunende diensten;
- diverse toeslagen: aansluiting van de offshore windmolenparken, offshore groenestroomcertificaten, wegenistretributie.

De transmissietarieven zijn gereguleerd en worden goedgekeurd en gecontroleerd door de CREG. Ze worden goedgekeurd voor een periode van 4 jaar (2008-2011 en 2012-2015).

Figuur 8: Evolutie van de transmissiekosten per MWh elektriciteit

Figuur 8 hierboven geeft de evolutie van de transmissietarieven opgesteld op basis van de gegevens die de leveranciers hebben doorgegeven. De stijging van de transmissietarieven vanaf 1 januari 2012 is te wijten aan de grote infrastructuurprojecten op de netten (projecten Stevin, Nemo en Alegro), de hogere prijzen van de ondersteunende diensten en de kosten verdeeld over een kleiner verbruik als gevolg van de economische crisis en de toenemende gedecentraliseerde productie (bron: CREG²³). In maart 2012 werden de transmissietarieven opnieuw opwaarts herzien (cascadeprincipe²⁴: de distributienetbeheerder heeft een aanpassingsvoorstel ingediend omdat de tarieven van Elia hoger zijn dan de tarieven die in 2011 werden toegepast). Tegelijk met deze stijging van het transmissietarief zien we in dezelfde periode, maar in mindere mate, een stijging van de federale toeslagen die in de transmissie inbegrepen zijn, met name de toeslagen voor offshore windmolenparken en de offshore groenestroomcertificaten. We hebben daarentegen geen verklaring voor de piek die we hebben vastgesteld in juli 2012. We veronderstellen dat het gaat om een regularisatie na de hierboven beschreven aanpassingen in het eerste halfjaar 2012.

²³ CREG, Studie (F)120906-CDC-1183 over de "componenten van de elektriciteits- en aardgasprijzen"

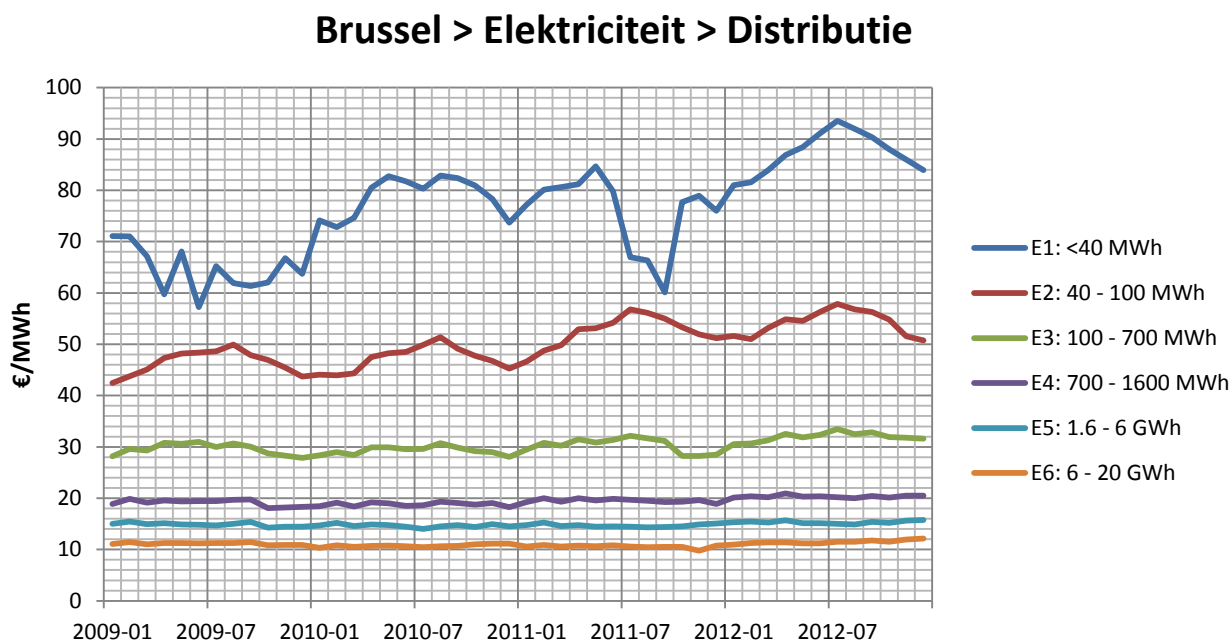
²⁴ De transmissiekosten die de DNB factureert, zijn deze van Elia, gecorrigeerd in functie van de nettoverliezen van de DNB.

2.2.4. Evolutie van de distributietarieven

Net als de transmissietarieven zijn de distributietarieven gereguleerd en worden ze goedgekeurd en gecontroleerd door de CREG. Sinds 1 januari 2009 worden ze goedgekeurd voor een periode van 4 jaar (2009-2012) verlengd in 2013 en 2014.

Om zowel juridische als praktische redenen was dit echter niet het geval. Voor Sibelga (de distributienetbeheerder in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) werden de tarieven van 2008 verlengd tot eind september 2009. Daarna zijn de nieuwe distributietarieven van kracht geworden.

Figuur 9 toont de evolutie van het distributietarief, per verbruiksklasse, opgesteld op basis van de gegevens die de leveranciers hebben doorgegeven. Naast het feit dat we een degressiviteit van deze tarieven vaststellen (in €/MWh) in functie van het jaarlijks verbruik, zien we, vooral voor E2 en in mindere mate voor E1, een schommeling van de sinusvorm met een maximum in juli en een minimum in januari die we kunnen toeschrijven aan een seizoenseffect verbonden met de elektrische verwarming en de verlichting. We zien dit seizoenseffect trouwens in alle SLP-curven²⁵ van de professionele klanten die op de website van Synergrid werden gepubliceerd. De curve E1 vertoont een bijzonder, zelfs foutief gedrag dat we hier niet kunnen verklaren.

Figuur 9: Evolutie van de distributiekosten per MWh elektriciteit

²⁵ Type-verbruiksprofielen, "Synthetic Load Profiles" (SLP's), worden in de vrije elektriciteits- en gasmarkt gebruikt voor de verrekening van de afname van verbruikers die niet uitgerust zijn met telemeting

2.2.5. Evolutie van de bijdrage hernieuwbare energie

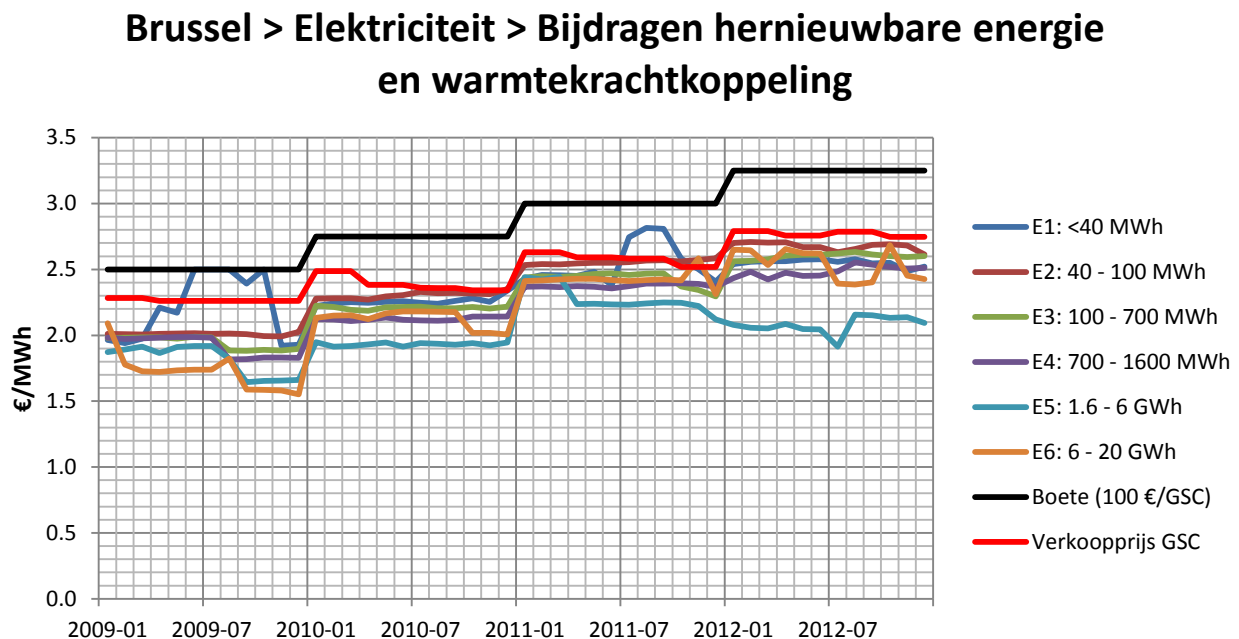
De evolutie van het bedrag van deze bijdrage is nauw verbonden met de evolutie van de quota voor groenestroomcertificaten die wordt bepaald door de gewestregering en de evolutie van de marktprijs van het groenestroomcertificaat. Ter herinnering, deze quota (verhouding tussen het aantal te leveren groenestroomcertificaten en het aantal MWh elektriciteit dat aan de eindklanten werd geleverd) evolueren als volgt:

Jaar	Quota	Jaar	Quota
2004	2.00%	2015	4.50%
2005	2.25%	2016	5.10%
2006	2.50%	2017	5.80%
2007	2.50%	2018	6.50%
2008	2.50%	2019	7.20%
2009	2.50%	2020	8.00%
2010	2.75%	2021	8.80%
2011	3.00%	2022	9.50%
2012	3.25%	2023	10.30%
2013	3.50%	2024	11.10%
2014	3.80%	2025	12.10%

Tabel8: Evolutie van de quota groenestroomcertificaten

Bron: Besluiten van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 21/12/2006, 29/03/2007, 29/11/2012

De evolutie van het bedrag van de bijdrage hernieuwbare energie en warmtekrachtkoppeling is opgenomen in Figuur 10 hieronder. In deze figuur hebben we ook de reeks "Boete" toegevoegd die overeenstemt met het bedrag dat de leverancier moet betalen per ontbrekend groenestroomcertificaat (momenteel vastgelegd op 100 €/GSC). Deze reeks vertegenwoordigt dus in zekere zin een plafond voor deze bijdrage hernieuwbare energie en staat direct in verhouding tot de quota groenestroomcertificaten.

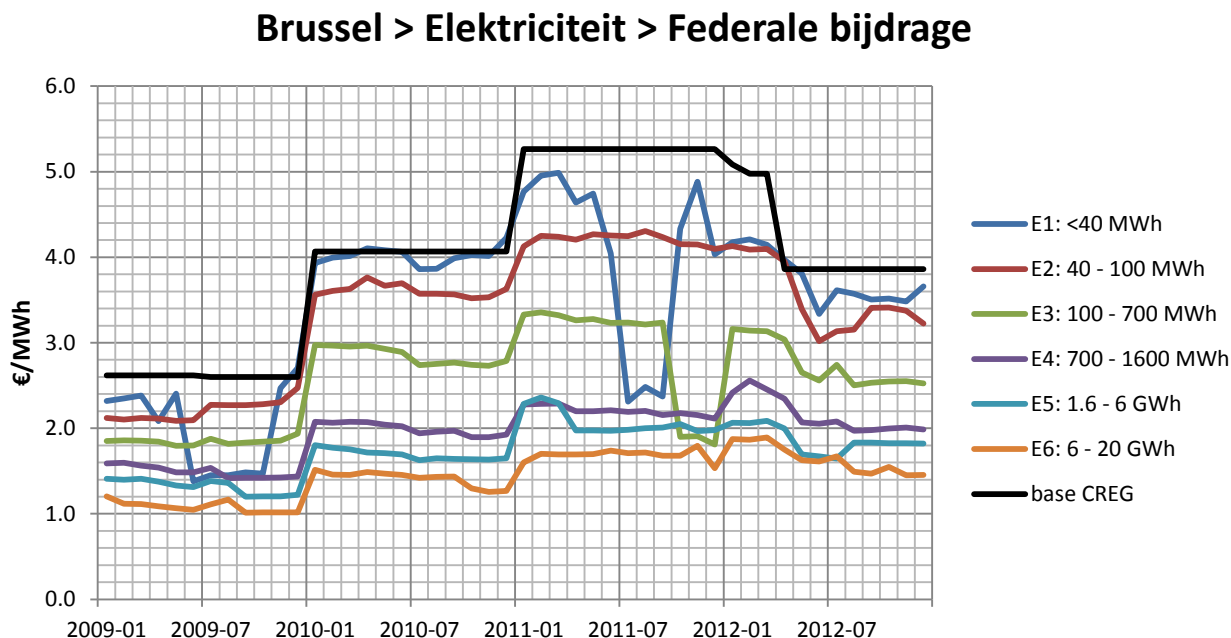
Figuur 10: Evolutie van de gemiddelde prijs van de bijdrage hernieuwbare energie per MWh elektriciteit

Naast de reeks "Boete" werd er nog een andere reeks toegevoegd aan Figuur 10. Het gaat om het bedrag van deze bijdrage hernieuwbare energie gekoppeld aan de transactieprijs van de GSC die BRUGEL elk kwartaal vaststelt (reeks "Verkoopprijs GSC")

De evolutie van de bijdrage hernieuwbare energie volgt de evolutie van de quota zoals we konden verwachten en is vrijwel identiek voor de verschillende verbruiksklassen.

2.2.6. Evolutie van de federale bijdrage

Figuur 11 hieronder geeft de evolutie weer van het bedrag van de federale bijdrage vermeld in de facturen van de professionele verbruikers. In deze figuur werd de reeks "basis CREG" toegevoegd. Het gaat om de evolutie van het bedrag van de federale bijdrage zoals gepubliceerd door de CREG, namelijk het bedrag dat door de transmissienetbeheerder (TNB) bij zijn eigen klanten en bij de distributienetbeheerders (DNB) wordt geïnd, exclusief degressiviteit²⁶ en exclusief vrijstelling²⁷.

Figuur 11: Evolutie van de federale bijdrage per MWh elektriciteit

De evolutie van de verschillende verbruiksklassen volgt de evolutie van de door de CREG gepubliceerde bedragen. We stellen ook vast dat het bedrag van de federale bijdrage per MWh lager is naarmate de verbruiksklasse hoger is; dit volgt de logica van de vrijstellingsregel 26.

We stellen schommelingen vast in de evolutie die waarschijnlijk het gevolg zijn van een andere situatie (vrijstelling, degressiviteit) maar ook van afrondingen (de cijfers die de leveranciers hebben doorgegeven, waren in de meeste gevallen afgerond tot op de eurocent; dit kan invloed hebben voor een component met een gewicht van 1 tot 4 euro).

Figuur 12 toont het detail van de componenten van de federale bijdrage zoals het werd gepubliceerd door de CREG (stemt overeen met de reeks "basis CREG" van Figuur 11).

²⁶ "Wanneer op een verbruikslocatie voor professioneel gebruik een hoeveelheid van meer dan 20 MWh/jaar wordt geleverd, zal de federale bijdrage voor die eindafnemers, op basis van hun jaarlijks verbruik, als volgt door de leveranciers en de houders van een toegangscontract verminderd worden:

1° voor de verbruiksschijf tussen 20 MWh/jaar en 50 MWh/jaar: met 15 %;

2° voor de verbruiksschijf tussen 50 MWh/jaar en 1000 MWh/jaar: met 20 %;

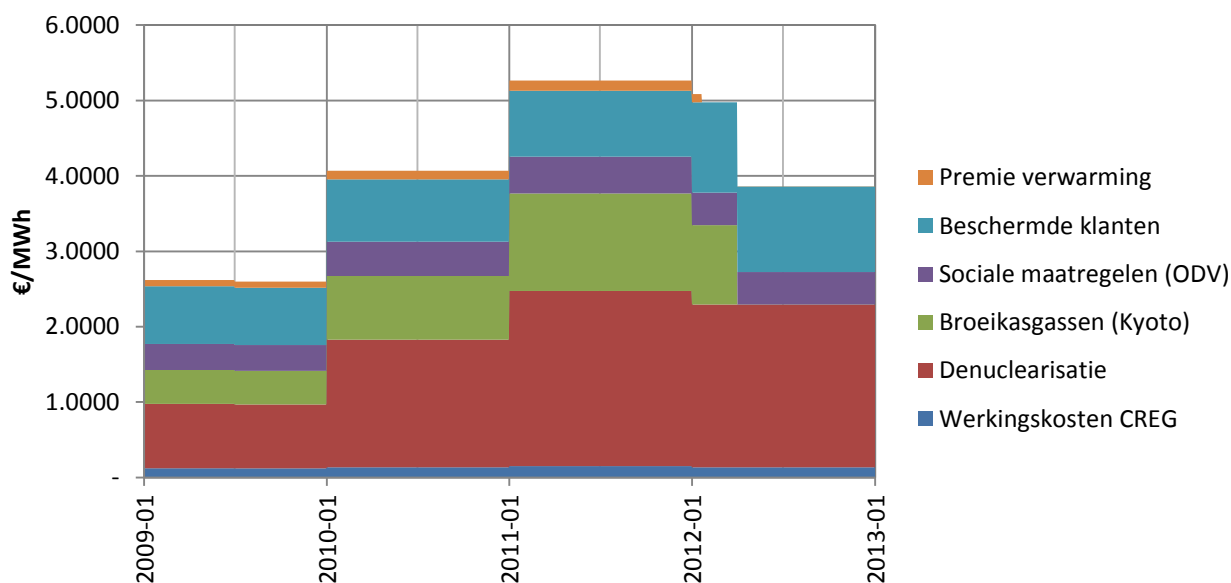
3° voor de verbruiksschijf tussen 1000 MWh/jaar en 25000 MWh/jaar: met 25 %;

4° voor de verbruiksschijf meer dan 25000 MWh/jaar: met 45 %.

Per verbruikslocatie en per jaar bedraagt de federale bijdrage, gefactureerd door de leveranciers en de houders van een toegangscontract, voor die verbruikslocatie maximum 250.000 euro. " Bron: CREG.

²⁷ Tot 31/12/2012 genieten bepaalde klanten van een vrijstelling voor de componenten "denuclearisatie" en "Kyoto" op basis van een levering groene stroom. Op 1 januari 2013 werd deze vrijstelling afgeschaft.

Evolutie van de federale bijdrage "Elektriciteit" Eenheidstoelagen m.b.t. de transmissienetbeheerder

Figuur 12: Evolutie van de federale bijdrage per MWh elektriciteit en haar componenten
Bron: CREG

Naast de federale bijdrage bestaat er nog een andere federale heffing: de **energiebijdrage**. De bedrijven die in deze studie zijn opgenomen, zijn hieraan echter meestal niet onderworpen. Het bedrag van deze energiebijdrage is vast en bedraagt, naargelang van het geval:

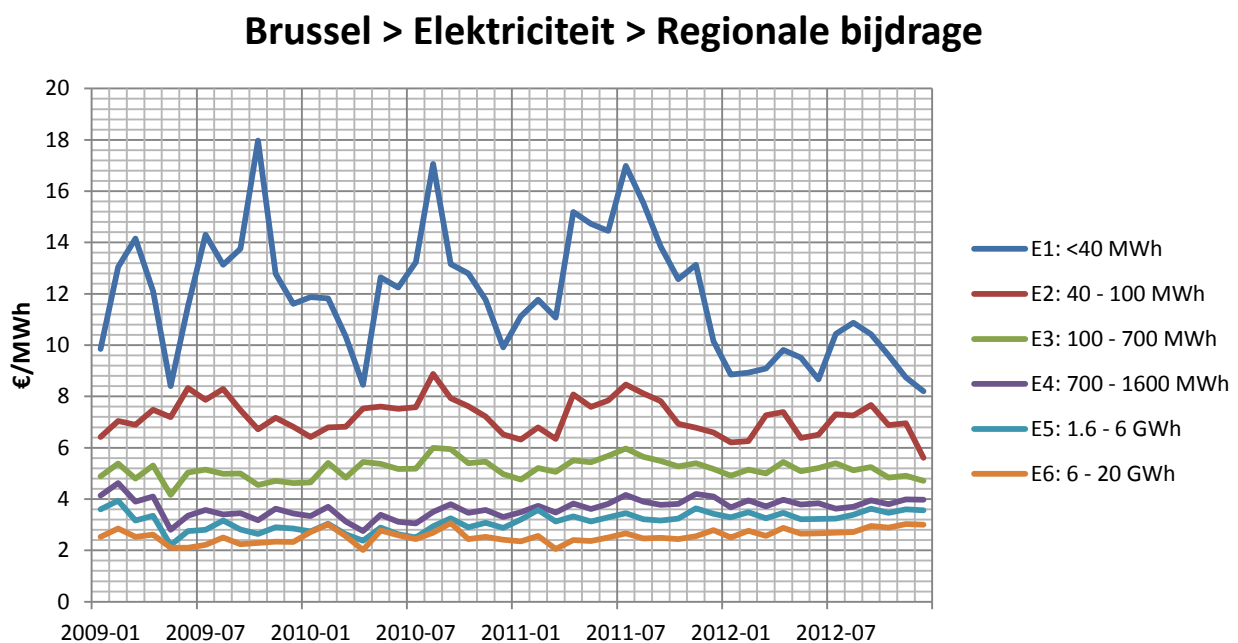
- 0 €/MWh voor een aansluiting > 1 kV;
- 0 €/MWh voor een aansluiting < 1 kV en een bedrijf met de hoedanigheid van energie-intensief bedrijf met een overeenkomst milieudoelstelling;
- 0.9544 €/MWh: aansluiting < 1 kV en een bedrijf met een overeenkomst milieudoelstelling;
- 1.9088 €/MWh voor de andere la of niet professionele klanten.

2.2.7. Evolutie van de regionale bijdrage

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en voor elektriciteit bestaat de regionale bijdrage uitsluitend uit de toeslag elektriciteit (Art. 26 van de Verordening van 19 juli 2001). Het bedrag van deze toeslag hangt af van het vermogen dat ter beschikking wordt gehouden (aansluitingsvermogen voor hoogspanning). Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de index van de consumptieprijzen. De Verordening van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (en haar latere wijzigingen, in het bijzonder het decreet van 17 juli 2008) bepaalt het bedrag van deze toeslag op 0,67 €/kVA voor hoogspanning geïndexeerd op basis van het gemiddelde van de index van de consumptieprijzen²⁸. De verordening voorziet een begrenzing van het recht tot een vermogen van 5 MVA per maand.

Het bedrag van deze toeslag wordt voor 5% toegewezen aan het "Fonds voor sociale energiebegeleiding", bestemd voor de opdrachten uitgevoerd door de OCMW's en voor 95% aan het "Fonds voor energiebeleid".

De evolutie van de bedragen van de regionale bijdragen opgesteld op basis van de gegevens die de leveranciers hebben doorgegeven, wordt getoond in Figuur 13 hieronder.

Figuur 13: Evolutie van de regionale bijdrage per MWh elektriciteit

Op basis van de gegevens waarover we beschikken, is het niet mogelijk om de variaties van de curve E1 te verklaren. We kunnen echter het seizoenseffect waarnemen (verbonden met de elektrische verwarming en de verlichting) aangezien de teller constant is in de ratio €/MWh (in verhouding tot het vermogen van de aansluiting) en de noemer daalt in de zomer.

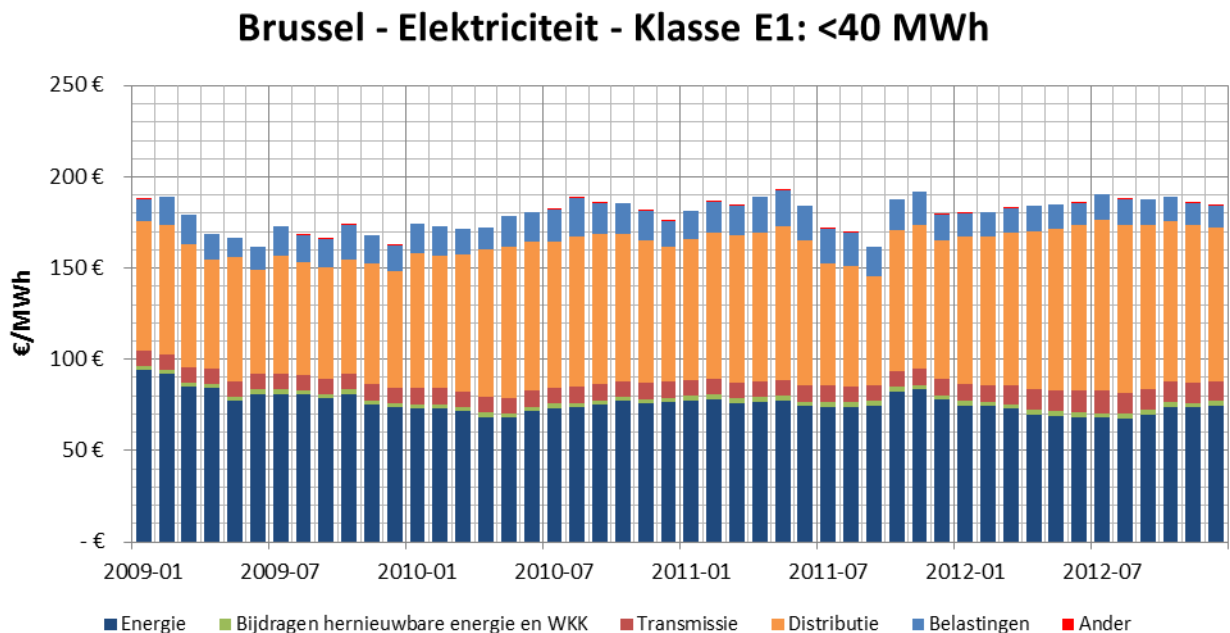
²⁸ door het bedrag van het recht te vermenigvuldigen met een coëfficiënt die men bekomt door het gemiddelde van de indexen van de consumptieprijzen van het referentiejaar te delen door het gemiddelde van de indexen van de consumptieprijzen van het jaar 2001

2.3. Detail van de componenten per verbruiksklasse

De gemiddelde all-in prijzen excl. btw van de MWh elektriciteit werden uitgesplitst volgens hun verschillende componenten namelijk energie, de bijdrage hernieuwbare energie en warmtekrachtkoppeling, de transmissie- en de distributiekosten, de (federale en regionale) taken en een component met de naam "ander" (positief, negatief of nul naargelang van het geval). Deze laatste component werd ingevoerd om het feit te respecteren dat de som van de andere posten van de factuur niet altijd overeenstemt met de eindfactuur (bijvoorbeeld in geval van herzieningen, ...).

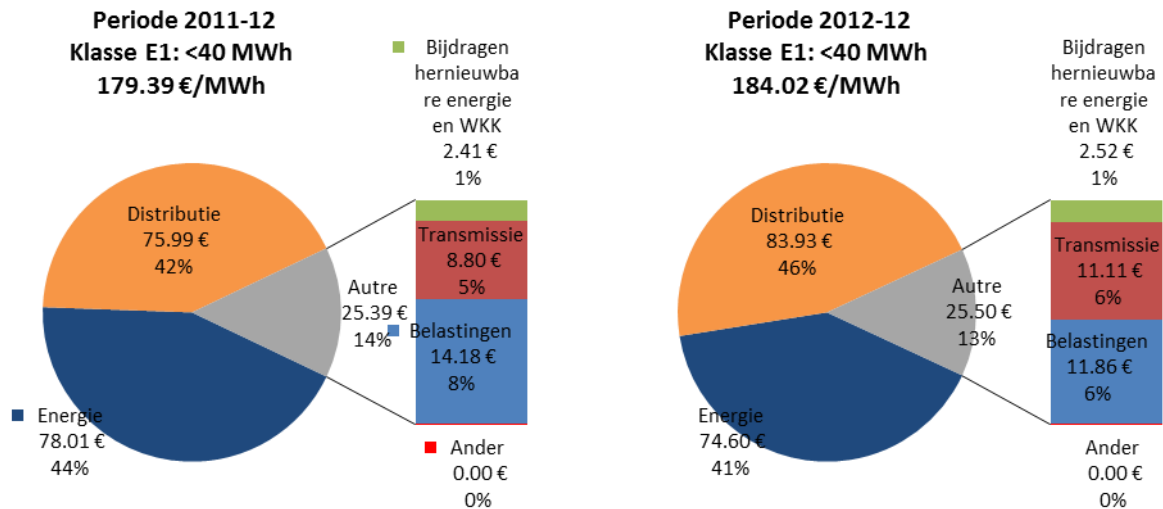
Omdat deze evoluties grotendeels worden besproken in hoofdstuk 2.2, geven we niet systematisch commentaar bij de figuren die in dit hoofdstuk worden voorgesteld.

2.3.1. Verbruiksklasse EI (< 40 MWh)

Figuur 14: Evolutie van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh elektriciteit (verbruiksklasse E1: <40MWh, all-in prijs excl. btw)

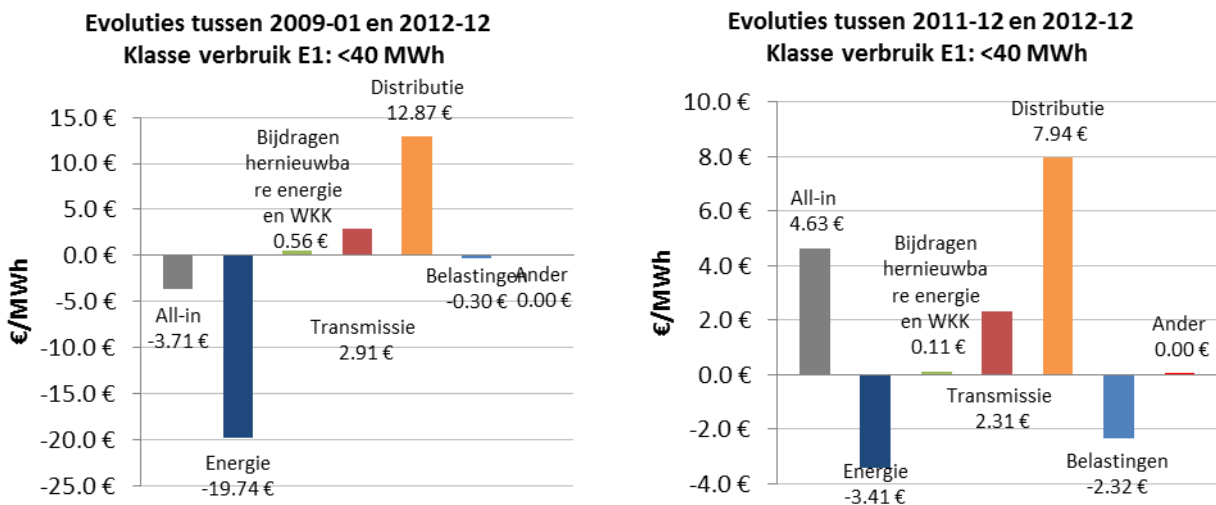
Als we Figuur 14 bekijken, zien we al snel dat enerzijds de energiecomponent en anderzijds de distributieterm de doorslaggevende posten zijn in de elektriciteitsprijs. Figuur 15 hieronder toont ons dat voor de verbruiksklasse EI (jaarlijks elektriciteitsverbruik kleiner dan 40 MWh), deze twee componenten elk een gewicht hebben van meer dan 40% van het bedrag van de factuur.

Figuur 15: Aandeel van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh elektriciteit (verbruiksklasse E1: < 40 MWh, all-in prijs excl. btw)

Figuur 16 hieronder geeft meer inzicht in de evolutie van de prijzen tussen januari 2009 en december 2012 en tussen december 2011 en december 2012.

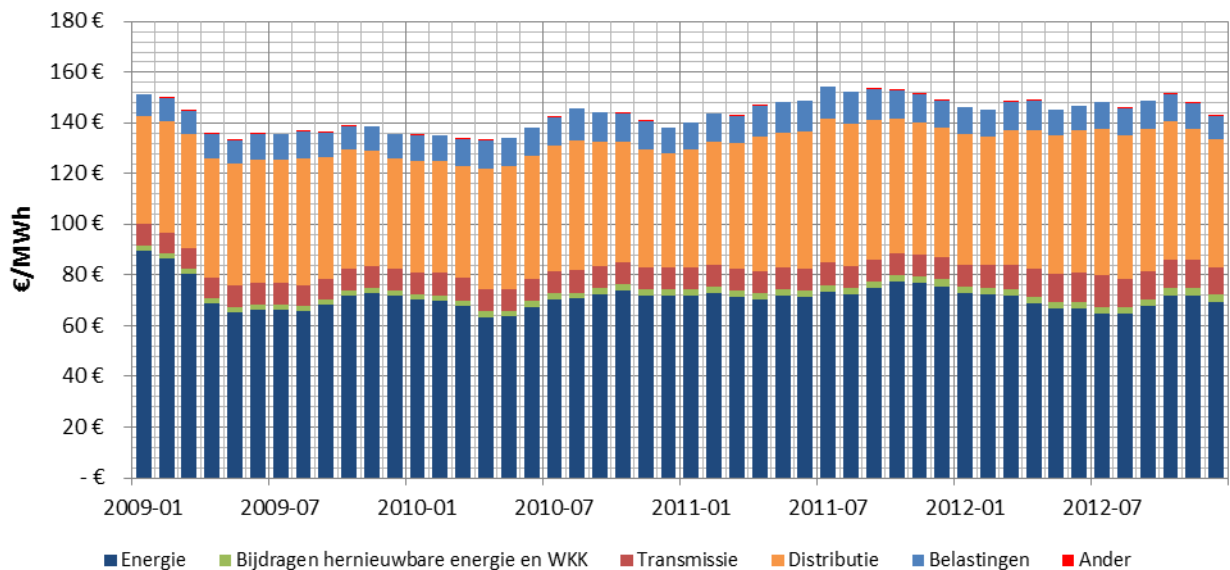
Zo is de energiegcomponent van januari 2009 tot december 2012 met bijna 20 €/MWh gedaald. Deze consequente daling wordt echter gecompenseerd door een aanzienlijke stijging van de distributietarieven (+12,87 €/MWh). Uiteindelijk, en rekening houdend met de andere componenten, is de gemiddelde prijs van een MWh elektriciteit met 3,71 € gedaald over deze periode.

Figuur 16: Evolutie van de componenten van de all-in prijs excl. btw van een MWh tussen januari 2009 en december 2012 (figuur links) | december 2011 en december 2012 (figuur rechts)

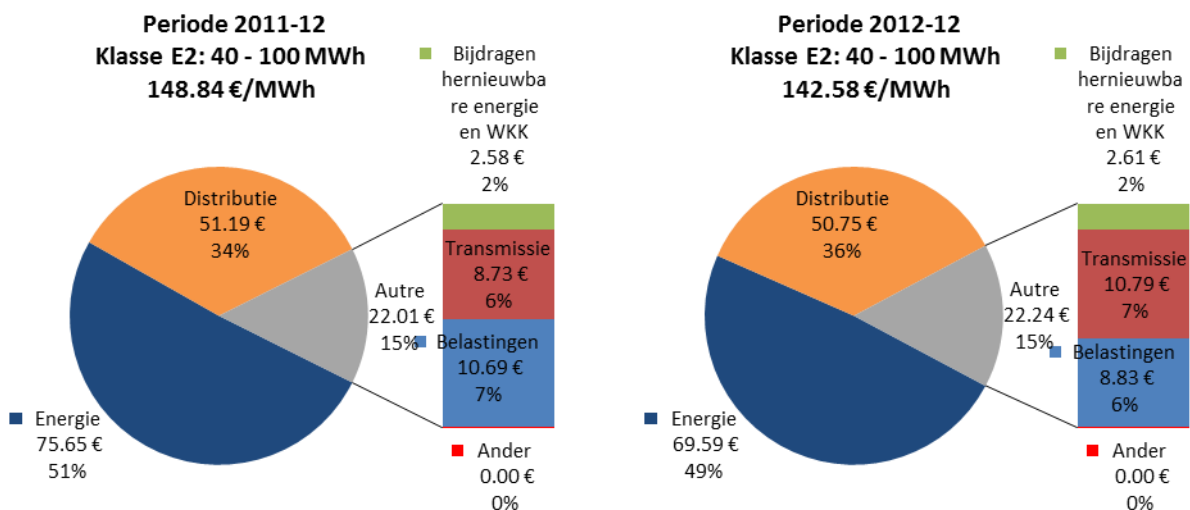
2.3.2. Verbruiksklasse E2 (40-100 MWh)

Brussel - Elektriciteit - Klasse E2: 40 - 100 MWh

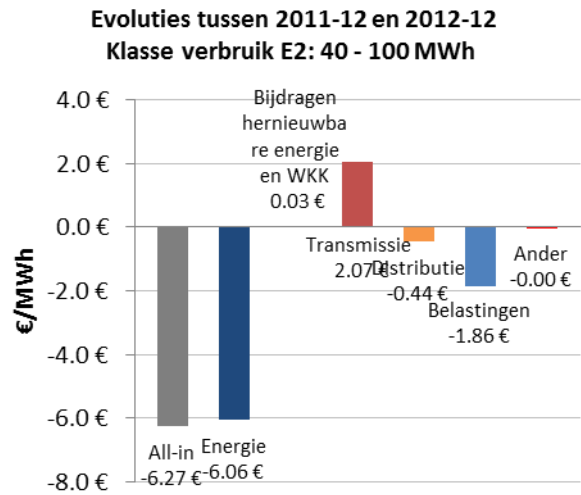
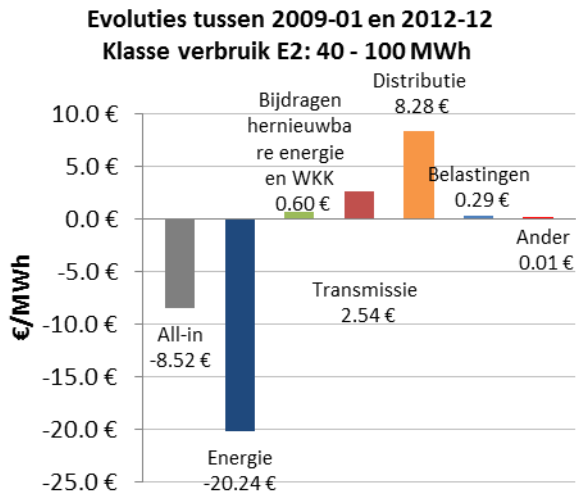

Figuur 17: Evolutie van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh elektriciteit (verbruiksklasse E2: 40 -100 MWh, all-in prijs excl. btw)

Opnieuw bedraagt het gewicht van de termen energie en distributie meer dan 80% van de elektriciteitsprijs all-in voor de verbruiksklasse E2 (40 tot 100 MWh/jaar). In december 2012 bedraagt de all-in prijs van een MWh elektriciteit (excl. btw) 142,58 € tegenover 148,84 € een jaar eerder.

Figuur 18: Aandeel van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh elektriciteit (verbruiksklasse E2: 40 -100 MWh, all-in prijs excl. btw)

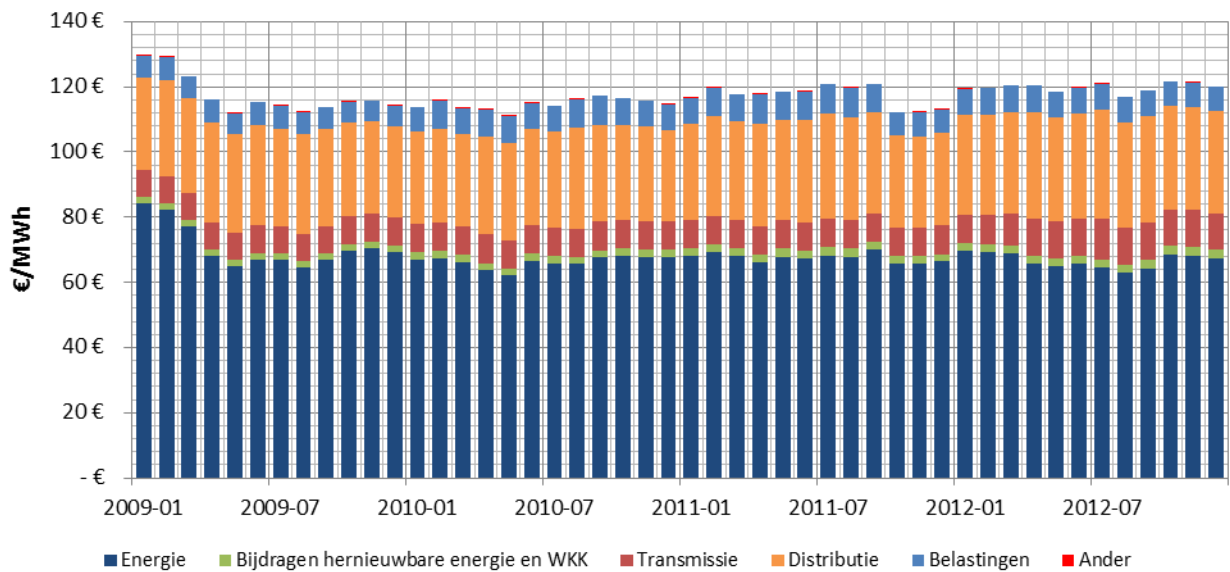

Figuur I9: Evolutie van de componenten van de all-in prijs excl. btw van een MWh tussen januari 2009 en december 2012 (figuur links) | december 2011 en december 2012 (figuur rechts)

De sterke daling van de energieprijis tussen januari 2009 en december 2012 heeft de stijging van de andere termen van de factuur gecompenseerd (distributie, transmissie, groenestroomcertificaat en taksen). Uiteindelijk daalt de MWh elektriciteit met 8,52 € tussen deze twee periodes.

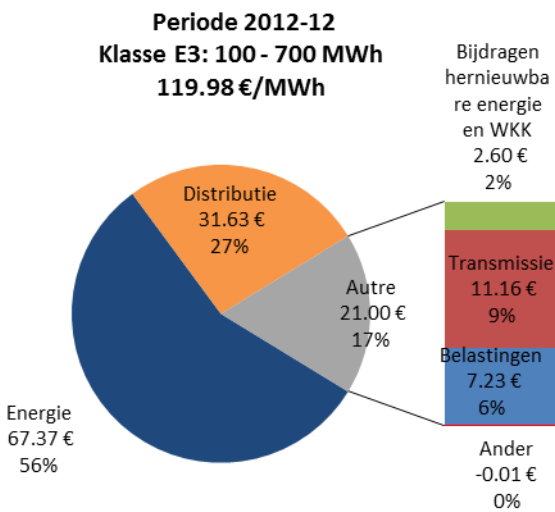
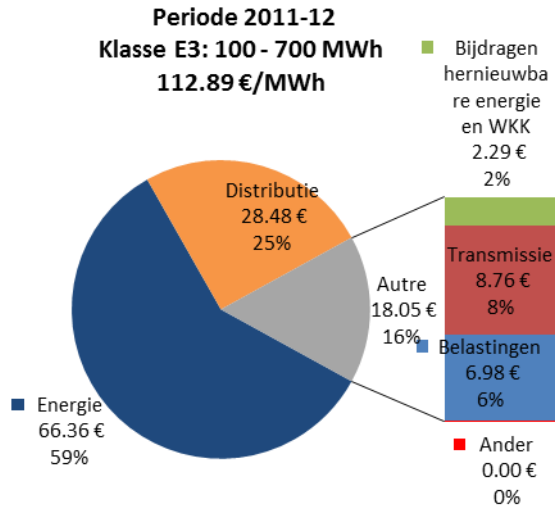
2.3.3. Verbruiksklasse E3 (100-700 MWh)

Brussel - Elektriciteit - Klasse E3: 100 - 700 MWh

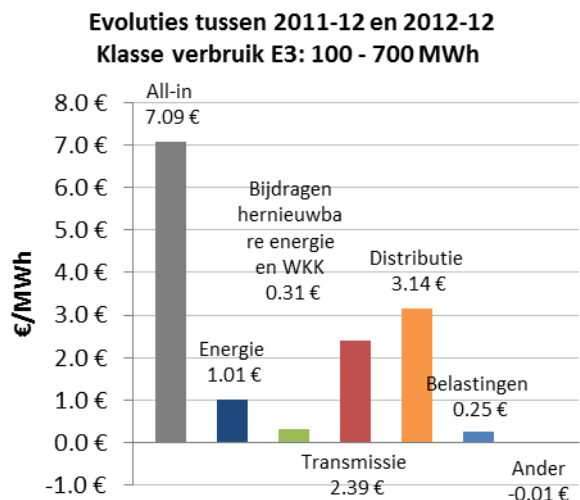
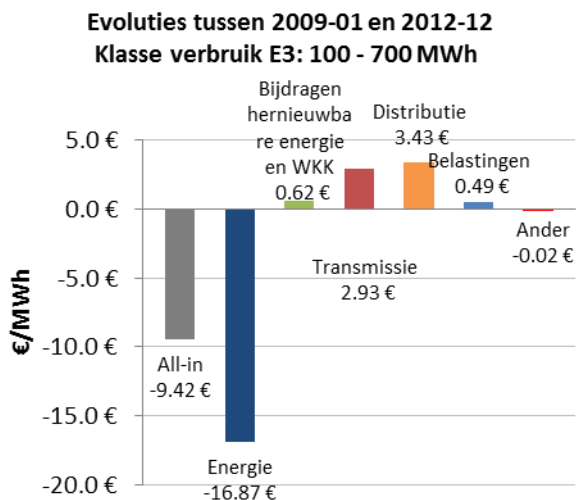

Figuur20: Evolutie van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh elektriciteit (verbruiksklasse E3: 100 - 700 MWh, all-in prijs excl. btw)

Het gewicht van de termen energie en distributie bedraagt ongeveer 80% van de elektriciteitsprijs all-in voor de verbruiksklasse E2 (100 tot 700 MWh/jaar). In december 2012 bedraagt de all-in prijs van een MWh elektriciteit (excl. btw) 119.98 € tegenover 112.89 € een jaar eerder.

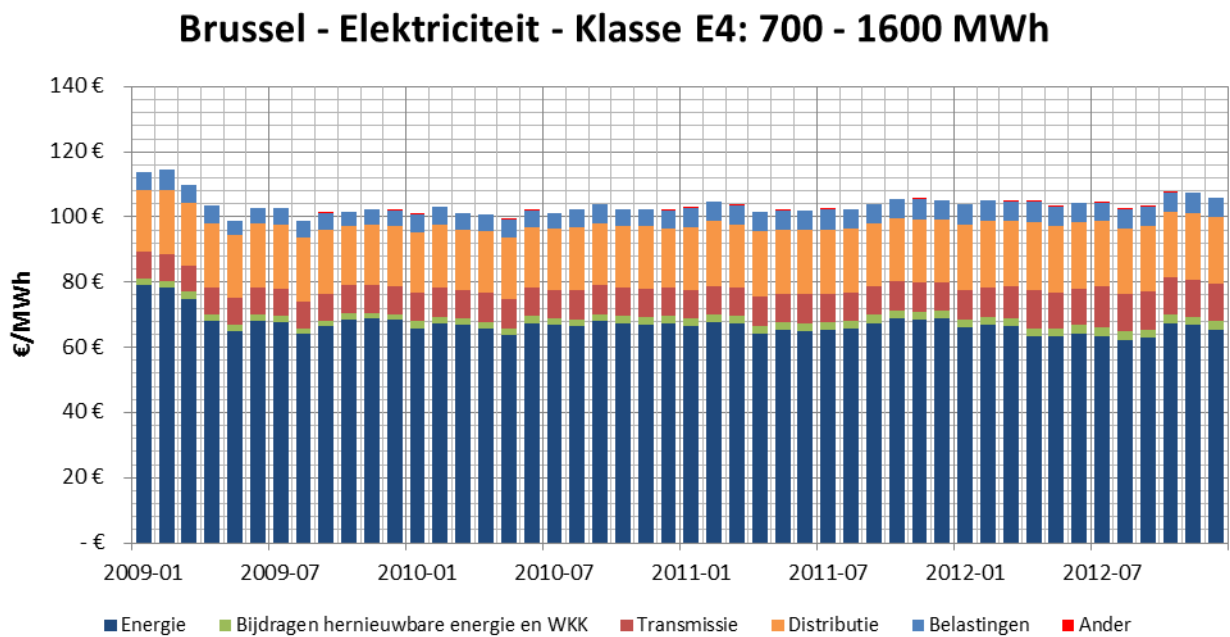
Figuur21: Aandeel van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh elektriciteit (verbruiksklasse E3: 100 - 700 MWh, all-in prijs excl. btw)

Figuur22: Evolutie van de componenten van de all-in prijs excl. btw van een MWh tussen januari 2009 en december 2012 (figuur links) | december 2011 en december 2012 (figuur rechts)

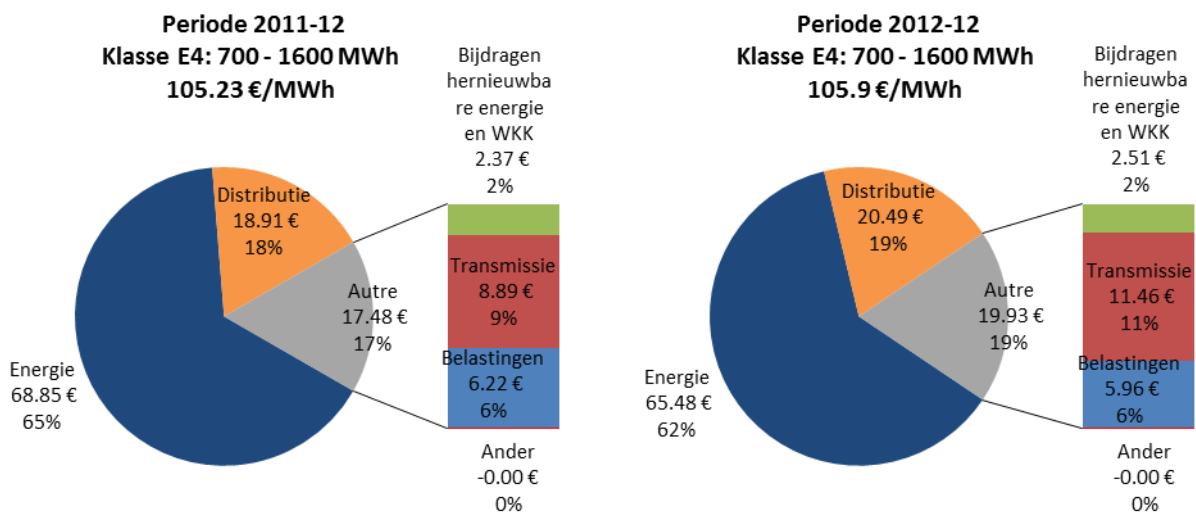
Van december 2011 tot december 2012 stijgen alle termen van de factuur. De term distributie is het sterkst gestegen (+3,14€/MWh), gevolgd door de term transmissie (+2,39 €/MWh), de term energie (+1,01 €/MWh), de termen bijdrage hernieuwbare energie (groenestroomcertificaat + warmtekrachtkoppeling) (+0,31 €/MWh) en tot slot de regionale en de federale taken (+0,25 €/MWh). Uiteindelijk is de all-in prijs van een MWh elektriciteit met 7,09 € gestegen tussen deze twee decembermaanden.

2.3.4. Verbruiksklasse E4 (700-I 600 MWh)

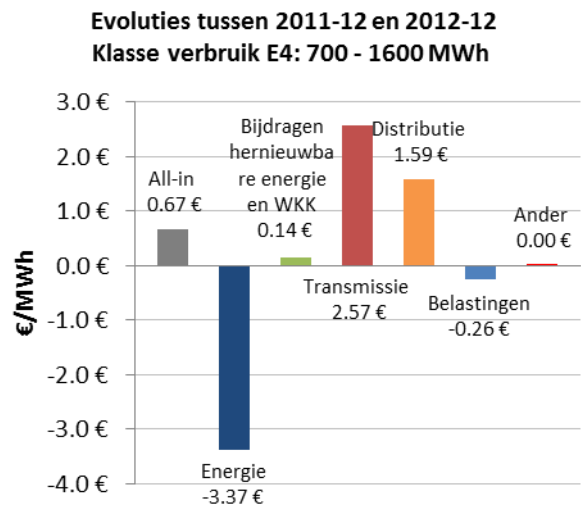
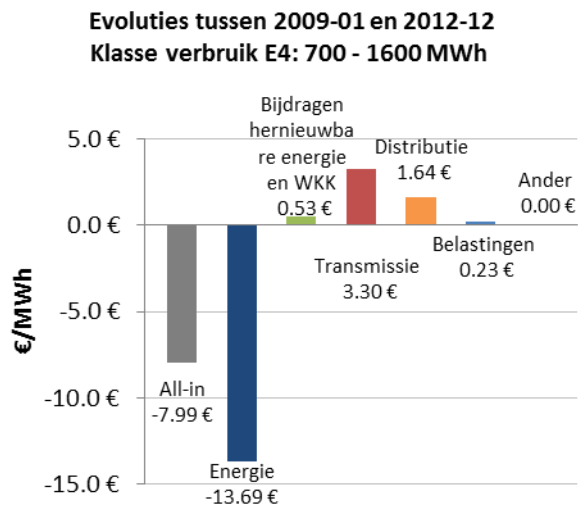

Figuur23: Evolutie van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh elektriciteit (verbruiksklasse E4: 700 - 1600 MWh, all-in prijs excl. btw)

Het gewicht van de termen energie en distributie bedraagt meer dan 80% van de elektriciteitsprijs all-in voor de verbruiksklasse E4 (700 tot 1600 MWh/jaar). In december 2012 bedraagt de all-in prijs van een MWh elektriciteit (excl. btw) 105.90 € tegenover 105.23 € een jaar eerder.

Figuur24: Aandeel van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh elektriciteit (verbruiksklasse E4: 700 - 1600 MWh, all-in prijs excl. btw)

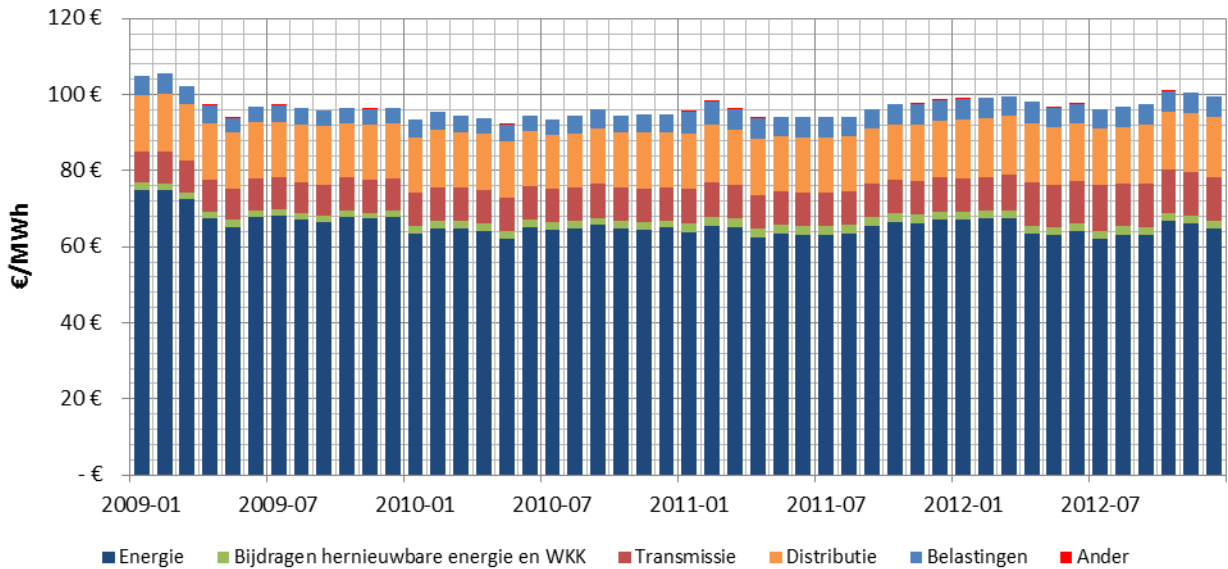

Figuur25: Evolutie van de componenten van de all-in prijs excl. btw van een MWh tussen januari 2009 en december 2012 (figuur links) | december 2011 en december 2012 (figuur rechts)

Van december 2011 tot december 2012 heeft de daling van de term energie (-3,37 €/MWh) in de factuur de stijging van de termen transmissie (+2,57 €/MWh) en distributie (+1,59 €/MWh) verzacht. Uiteindelijk is de all-in prijs van een MWh elektriciteit met 0,67 € gestegen tussen de maanden december 2011 en 2012.

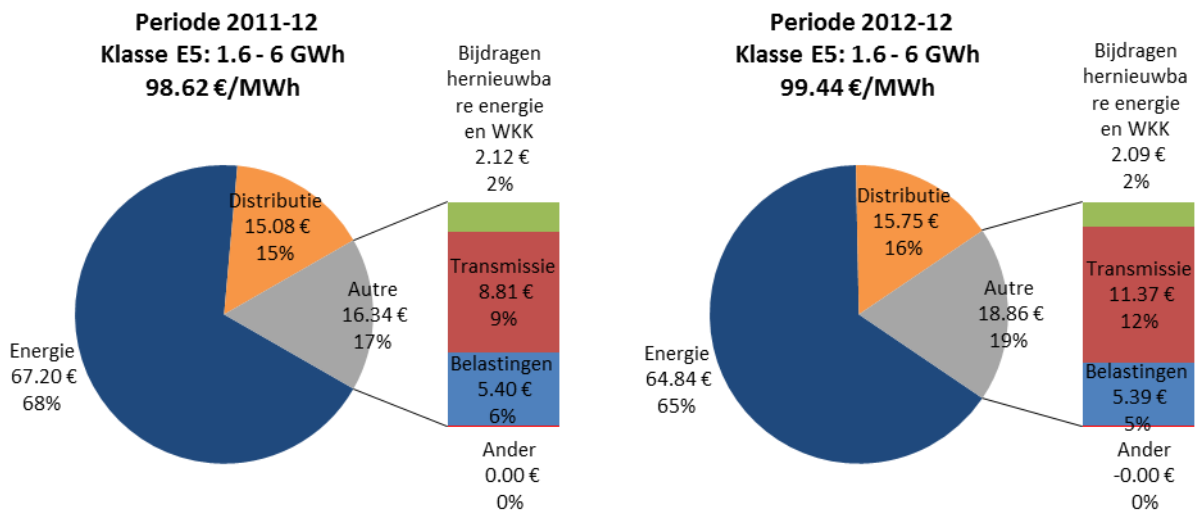
2.3.5. Verbruiksklasse E5 (1.6-6 GWh)

Brussel - Elektriciteit - Klasse E5: 1.6 - 6 GWh

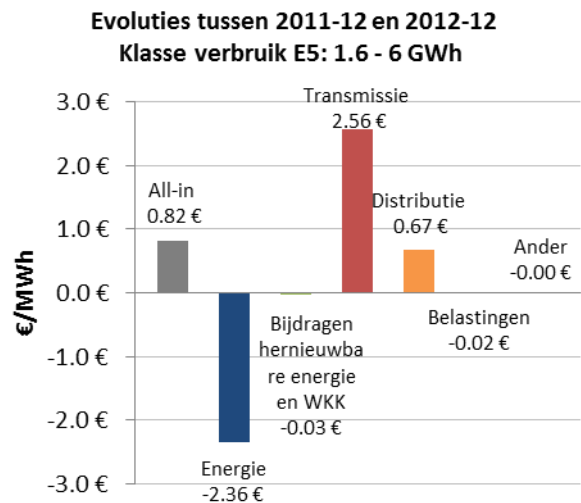
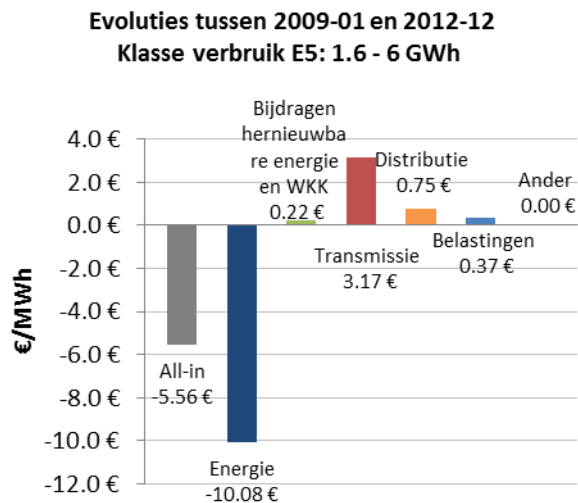

Figuur26: Evolutie van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh elektriciteit (verbruiksklasse E5: 1.6 - 6 GWh, all-in prijs excl. btw)

Het gewicht van de termen energie en distributie bedraagt meer dan 80% van de elektriciteitsprijs all-in voor de verbruiksklasse E5 (1,6 tot 6 MWh/jaar). In december 2012 bedraagt de all-in prijs van een MWh elektriciteit (excl. btw) 99.44 € tegenover 98.62 € een jaar eerder.

Figuur27: Aandeel van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh elektriciteit (verbruiksklasse E5: 1.6 - 6 GWh, all-in prijs excl. btw)

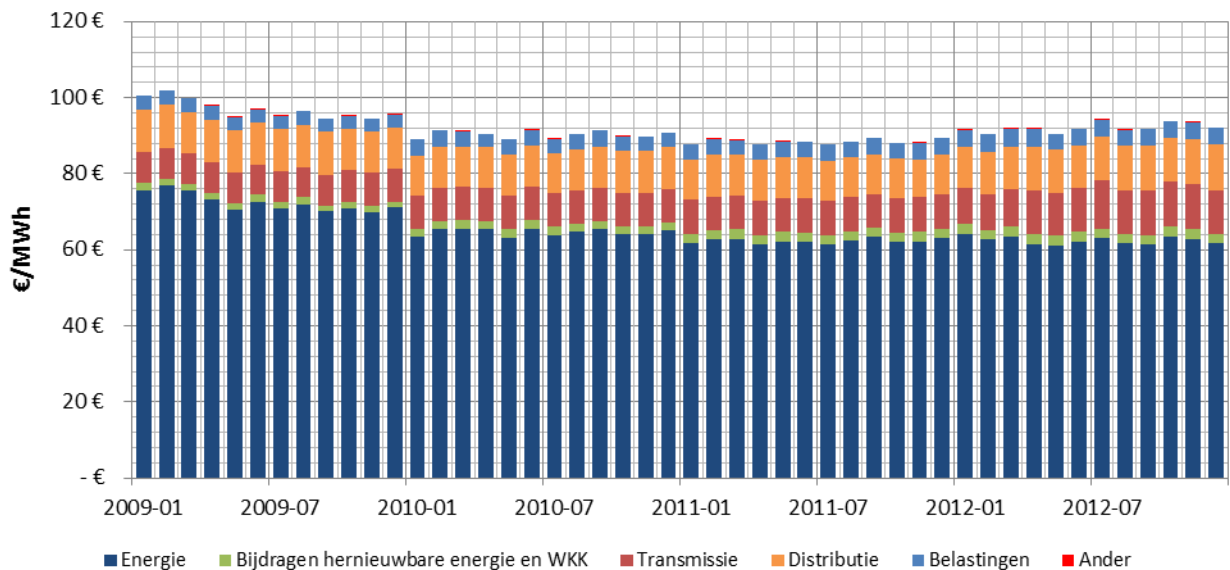

Figuur28: Evolutie van de componenten van de all-in prijs excl. btw van een MWh tussen januari 2009 en december 2012 (figuur links) | december 2011 en december 2012 (figuur rechts)

Van december 2011 tot december 2012 heeft de daling van de term energie (-3.36 €/MWh) in de factuur de stijging van de termen transmissie (+2.56 €/MWh) en distributie (+0.67 €/MWh) verzacht. Uiteindelijk is de all-in prijs van een MWh elektriciteit met 0.82 € gestegen tussen de maanden december 2011 en 2012.

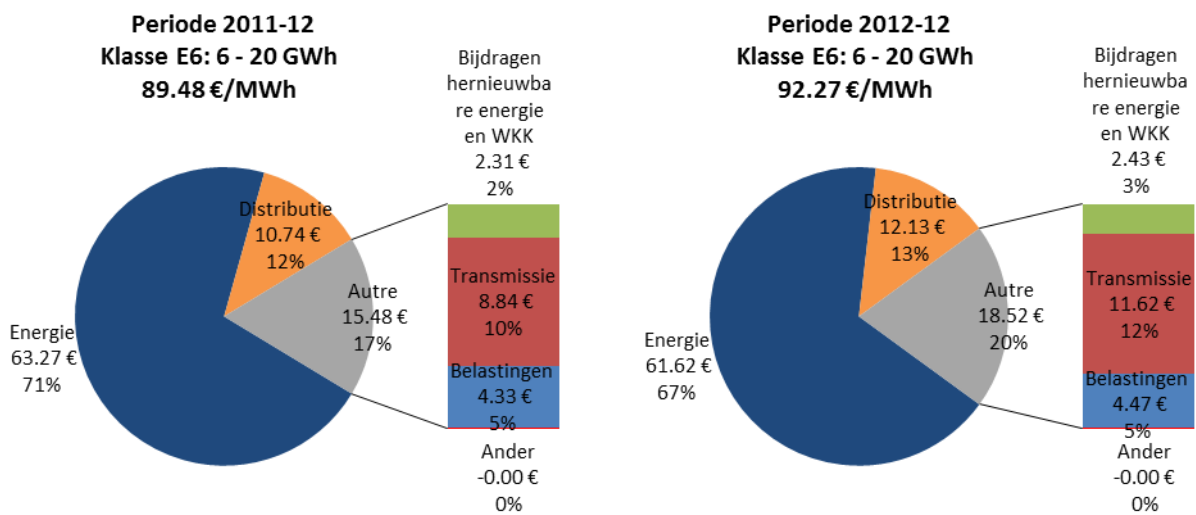
2.3.6. Verbruiksklasse E6 (6-20 GWh)

Brussel - Elektriciteit - Klasse E6: 6 - 20 GWh

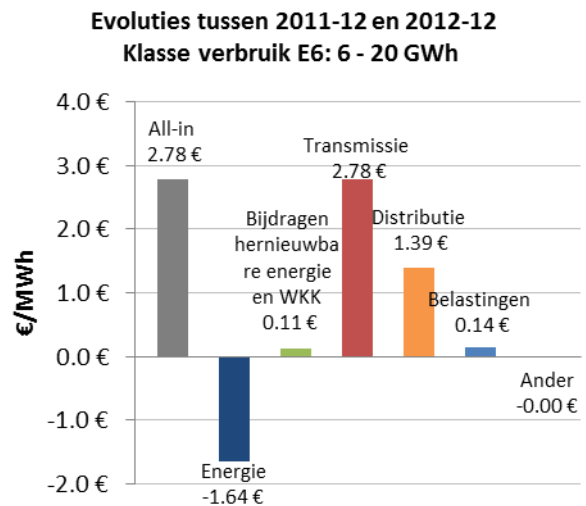
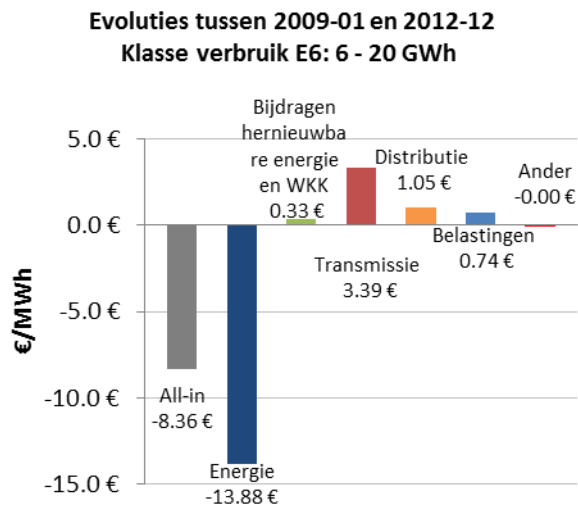

Figuur29: Evolutie van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh elektriciteit (verbruiksklasse E6: 6 - 20 GWh, all-in prijs excl. btw)

Het gewicht van de termen energie en distributie bedraagt meer dan 80% van de elektriciteitsprijs all-in voor de verbruiksklasse E6 (6 tot 20 MWh/jaar). In december 2012 bedraagt de all-in prijs van een MWh elektriciteit (excl. btw) 92.27 € tegenover 89.48 € een jaar eerder.

Figuur30: Aandeel van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh elektriciteit (verbruiksklasse E6: 6 - 20 GWh, all-in prijs excl. btw)

Figuur3I: Evolutie van de componenten van de all-in prijs excl. btw van een MWh tussen januari 2009 en december 2012 (figuur links) | december 2011 en december 2012 (figuur rechts)

Van december 2011 tot december 2012 heeft de daling van de term energie (-1.64 €/MWh) in de factuur de stijging van de termen transmissie (+2.78 €/MWh) en distributie (+1.39 €/MWh) verzacht. Uiteindelijk is de all-in prijs van een MWh elektriciteit met 2.78 € gestegen tussen de maanden december 2011 en 2012.

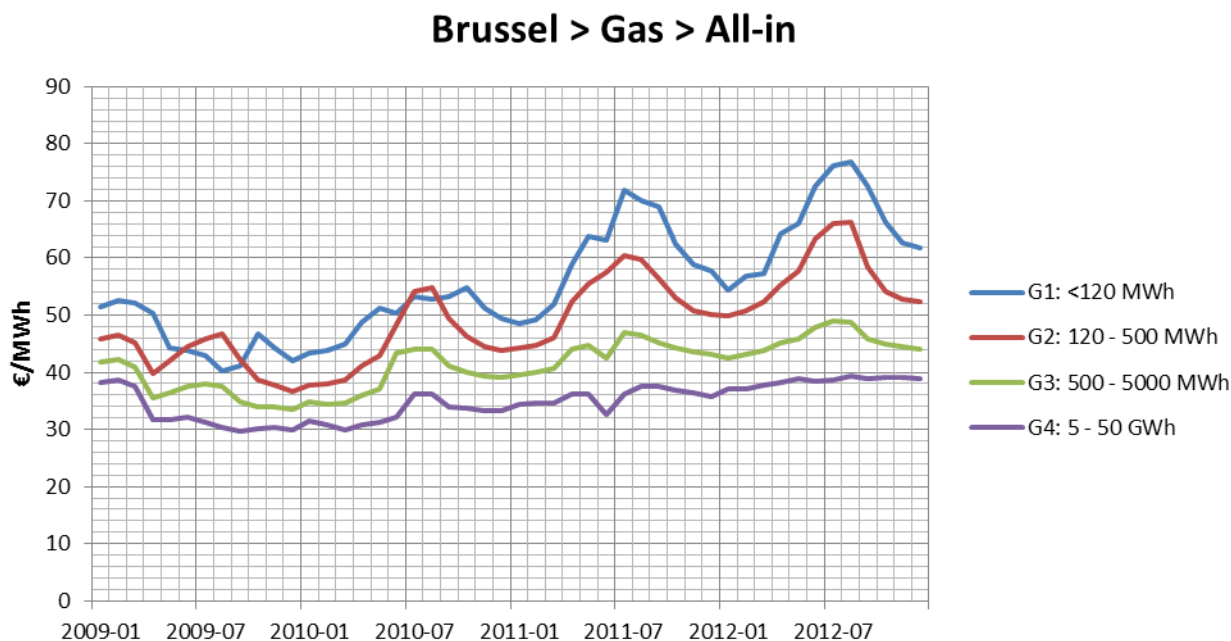
3. Prijs van het aardgas

3.1. Evolutie van de globale aardgasprijs

3.1.1. Evolutie van de gemiddelde prijs per verbruiksklasse

De evolutie van de gemiddelde aardgasprijs per verbruiksklasse is weerhouden in Figuur 32 en in Tabel 9. In Annexe 2 vindt de lezer de cijfertabel op basis waarvan Figuur 32 werd opgesteld. Zoals te verwachten was, zien we een degressiviteit van de prijs in functie van het jaarlijkse verbruik, op enkele uitzonderingen na. De tijdelijke evolutie van een verbruiksklasse naar een andere lijkt dezelfde richting uit te gaan.

Voor de verbruiksklassen G1 en G2 stellen we sterke schommelingen vast die verbonden zijn met de transmissie (zie verder §3.2.4 p53). Voor deze kleine verbruikers stijgt deze component inderdaad voor de maanden buiten het verwarmingsseizoen (in de vakliteratuur algemeen beschouwd als de periode van 15 oktober tot 15 mei voor België); we noemen dit het seizoenseffect. In periodes van laag verbruik - vooral voor bedrijven die gas uitsluitend gebruiken om de lokalen te verwarmen - weegt de vaste term voor de huur van de meter veel zwaarder in de eindfactuur.

Figuur 32: Evolutie van de gemiddelde prijs van een MWh aardgas per verbruiksklasse (prijs all-in en excl. btw)

In figuur hierboven zien we – zoals voor elektriciteit – dat de gemiddelde all-in prijs de stijgende evolutie voor de verbruiksklasse G1 (< 120 MWh /jaar) nog volgt na het eerste kwartaal 2012 en dit ondanks de bevrozing van de variabele energieprijzen. Deze bevrozing geldt, voor de periode tussen 1 april 2012 en 31 december 2012, voor particulieren en kmo's met een jaarlijks gasverbruik van minder dan 100 MWh, hetzij een groot gedeelte van de verbruiksklasse G1. We herinneren er echter aan dat deze bevrozing van de prijzen uitsluitend geldt voor de energiecomponent.

De onderstaande tabel bevat de gemiddelde prijzen voor de maand januari van de jaren 2009 tot 2012 en de maand december 2011 en 2012.

	G1: <120 MWh	G2: 120 - 500 MWh	G3: 500 - 5000 MWh	G4: 5 - 50 GWh
2009-01	51.51	45.94	41.72	38.29
2010-01	43.43	37.65	34.78	31.36
2011-01	48.51	44.24	39.48	34.47
2011-12	57.79	50.19	43.10	35.80
2012-01	54.48	49.80	42.56	37.11
2012-12	61.80	52.37	44.07	38.96
Evolutie 2009-01 tot 2012-12	+20.0%	+14.0%	+5.6%	+1.7%
JGG ²⁹ 2009-01 tot 2012-12	+4.8%	+3.4%	+1.4%	+0.4%
Evolutie 2011-12 tot 2012-12	+6.9%	+4.4%	+2.3%	+8,8%

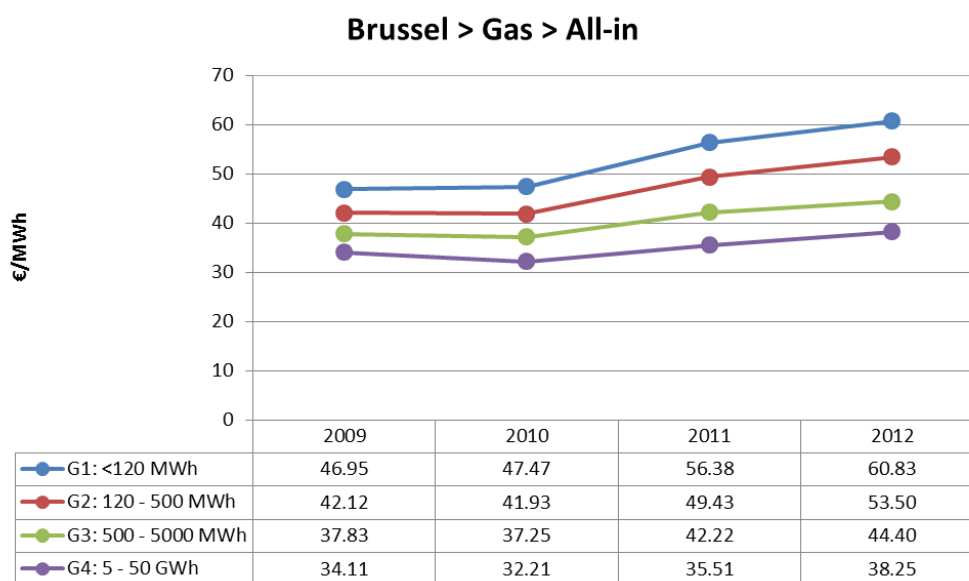
Tabel9: Evolutie van de gemiddelde prijs van een MWh aardgas per verbruiksklasse (prijs all-in en excl. btw)

Over de onderzochte periode, van januari 2009 tot december 2012, stijgt de gemiddelde prijs per MWh het sterkst voor de verbruiksklassen G1 en G2, namelijk respectievelijk met 20,0% en 14,0%. Voor de grootste verbruiksklassen steeg de prijs minder sterk en bevond de stijging zich in een vork van +1,7% tot +5,6%.

Tot slot merken we op dat de verbruiksklasse G5 (50 tot 250 GWh/jaar) hier niet wordt weergegeven (en ook niet in het vervolg van het rapport) vanwege de vertrouwelijkheid van de gegevens; het aantal leveranciers dat ons informatie heeft doorgegeven over deze verbruiksklasse is te klein.

3.1.2. Gemiddelde jaarlijkse prijs

Naast de hiervoor weergegeven maandelijkse evolutie, kan het soms interessant zijn om over jaarlijkse cijfers te beschikken; daarom tonen we ze in deze paragraaf. Het gaat hier niet om een maandelijks gemiddelde van de cijfers die in de vorige paragraaf worden gepresenteerd, maar wel om een gewogen gemiddelde in functie van de geleverde volumes (MWh).

Figuur 33: Gemiddelde jaarlijkse prijs per MWh aardgas (prijs all-in en excl. btw)

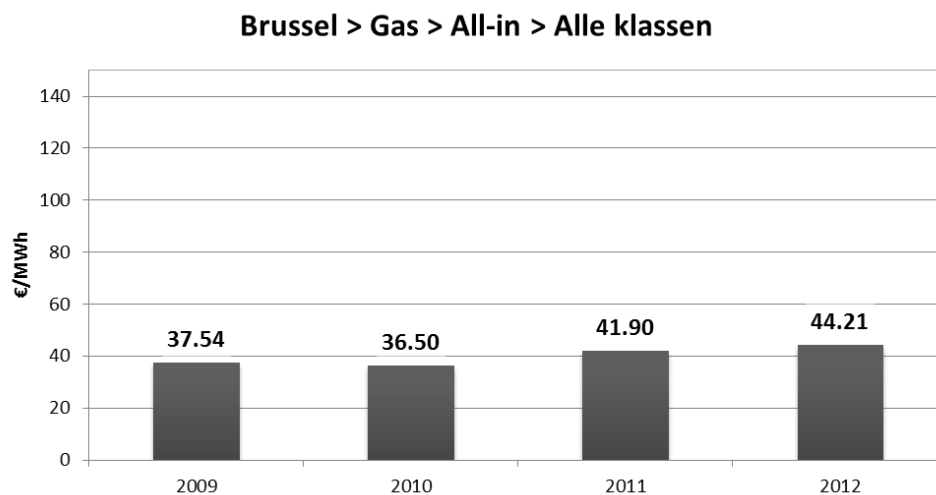
²⁹ JGG = Jaarlijks gemiddeld groeicijfer

Op één uitzondering na is de gemiddelde jaarlijkse prijs per MWh aardgas:

- gedaald van 2009 tot 2010 (behalve voor G1);
- gestegen van 2010 tot 2011;
- gestegen van 2011 tot 2012;

Tot slot zien we tussen 2009 en 2012 een stijging van de all-in prijs voor alle verbruiksklassen.

Voor de lezer die slechts één cijfer per jaar wil onthouden, geeft de onderstaande grafiek de gemiddelde all-in prijs, alle verbruiksklassen door elkaar genomen (inclusief G5). Ook hier gaat het niet om een maandelijks gemiddelde van de reeds gepresenteerde cijfers, maar wel om een gewogen gemiddelde in functie van de geleverde volumes.

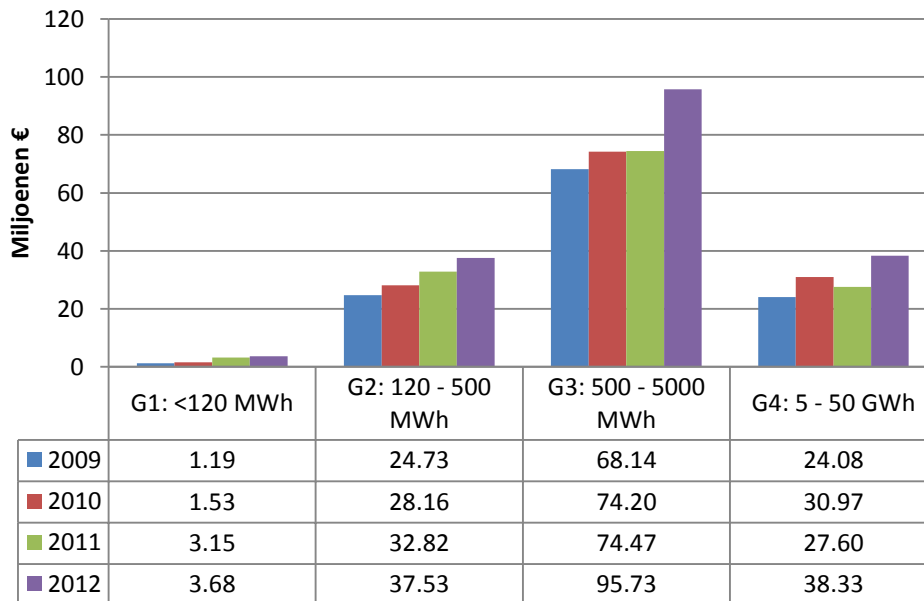

Figuur 34: Gemiddelde jaarlijkse prijs per MWh aardgas, alle verbruiksklassen door elkaar genomen (prijs all-in en excl. btw)

De trend die we vaststellen in Figuur 34 is dezelfde als in Figuur 33; namelijk een daling van de prijs tussen 2009 en 2010, gevolgd door opeenvolgende stijgingen in 2011 en 2012. Uiteindelijk is de gemiddelde all-in prijs van 2012 hoger dan die van 2009.

De onderstaande figuur bevat de som van de bedragen die aan de klanten in onze steekproef werden gefactureerd. We merken op dat de vastgestelde jaarlijkse variaties voor deze facturen verbonden zijn met de evolutie van de prijs, maar ook met de variaties van de geleverde volumes.

Brussel > Gas > Gecumuleerde rekeningen

Figuur35: Aardgasfactuur van de klanten uit de steekproef

3.1.3. Vergelijking van de evolutie van de gemiddelde prijs met macro-economische indicatoren

De figuren op de volgende pagina plaatsen de evolutie van de gemiddelde all-in prijs excl. btw voor aardgas voor de verschillende verbruiksklassen in perspectief met de evolutie van de macro-economische indicatoren; dit alles op basis van een index januari 2009 = 100. Naast de index van de consumptieprijzen, hebben we de volgende indicatoren gekozen: Brent³⁰, GOL603³¹, TTF³² en HFO603³³.

Voor de onderzochte periode (januari 2009 tot december 2012) stellen we voor de kleine verbruikers (G1 < 120 MWh/jaar en G2 120 tot 500 MWh) vast dat de aardgasprijs sneller is geëvolueerd dan de index van de consumptieprijzen, maar toch minder snel dan de andere indicatoren. Voor de hogere verbruiksklassen (G3 en G4) is de aardgasprijs minder snel geëvolueerd dan het geheel van de hierna voorgestelde macro-economische indicatoren. We stellen overigens ook vast dat de aardgasprijzen zijn losgekoppeld van de olieprijs (Brent) die tot boven 90 USD per vat stijgt (> 200 bij index "januari 2009= 100") vanaf december 2010. In de grafieken werd de schaal van de ordinaten niet aangepast om de evolutie van de Brent weer te geven om de leesbaarheid te bevorderen. Deze reeks "valt" dus buiten de figuren.

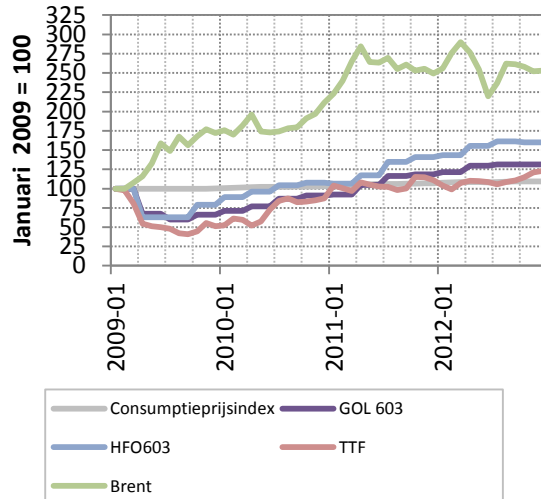
³⁰ **Brent**: maandelijkse noteringen (gemiddelde van de dagelijkse slotnoteringen van de Brent op de beurs van Londen), uitgedrukt in USD/vat ruwe olie afkomstig van de productie van de olievelden in de Noordzee.

³¹ **GOL603**: meetkundig gemiddelde in EUR/ton van de maandnoteringen in de rubriek "barges FOB Rotterdam" voor **stookolie** 0,1 % S "mean value" van de 6 maanden die onmiddellijk aan het leveringskwartaal voorafgaan. De gemiddelde maandnoteringen, weergegeven in \$/ton, worden omgerekend in €/t op basis van de overeenkomstige maandgemiddelden van de wisselkoersen van de €/ \$ ten opzichte van de USD zoals door de Europese Centrale Bank gepubliceerd. Deze GOL-waarde in €/t is van toepassing gedurende heel het leveringskwartaal. ", Bron: CREG

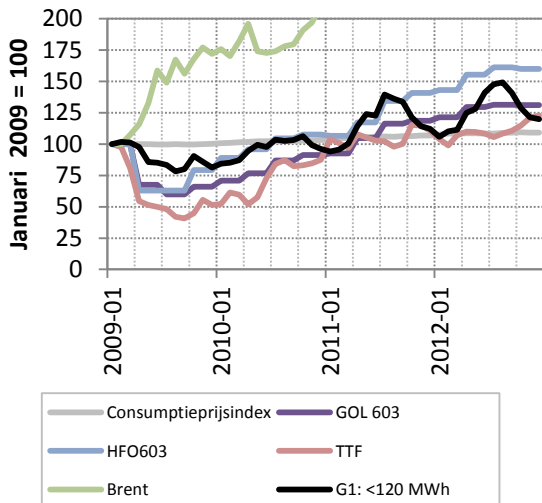
³² **TTF**: rekenkundig gemiddelde in €/MWh van de referentieprijzen zoals die aan het eind van de dag zijn vastgesteld ("end of day") van "month ahead" contracten (contracten voor levering van aardgas op de Nederlandse handelsplaats TTF in de daaropvolgende kalendermaand), zoals gepubliceerd op de website www.apxindex.com.", Bron: CREG

³³ **HFO603**: rekenkundig gemiddelde in €/t van de maandnoteringen onder de rubriek "barges FOB Rotterdam" voor **extra zware fuel** 1% S "mean value" van de 6 maanden die het leveringstrimester onmiddellijk voorafgaan. De gemiddelde maandnoteringen, uitgedrukt in \$/t, worden omgezet in €/t op basis van de overeenkomstige maandgemiddelden van de wisselkoersen € / \$ zoals gepubliceerd door de Europese Centrale Bank. Deze HFO waarde in €/t is van toepassing gedurende het hele leveringstrimester. ", Bron: CREG

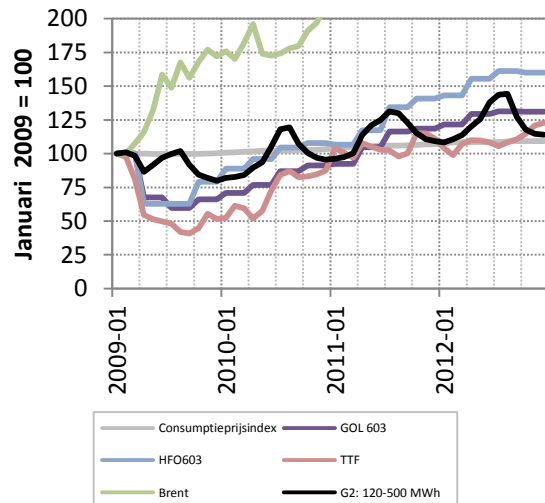
Macro-economische indicatoren

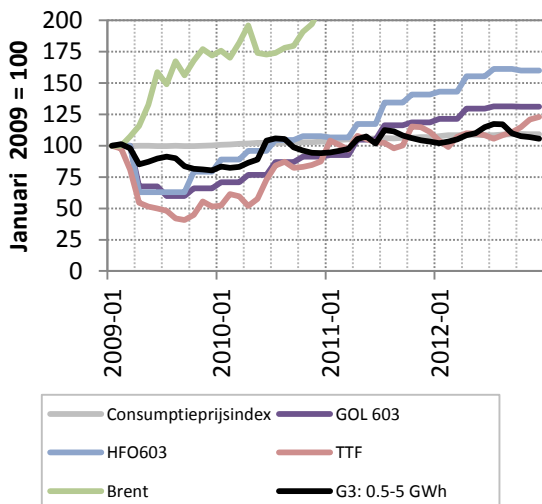
G1: <120 MWh

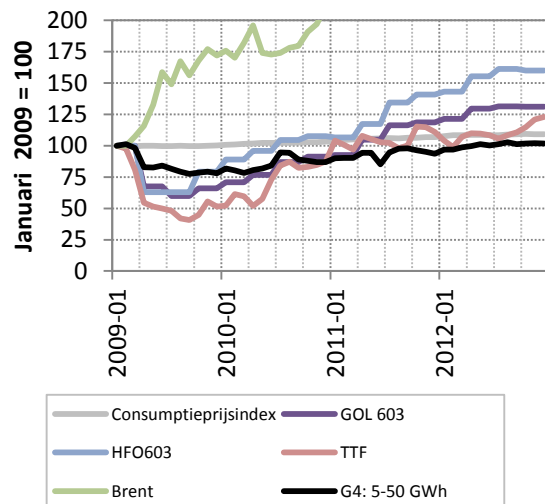
G2: 120-500 MWh

G3: 0.5-5 GWh

G4: 5-50 GWh

Figuur36: Vergelijking van de evolutie van de all-in prijs van aardgas en de macro-economische indicatoren

3.2. Evolutie van de componenten van de aardgasprijs

Zoals in het hoofdstuk over elektriciteit het geval was, onderzoeken we in het eerste deel van dit hoofdstuk (§3.2.1) de trends die we in de resultaten mogen verwachten.

Vervolgens (§3.2.2 tot §3.2.6) analyseren we de evolutie van de verschillende componenten waaruit de prijs per MWh aardgas bestaat.

3.2.1. A priori evolutie van de componenten van de aardgasprijs

Op basis van de gegevens gepubliceerd door de CREG, door BRUGEL, door bepaalde leveranciers en/of de kranten, kunnen we ons a priori (namelijk zonder de resultaten van de studie te bekijken) een idee vormen van de evolutie van de componenten van de aardgasprijs. Voor:

- Energie (inclusief transmissie):

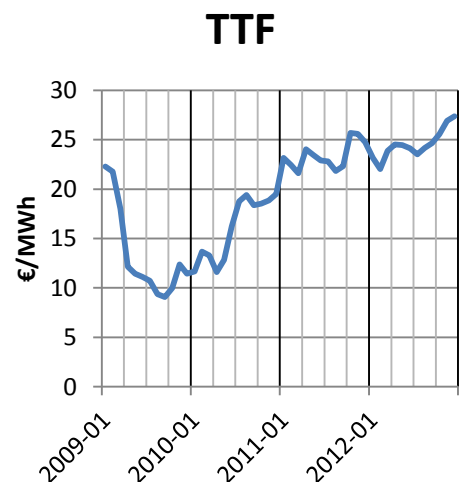
Zijn de prijzen in het algemeen en in het bijzonder voor aardgas sterk gedaald in het eerste halfjaar 2009 als gevolg van de economische crisis van het najaar 2008. Daarna zijn de indicatoren opnieuw gestegen (zie evolutie van de TTF hiernaast). We moeten dus een stijging van de energiecomponent verwachten voor aardgas.

- De distributietarieven:

De distributietarieven worden vastgelegd voor een periode van 4 jaar (2009-2012). Om praktische en juridische redenen was dit echter niet het geval. In de drie eerste kwartalen van 2009 werden voornamelijk de tarieven van 2008 toegepast. Daarna werden de nieuwe tarieven van Sibelga van toepassing (stijging).

- De regionale bijdrage:

De Brusselse regionale bijdrage wordt bepaald op basis van het kaliber³⁴ van de gasmeter en jaarlijks geïndexeerd op basis van de index van de consumptieprijzen. Ze werd voor het eerst ingevoerd in 2012.

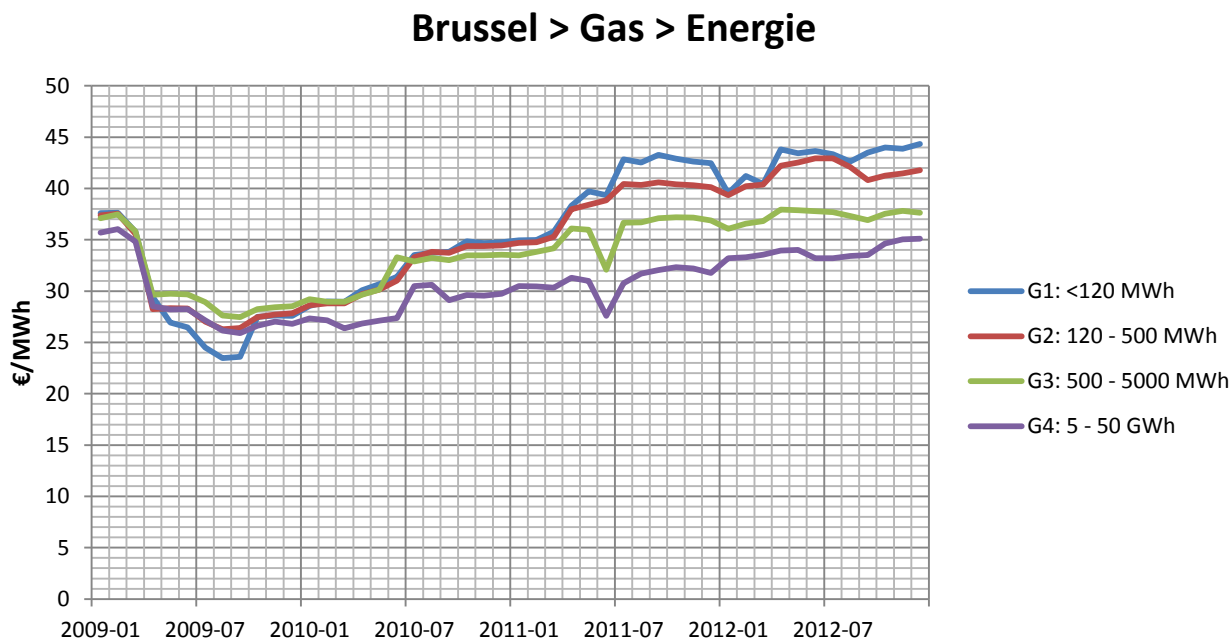

³⁴ Het kaliber van de meter wordt bepaald door het maximale gasdebiet uitgedrukt in kubieke meter per uur waarvoor de meter werd ontworpen.

3.2.2. Evolutie van het gedeelte energie (inclusief transmissie)

Voor aardgas is het niet altijd mogelijk om het onderscheid te maken tussen het gedeelte energie en het gedeelte transmissie. Daarom werden deze twee componenten hier samengevoegd tot één component.

Zoals we zullen zien in §3.3.1 tot §3.3.4, is de energiegcomponent de bepalende component in de all-in prijs voor aardgas; hij maakt inderdaad 60% tot 90% uit van het globale bedrag van de factuur. Zijn evolutie is dus bepalend voor de all-in prijs.

Figuur 37: Evolutie van de gemiddelde energieprijzen per MWh aardgas

Zoals voor elektriciteit, is de aardgasprijs gedaald in het eerste halfjaar 2009; het gevolg van de economische crisis, maar ook van het overaanbod. Daarna zijn de prijzen opnieuw gestegen tot eind december 2012.

In 2009 zien we geen echte prijsdifferentiatie in functie van de verbruiksklasse. Die differentiatie, in dit geval degressief, ontstaat in 2010 voor de grootste verbruiksklasse (G4). We moeten wachten tot het einde van het 1^e kwartaal 2011 om ook een degressiviteit te zien voor alle verbruiksklassen. We merken echter op dat het prijsverschil per MWh gas gering is in de klassen G1 en G2.

Tot slot herinneren we eraan dat de variabele energieprijzen werden bevroren van 1 april 2012 tot eind december 2012. Voor gas geldt dit voor de kmo's met een jaarlijks verbruik van minder dan 100 MWh/jaar, dus alleen voor de klasse G1. We stellen in aanloop naar deze datum een stijging van de prijs per MWh vast voor G1 (+8,4%), gevolgd door een stagnatie van de prijzen. We merken echter op dat de gemiddelde prijs per MWh gas in het laatste kwartaal van 2012 hoger is dan de gemiddelde prijs die op 1 april werd toegepast. Dat is waarschijnlijk te wijten aan het gewicht van de nieuwe contracten met vaste prijs die meestal niet aan de bevroering van de prijzen zijn onderworpen.

Vanaf 1 januari 2013 treedt de vangnetregulering ³⁵ volledig in werking. Vanaf deze datum zijn indexeringen van de variabele energieprijzen alleen mogelijk op 1 januari, 1 april, 1 juli en 1 oktober mits goedkeuring door de CREG.

	G1: <120 MWh	G2: 120 - 500 MWh	G3: 500 - 5000 MWh	G4: 5 - 50 GWh
2009-01	37.60	37.39	37.11	35.69
2010-01	28.54	28.63	29.20	27.35
2011-01	34.94	34.71	33.47	30.48
2011-12	42.47	40.12	36.87	31.77
2012-01	39.55	39.34	36.08	33.20
2012-12	44.35	41.77	37.63	35.10
Evolutie 2009-01 tot 2012-12	+18.0%	+11.7%	+1.4%	-1.7%
JGG³⁶ 2009-01 tot 2012-12	+4.3%	+2.9%	+0.4%	-0.4%
Evolutie 2011-12 tot 2012-12	+4.4%	+4.1%	+2.1%	+10.5%

Tabel 10: Evolutie van de gemiddelde energieprijzen per MWh aardgas per verbruiksklasse (€/MWh excl. btw)

3.2.3. Evolutie van de transmissietarieven

Zoals vermeld in de vorige paragraaf, is het niet altijd mogelijk om een onderscheid te maken tussen de termen energie en transmissie voor aardgas. In het kader van deze studie werden de twee termen gezamenlijk geanalyseerd in §3.2.2. De lezer die verder wil gaan, kan echter een studie van de CREG³⁷ raadplegen, die meer informatie bevat, meer specifiek voor een industriële klant T4 (2,3 GWh/jaar, dus die behoort tot de klasse G3 die in deze studie wordt gebruikt).

³⁵ Zie de wet van 8 januari 2012 tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen.

³⁶ JGG = Jaarlijks gemiddeld groeicijfer

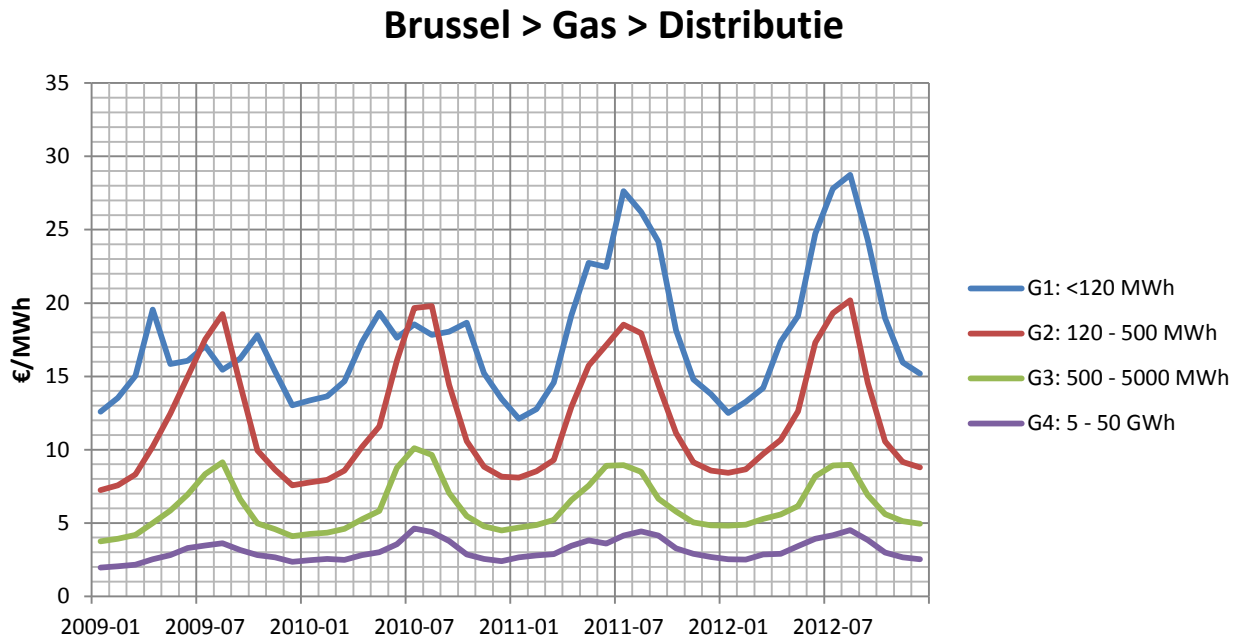
³⁷ "Studie (F)120906-CDC-1183 over de 'componenten van de elektriciteits- en aardgasprijzen", CREG, 6 september 2012.

<http://www.creg.info/pdf/Etudes/F1183FR.pdf>

3.2.4. Evolutie van de distributietarieven

Zoals voor elektriciteit is 2009 voor aardgas het eerste jaar van de meerjarenperiode 2009-2012 voor de distributietarieven, maar aangezien de tariefvoorstellen van de DNB (Sibelga) door de CREG werden verworpen, werden de tarieven van 2008 verlengd tot 30 september 2009.

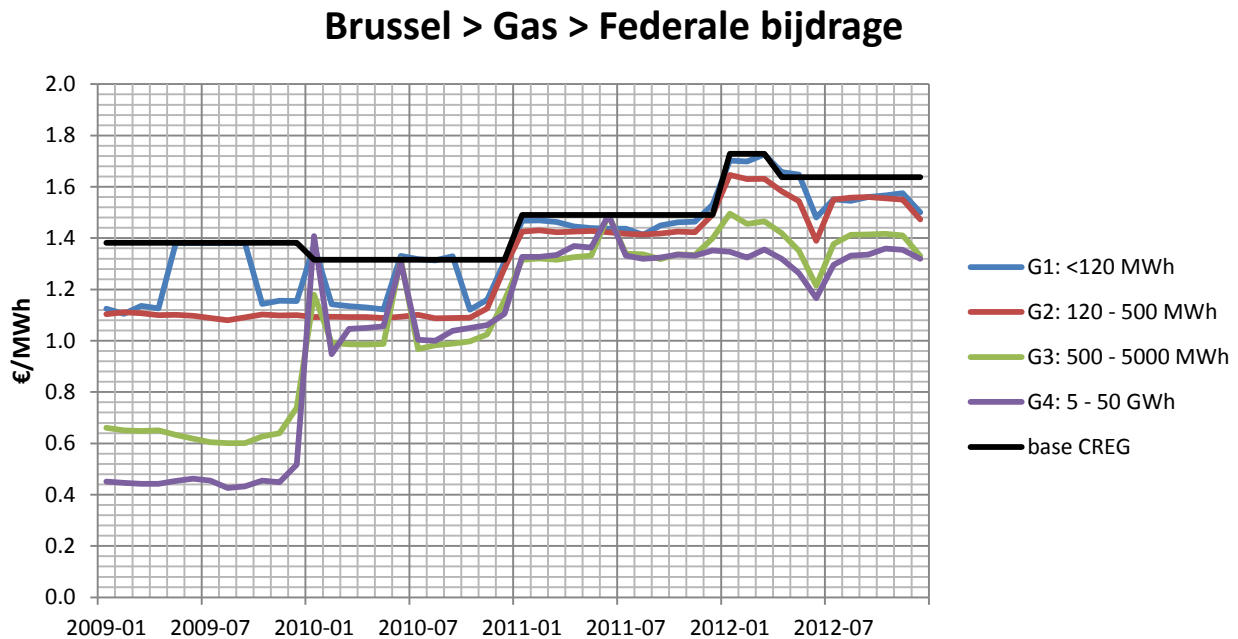
Figuur 38 hieronder toont de evolutie van de distributietarieven voor de verschillende verbruiksklassen. We stellen een seizoenseffect vast: een aanzienlijke stijging voor de periodes buiten het verwarmingsseizoen als gevolg van het toegenomen belang van de vaste term (huur van de meter), in het bijzonder voor de verbruiksklassen G1 tot G3.

Figuur 38: Evolutie van de distributiekosten per MWh aardgas

3.2.5. Evolutie van de federale bijdrage (inclusief energiebijdrage)

Figuur 39 hieronder geeft de evolutie weer van het bedrag van de federale bijdrage vermeld in de facturen van de professionele verbruikers. In deze figuur werd de reeks "basis CREG" toegevoegd: het gaat om de evolutie van het bedrag van de federale bijdrage zoals gepubliceerd door de CREG (inclusief de toeslag "beschermde afnemers" en de energiebijdrage, namelijk het bedrag dat door de transmissienetbeheerder (TNB) bij zijn eigen klanten en bij de distributienetbeheerders (DNB) wordt geïnd exclusief korting³⁸).

Figuur 39: Evolutie van de federale bijdrage (inclusief energiebijdrage) per MWh aardgas

De evolutie van de verschillende verbruiksklassen volgen door de bank genomen de evolutie van de door de CREG gepubliceerde bedragen. Voor de klassen G3 en G4 ligt dit daarentegen lager omdat de bedrijven die tot deze verbruiksklassen behoren vaak van een korting op de energiebijdrage genieten³⁸.

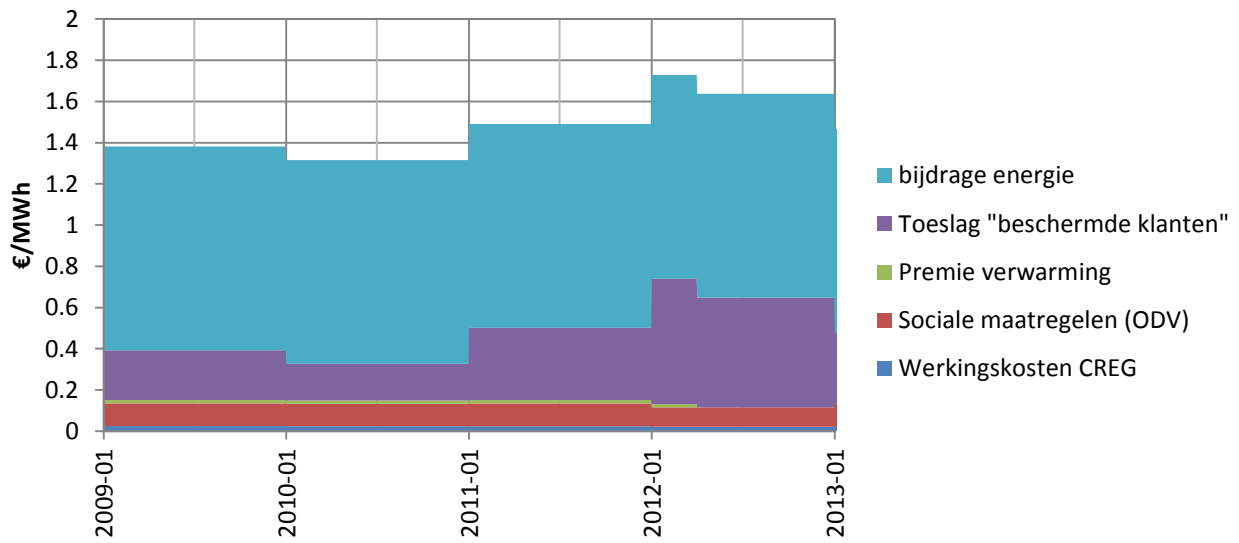
We stellen "eigenaardigheden" vast in de evolutie: ze zijn waarschijnlijk het gevolg van een andere situatie (korting) maar ook van afrondingen (de cijfers die de leveranciers hebben doorgegeven, waren in de meeste gevallen afgerond tot op de eurocent; dit kan invloed hebben voor een component met een gewicht van ongeveer 1 euro).

Figuur 40 toont het detail van de componenten van de federale bijdrage zoals het werd gepubliceerd door de CREG (stemt overeen met de reeks "basis CREG" van Figuur 39).

³⁸ Sinds de programmawet van 31/12/2009 zijn er 3 tarieven voor de energiebijdrage:

- 0.0 €/MWh voor bedrijven met de hoedanigheid van energie-intensief bedrijf met een overeenkomst milieudoelstelling;
- 0.0942 €/MWh voor bedrijven met een overeenkomst milieudoelstelling;
- 0.9889 €/MWh voor alle andere bedrijven.

Evolutie van de Federale bijdrage "Gaz" inbegrip toeslag "beschermde klanten" en bijdrage energie

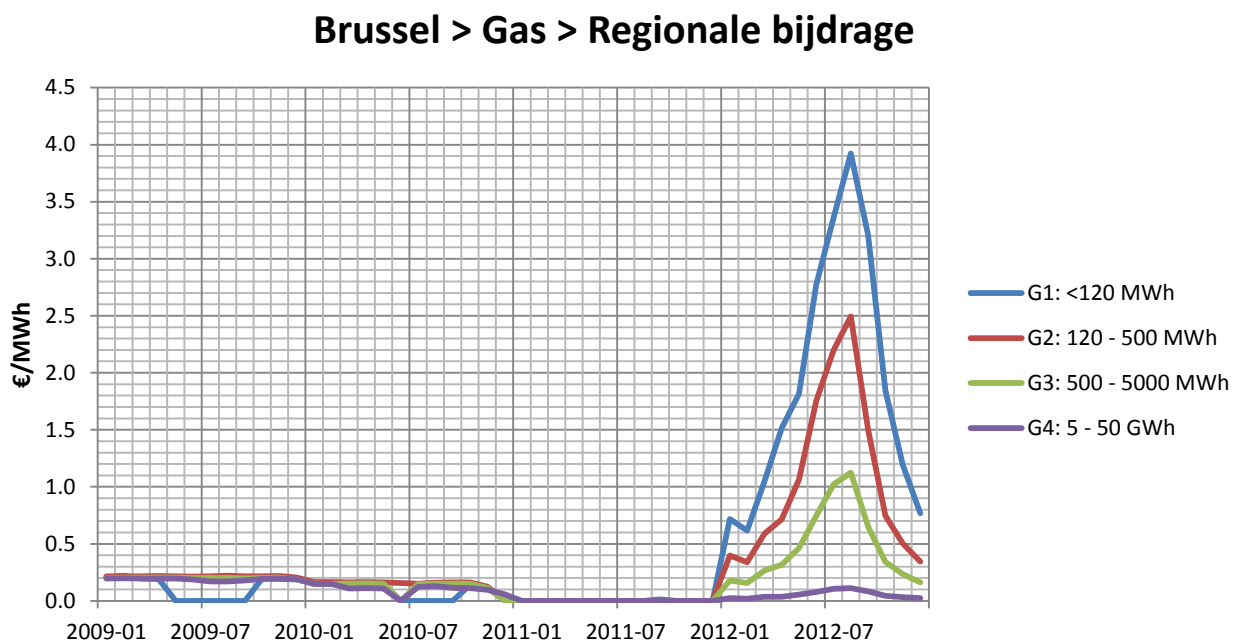
Figuur 40: Evolutie van de federale bijdrage per MWh aardgas en haar componenten
Bron: CREG

3.2.6. Evolutie van de regionale bijdrage

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en voor aardgas bestaat de regionale bijdrage uitsluitend uit de toeslag gas (Art. 39 van de Verordening van 19 juli 2001 tot wijziging van de verordening van 19 juli 2001). Het bedrag van deze bijdrage is afhankelijk van het kaliber van de meter dat wordt bepaald door het maximale gasdebiet [m^3/h]. Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de index van de consumptieprijzen; deze bijdrage werd voor het eerst toegepast op 1 januari 2012.

Het bedrag van deze toeslag wordt voor 5% toegewezen aan het "Fonds voor sociale energiebegeleiding", bestemd voor de opdrachten uitgevoerd door de OCMW's en voor 95% aan het "Fonds voor energiebeleid".

De evolutie van de bedragen van de regionale bijdragen opgesteld op basis van de gegevens die de leveranciers hebben doorgegeven, wordt getoond in Figuur 41 hieronder. De gegevens voor het jaar 2012 zouden nul moeten zijn; we veronderstellen dat het dus om fouten gaat in de gegevens die werden doorgegeven. We zien daarentegen opnieuw een logisch seizoenseffect omdat deze bijdrage wordt bepaald op basis van het kaliber van de meter; het gaat dus om een vaste term. Deze vaste term wordt relatief belangrijker naarmate het verbruik laag is.

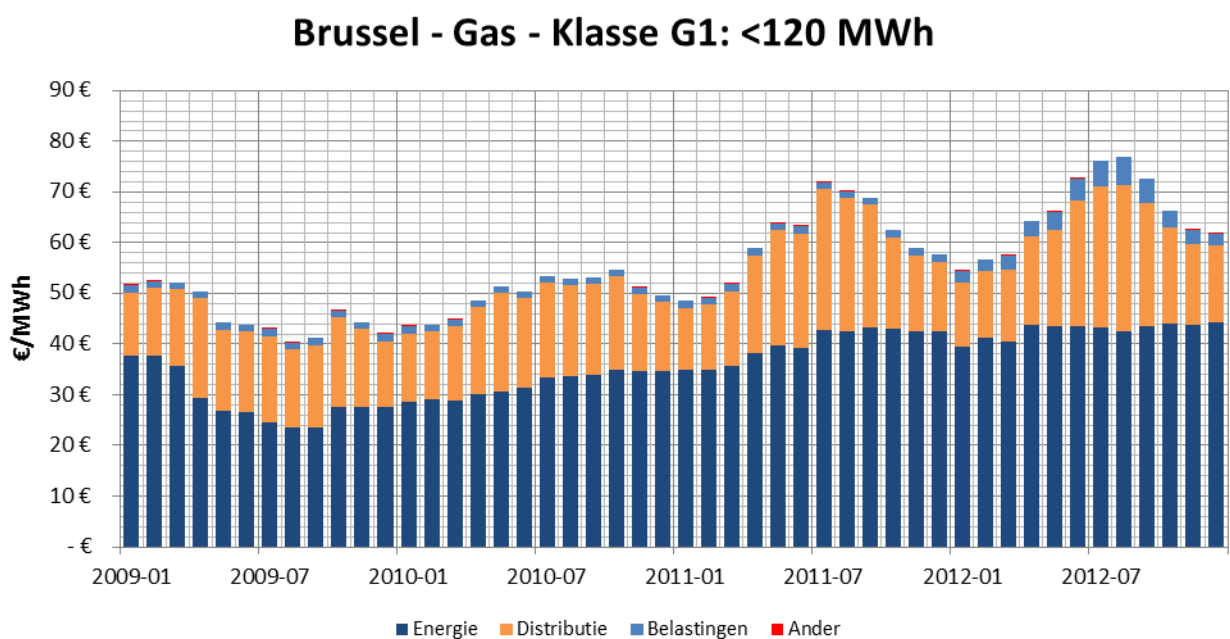
Figuur 41: Evolutie van de regionale bijdrage per MWh aardgas

3.3. Detail van de componenten per verbruiksklasse

In de volgende paragrafen hebben we de gemiddelde all-in prijzen excl. btw van de MWh aardgas uitgesplitst volgens hun verschillende componenten, namelijk energie inclusief de transmissie- en de distributiekosten, de (federale en regionale) taken en een component met de naam "ander" (positief, negatief of nul naargelang van het geval). Deze laatste component werd ingevoerd om het feit te respecteren dat de som van de andere posten van de factuur niet altijd overeenstemt met de eindfactuur (bijvoorbeeld in geval van herzieningen, ...).

Omdat deze evoluties grotendeels worden besproken in hoofdstuk 2.2, geven we niet systematisch commentaar bij de figuren die in dit hoofdstuk worden voorgesteld.

3.3.1. Verbruiksklasse G1 (< 120 MWh)

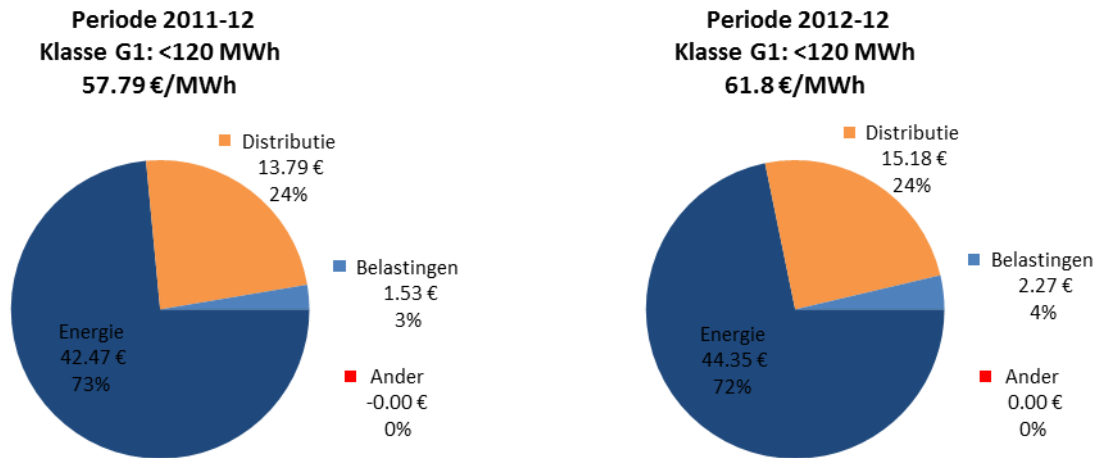

Figuur 42: Evolutie van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh aardgas (verbruiksklasse E3: < 120 MWh, all-in prijs excl. btw)

Als we Figuur 42 bekijken, zien we al snel dat de dominante post in de aardgasprijs enerzijds de energiecomponent is en in minder mate de distributieterm. Als we deze twee termen optellen, krijgen we bijna de prijs per MWh. We merken echter op dat we in 2012 een stijging vaststellen van de taken die verbonden is met invoering van de regionale bijdrage.

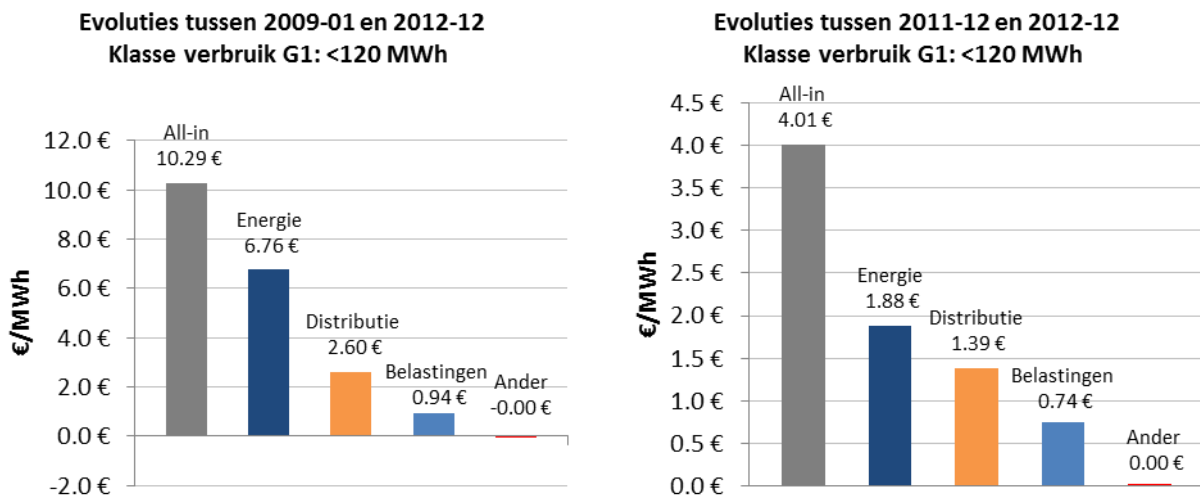
Figuur 43 hieronder toont ons dat voor de verbruiksklasse G1 (jaarlijks gasverbruik lager dan 120 MWh), de energiecomponent een gewicht van bijna 3/4 heeft in de gasprijs; het gewicht van de distributieterm bedraagt bijna 1/4. De (federale en regionale) taken dekken het saldo van iets meer dan 3%.

Tot slot herinneren we eraan dat voor de verbruiksklasse G1 de variabele energieprijzen werden bevroren (zie §3.2.2) van 1 april 2012 tot eind december 2012. We stellen overigens een stagnatie vast vanaf april 2012, maar ook een stijging van de energiecomponent tussen maart en april.

Figuur 43: Aandeel van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh aardgas (verbruiksklasse G1: < 120 MWh, all-in prijs excl. btw)

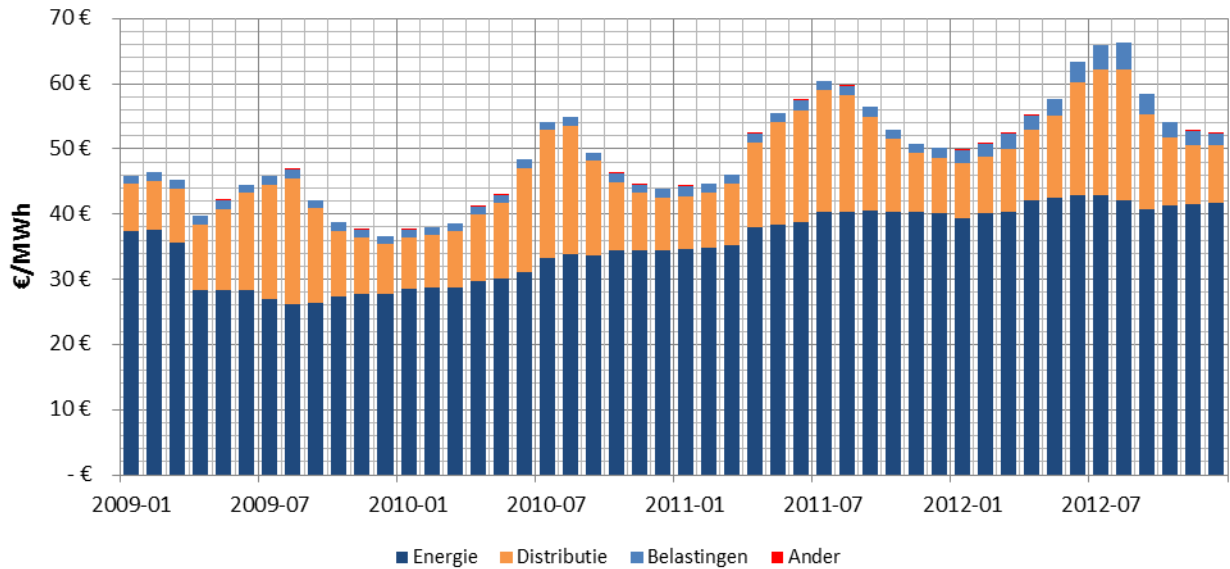
De onderstaande figuren tonen aan dat de termen stijgen tussen januari 2009 en december 2012 en tussen januari 2012 en december 2012.

Figuur 44: Evolutie van de componenten van de all-in prijs excl. btw van een MWh tussen januari 2009 en december 2012 (figuur links) | december 2011 en december 2012 (figuur rechts)

3.3.2. Verbruiksklasse G2 (120-500 MWh)

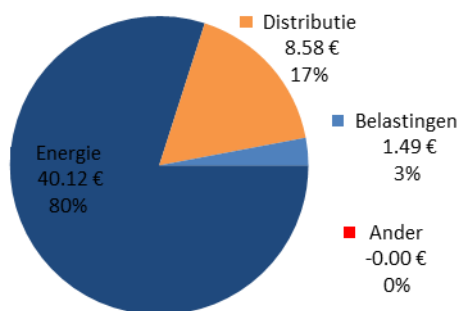
Brussel - Gas - Klasse G2: 120 - 500 MWh

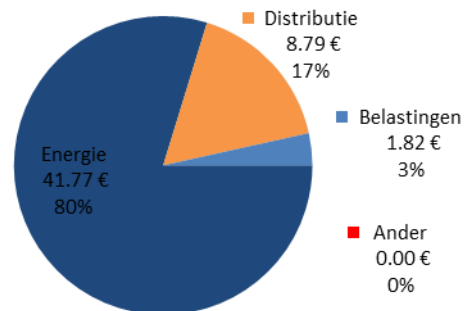
Figuur45: Evolutie van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh aardgas (verbruiksklasse G2: 120 - 500 MWh, all-in prijs excl. btw)

De energiecomponent heeft op zich al een gewicht van 80% in de all-in prijs van aardgas voor de verbruiksklasse G2 (120 à 500 MWh/jaar). In december 2012 bedraagt de all-in prijs van een MWh aardgas (excl. btw) 52,37 € tegenover 50,19 € een jaar eerder.

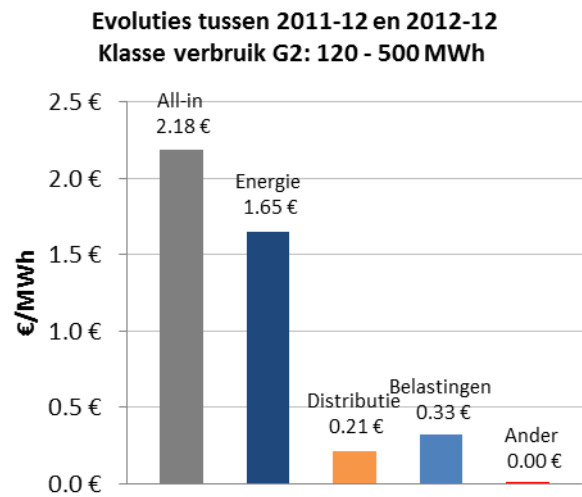
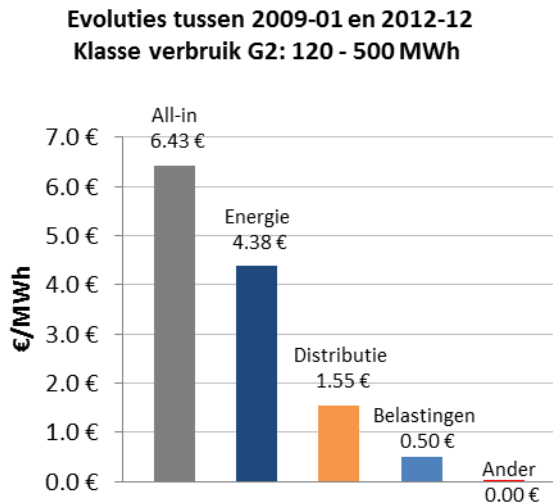
Periode 2011-12
Klasse G2: 120 - 500 MWh
50.19 €/MWh

Periode 2012-12
Klasse G2: 120 - 500 MWh
52.37 €/MWh

Figuur46: Aandeel van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh aardgas (verbruiksklasse G2: 120 - 500 MWh, all-in prijs excl. btw)

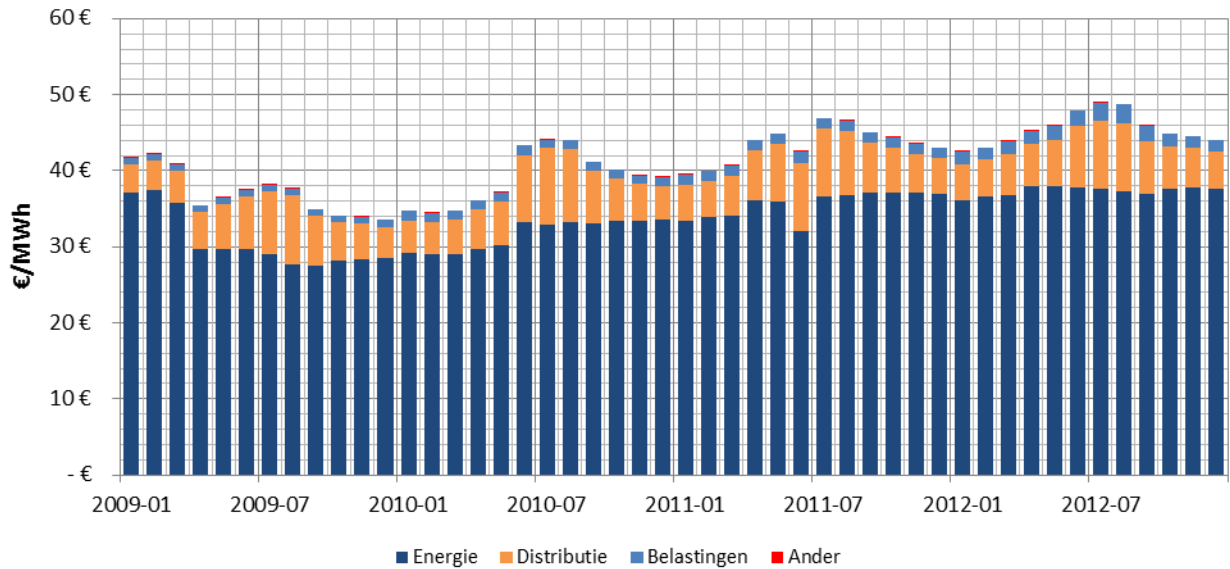

Figuur47: Evolutie van de componenten van de all-in prijs excl. btw van een MWh tussen januari 2009 en december 2012 (figuur links) | december 2011 en december 2012 (figuur rechts)

Ongeacht de evolutie tussen januari 2009 en december 2012 of tussen december 2011 en december 2012, is de stijging van de prijs van de energieterm de belangrijkste oorzaak van de stijging van de all-in prijs voor gas. Van december 2011 tot december 2012 is de all-in prijs gestegen tot 2,18 €/MWh en de energie tot 1,65 €/MWh.

3.3.3. Verbruiksklasse G3 (500-5 000 MWh)

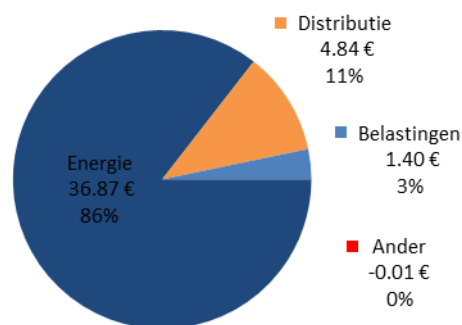
Brussel - Gas - Klasse G3: 500 - 5000 MWh

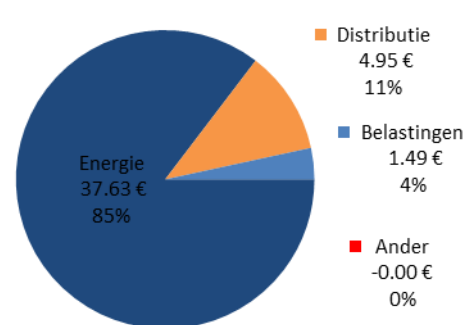
Figuur48: Evolutie van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh aardgas (verbruiksklasse G3: 500 – 5 000 MWh, all-in prijs excl. btw)

De energiecomponent heeft op zich een gewicht van meer dan 85% in de all-in prijs van aardgas voor de verbruiksklasse G3 (500 à 5000 MWh/jaar). In december 2012 bedraagt de all-in prijs van een MWh aardgas (excl. btw) 44.07 € tegenover 43.10 € een jaar eerder.

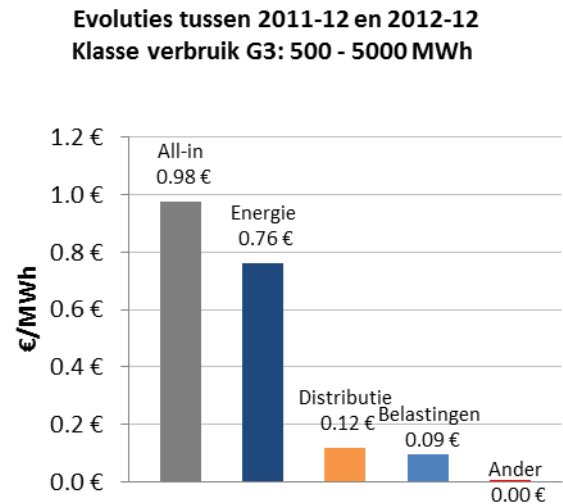
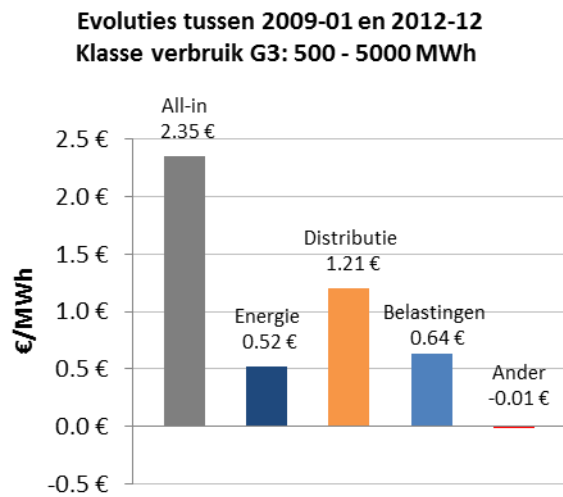
Periode 2011-12
Klasse G3: 500 - 5000 MWh
43.1 €/MWh

Periode 2012-12
Klasse G3: 500 - 5000 MWh
44.07 €/MWh

Figuur49: Aandeel van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh aardgas (verbruiksklasse G3: 500 – 5 000 MWh, all-in prijs excl. btw)

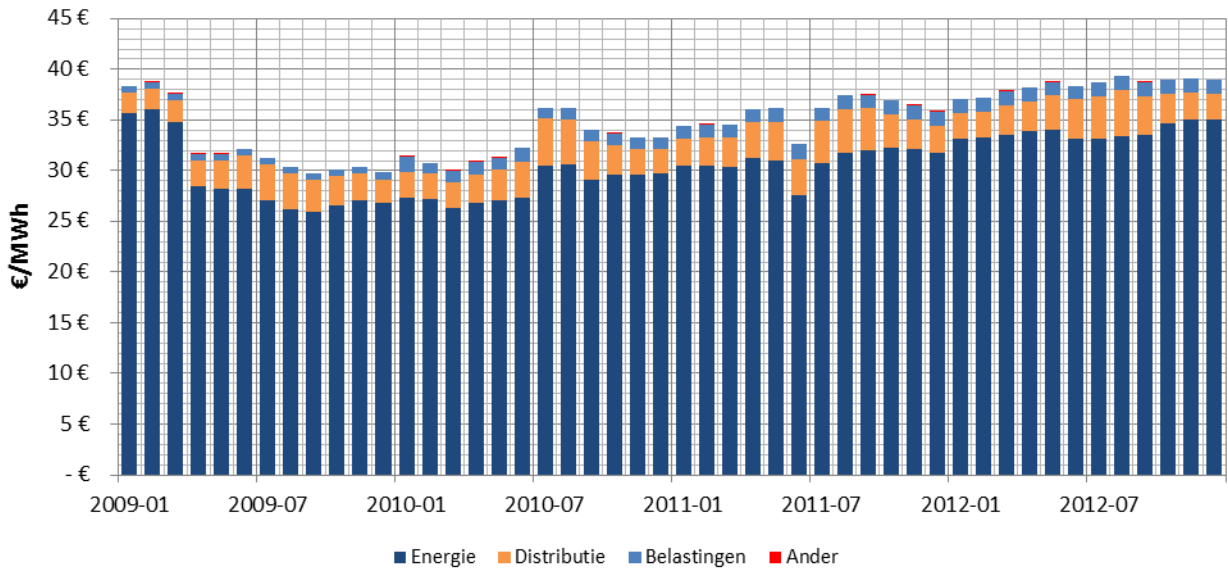

Figuur50: Evolutie van de componenten van de all-in prijs excl. btw van een MWh tussen januari 2009 en december 2012 (figuur links) | december 2011 en december 2012 (figuur rechts)

Van december 2011 tot december 2012 is de all-in prijs van aardgas met 98 c€/MWh gestegen; dat is het gevolg van de stijging over dezelfde periode van de componenten energie (+76 c€/MWh), distributie (+12 c€/MWh) en taksen (+9 c€/MWh).

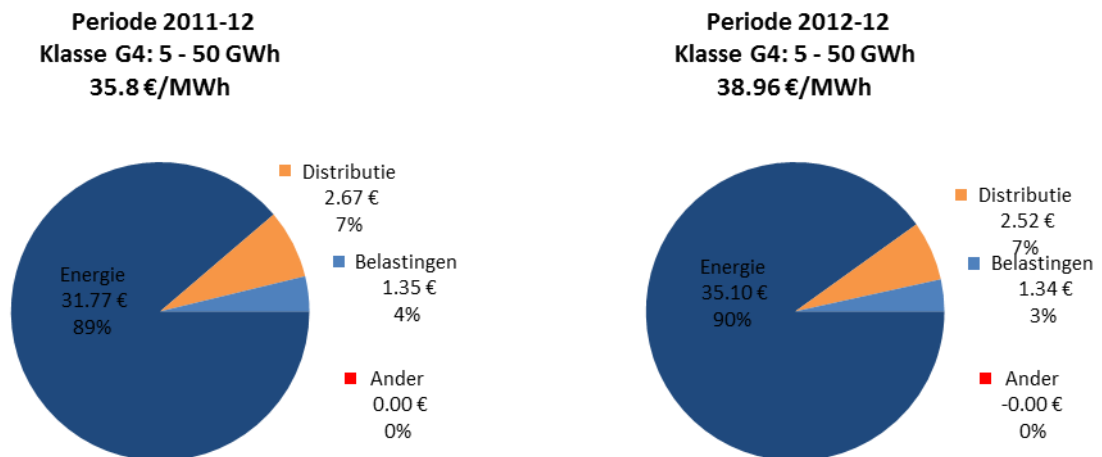
3.3.4. Verbruiksklasse G4 (5-50 GWh)

Brussel - Gas - Klasse G4: 5 - 50 GWh

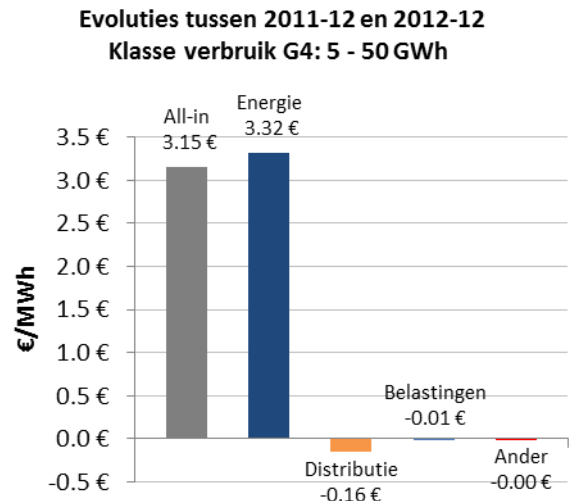
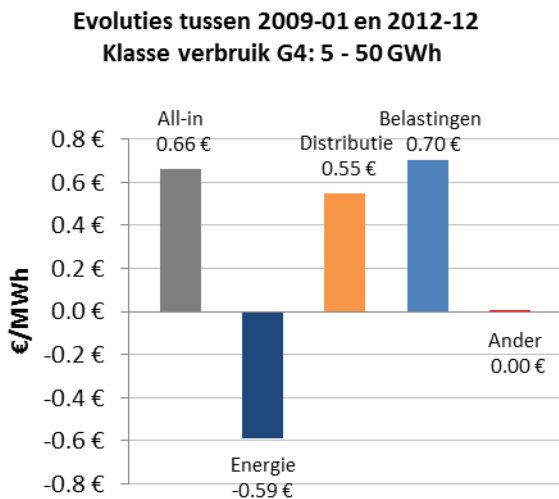

Figuur51: Evolutie van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh aardgas (verbruiksklasse G4: 5 - 50 GWh, all-in prijs excl. btw)

De energiecomponent heeft op zich een gewicht van bijna 90 % in de all-in prijs van aardgas voor de verbruiksklasse G4 (5 à 50 MWh/jaar). In december 2012 bedraagt de all-in prijs van een MWh aardgas (excl. btw) 38.96 € tegenover 35.80 € een jaar eerder.

Figuur52: Aandeel van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh aardgas (verbruiksklasse G4: 5 - 50 GWh, all-in prijs excl. btw)

Figuur53: Evolutie van de componenten van de all-in prijs excl. btw van een MWh tussen januari 2009 en december 2012 (figuur links) | december 2011 en december 2012 (figuur rechts)

Van januari 2009 tot december 2012 heeft de daling van de prijs voor de energiecomponent (-59 c€/MWh) de stijging van de andere componenten afgezwakt (distributie: +55 c€/MWh en taksen: + 70 c€/MWh). Uiteindelijk stijgt deze all-in prijs met 66 c€/MWh.

Over de twaalf laatste maanden (december 2011 tot december 2012) is de stijging van de prijs van de energiecomponent (+3,32 €/MWh) de belangrijkste verklaring voor de stijging van de all-in prijs (+3,15 €/MWh).

4. Regionale en internationale vergelijkingen

De gegevens die in dit hoofdstuk worden voorgesteld, zijn afkomstig van deze studie die werd uitgevoerd voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, een gelijkaardige studie voor Wallonië en Eurostat-gegevens voor de verschillende landen. We hebben geen vergelijkbare informatie gevonden voor de prijzen die in Vlaanderen worden toegepast.

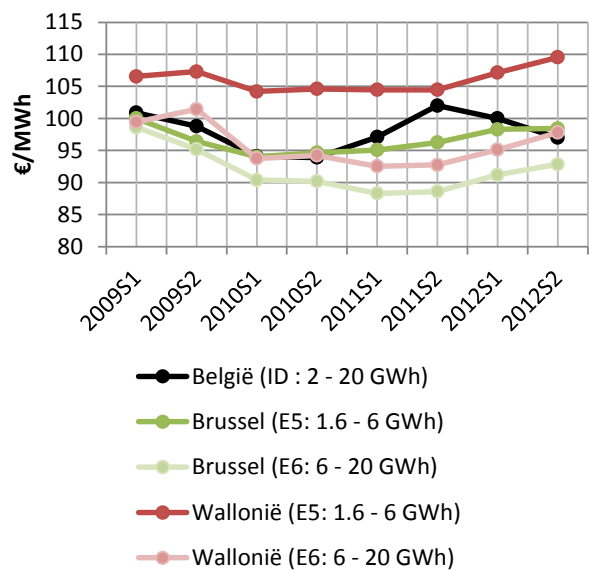
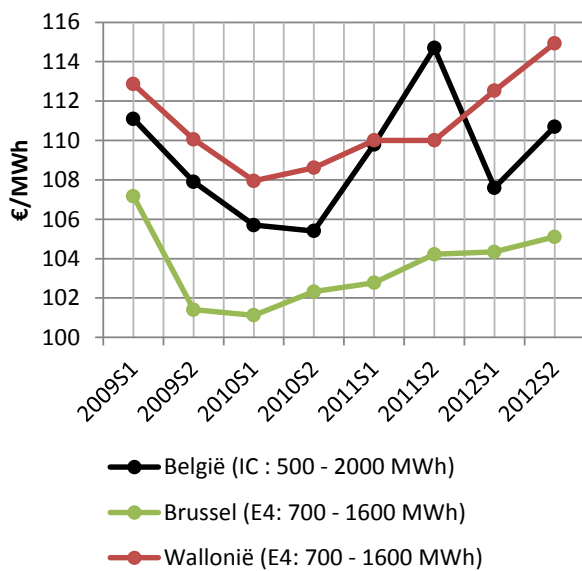
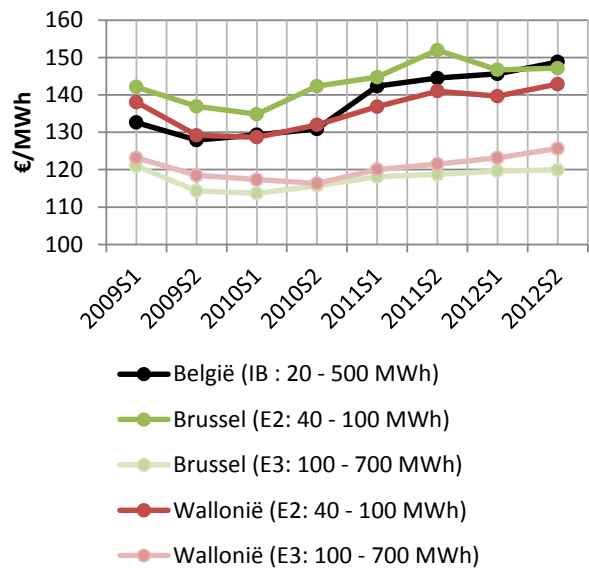
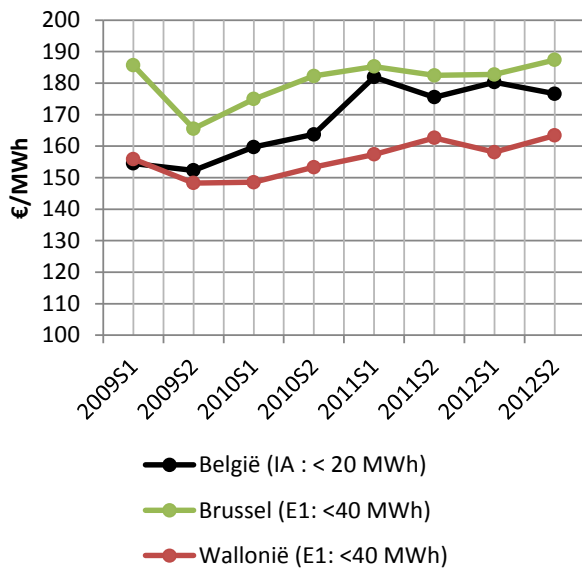
Omdat de publicaties van Eurostat zesmaandelijks worden opgesteld, hebben we voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Wallonië zesmaandelijkse gegevens herberekend. Deze laatste werden herberekend op basis van gewogen gemiddelden, zoals we hebben gedaan in de paragrafen 2.1.2 en 3.1.2.

De verbruiksklassen die Eurostat gebruikt, zijn niet identiek aan de verbruiksklassen die we in deze studie gebruiken, zoals we hebben opgemerkt in de methodologische nota.

4.1. Elektriciteit

4.1.1. Regionale vergelijkingen

De onderstaande figuren tonen aan dat de prijzen die we in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest hebben vastgesteld, hoger zijn dan de prijzen die in Wallonië worden toegepast voor de verbruiksklassen E1 (< 40 MWh) en E2 (40 – 100 MWh). Voor de hogere verbruiksklassen stellen we het omgekeerde vast. De prijzen die Eurostat vermeldt voor België en voor verbruiksklassen die de voor deze studie gebruikte verbruiksklassen benaderen, liggen meestal tussen de prijzen die in de twee Gewesten werden vastgesteld.

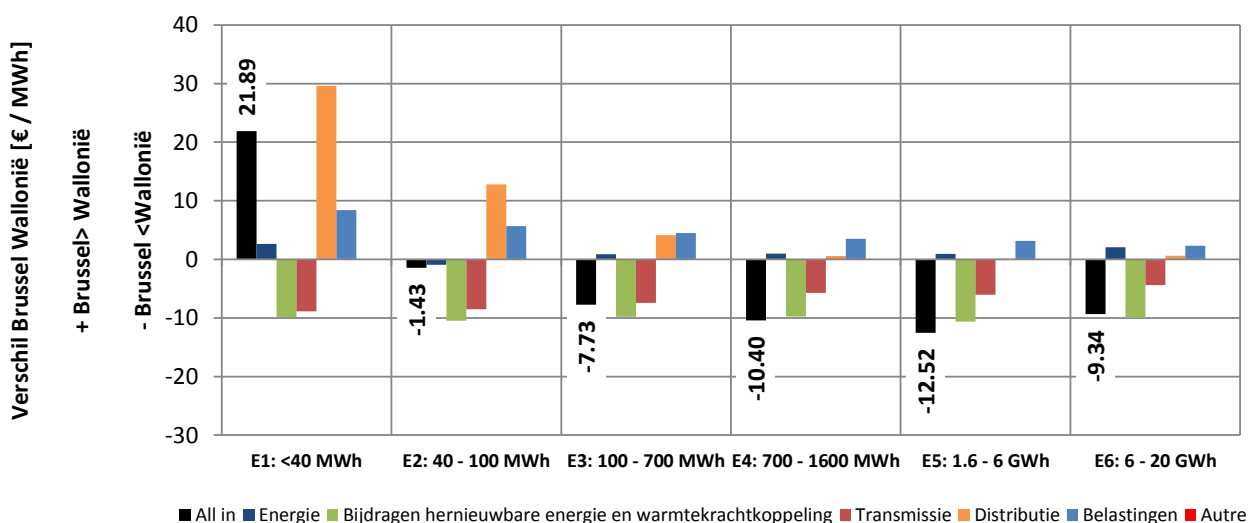

Figuur54: Regionale en nationale vergelijking van de elektriciteitsprijzen (all-in prijs excl. btw)
 Bronnen: CWaPE (reeksen "Wallonië", Eurostat (reeksen "België"))

Vergelijking per component voor de maand december 2012

Figuur 55 hieronder toont de verschillen in de elektriciteitsprijs tussen de gewesten per component en voor de maand december 2012.

Elektriciteit > December 2012

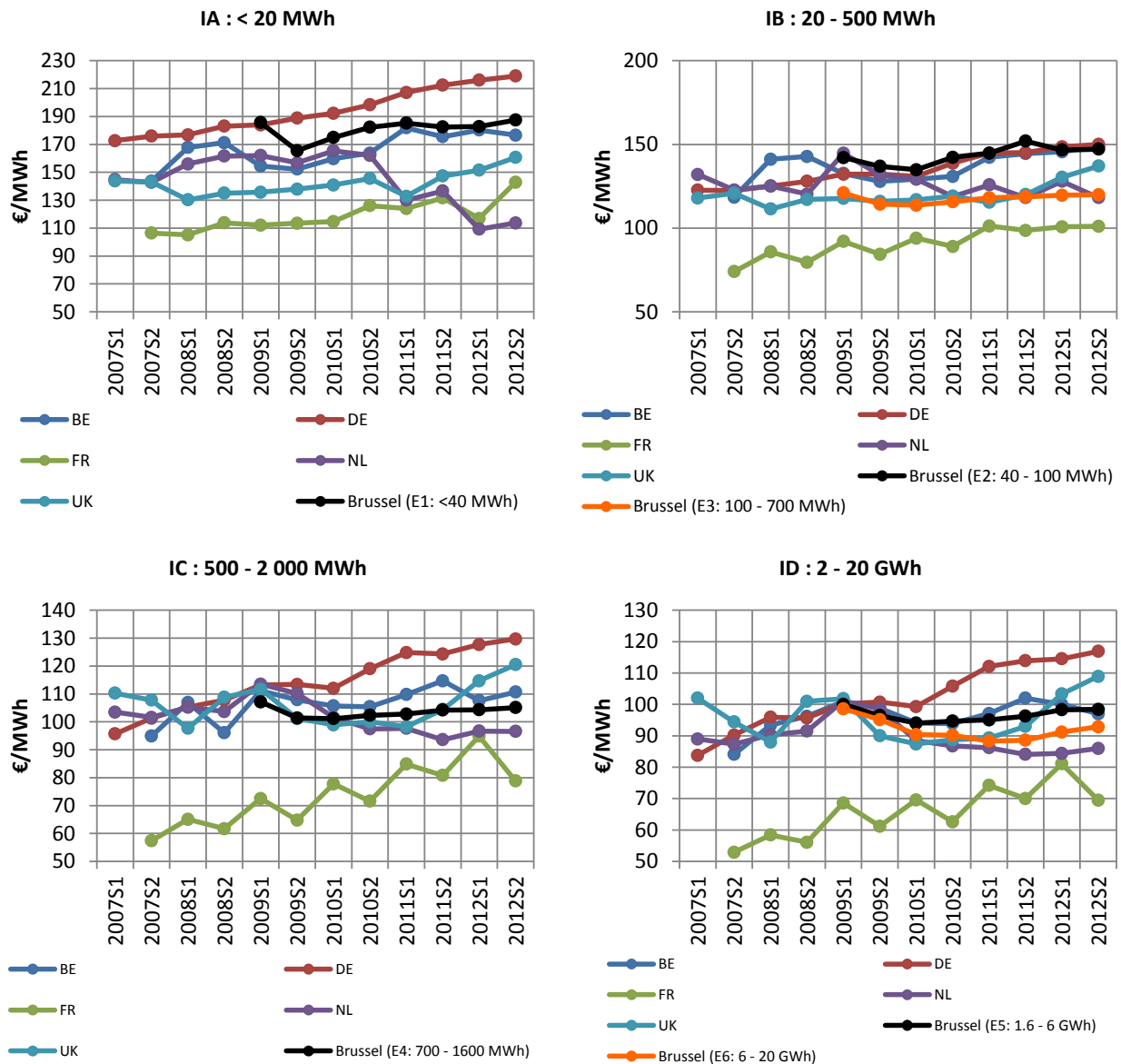

Figuur 55: Vergelijking van de elektriciteitsprijs per component tussen Brussel en Wallonië in €/MWh voor de maand december 2012

Globaal is de energiecomponent vergelijkbaar voor de twee gewesten. De distributie en de taksen zijn hoger in Brussel, maar de bijdrage hernieuwbare energie en de transmissie zijn dan weer hoger in Wallonië. Tot slot en voor de maand december 2012 is de all-in prijs lager in Brussel dan in Wallonië behalve voor de klant E1 (< 40 MWh/jaar).

4.1.2. Internationale vergelijkingen

Zoals blijkt uit de onderstaande grafieken betalen de Duitsers het meest voor elektriciteit in onze buurlanden. Omgekeerd hebben de Fransen de laagste tarieven. De prijzen die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden toegepast, bevinden zich tussen deze twee uitersten (globaal dicht bij de Duitse dan bij de Franse prijzen), namelijk dicht bij de tarieven die in het Verenigd Koninkrijk worden toegepast.

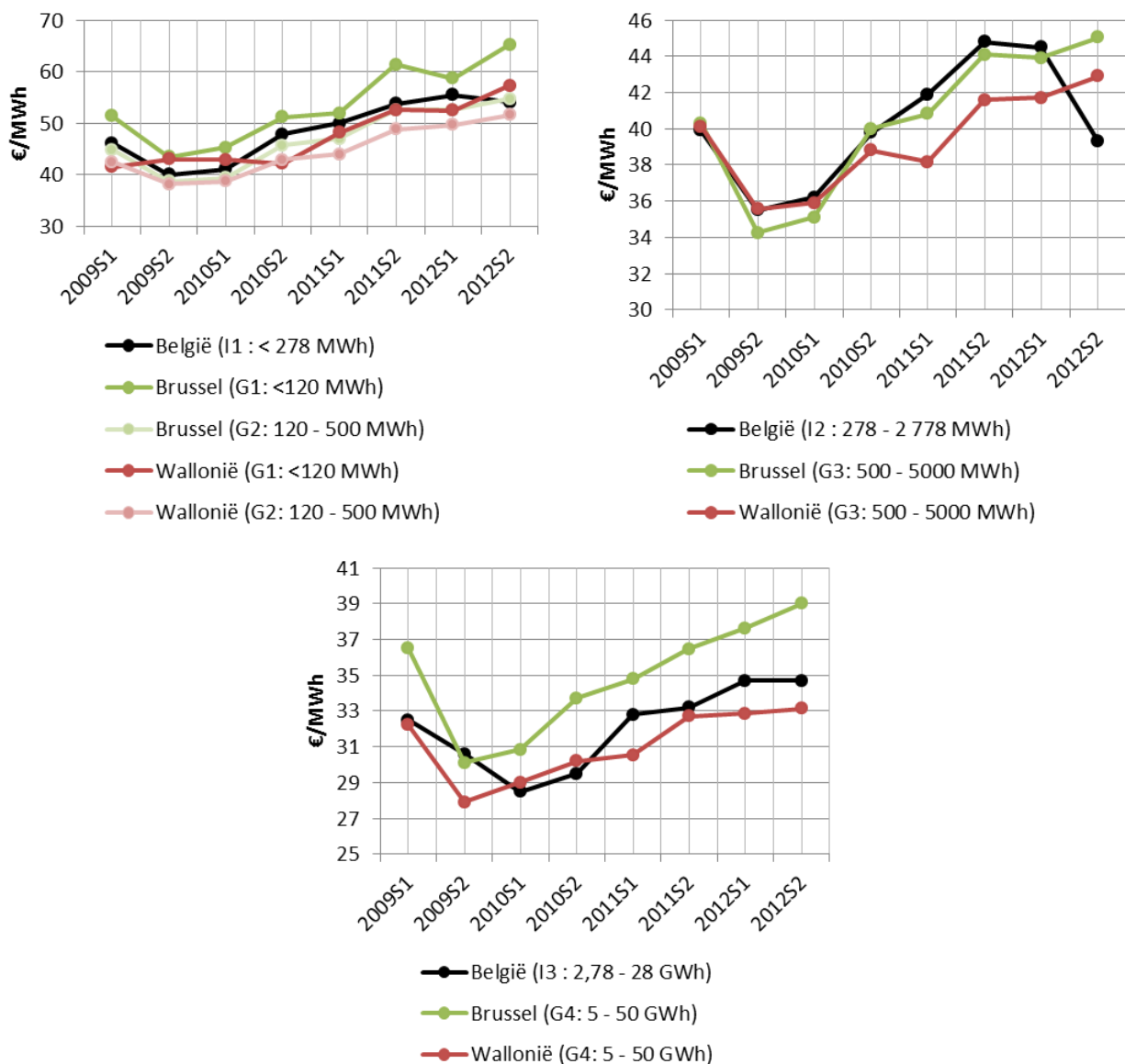

Figuur56: Internationale vergelijking van de elektriciteitsprijs (all-in prijs excl. btw)
Bron: Eurostat

4.2. Aardgas

4.2.1. Regionale vergelijkingen

De prijzen die we in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest hebben vastgesteld, zijn meestal hoger dan de prijzen die we in Wallonië vaststellen, en dat voor alle onderzochte verbruiksklassen. De prijzen die Eurostat vermeldt voor België en voor een verbruiksklasse die de voor deze studie gebruikte verbruiksklassen benadert, liggen meestal tussen de prijzen die we in het Brussel en het Waals Gewest hebben vastgesteld. We zien echter een belangrijke daling van de "Belgische" aardgasprijs voor de verbruiksklasse I2 in het tweede halfjaar 2012 die niet door deze studie of de in Wallonië uitgevoerde studie wordt bevestigd.

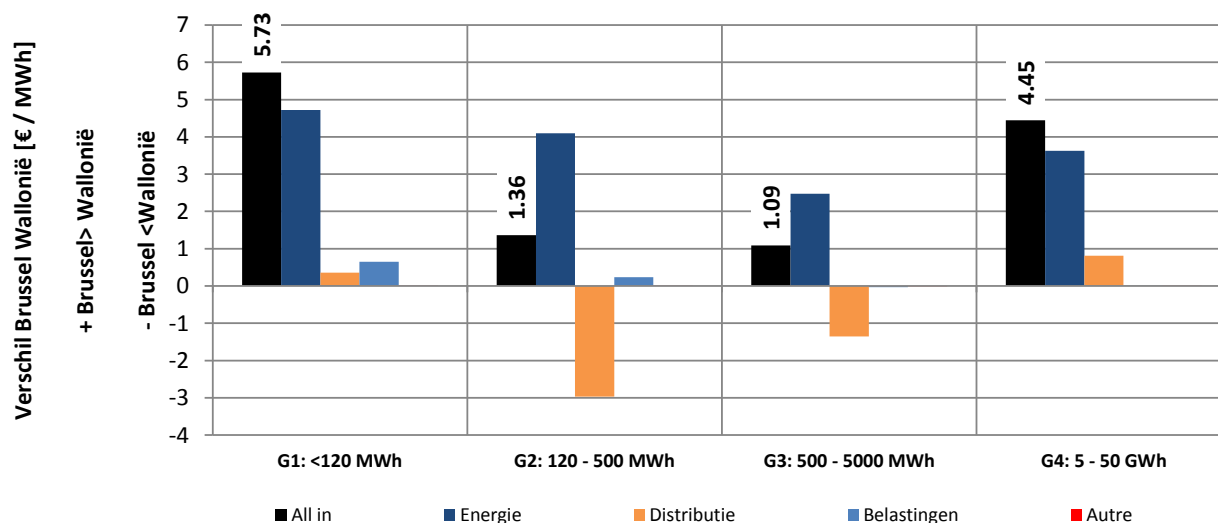

Figuur57: Regionale en nationale vergelijking van de aardgasprijzen (all-in prijs excl. btw)
 Bronnen: CWaPE (reeksen "Wallonië", Eurostat (reeksen "België"))

Vergelijking per component voor de maand december 2012

Figuur 58 hieronder toont de verschillen in de aardgasprijs tussen de gewesten per component en voor de maand december 2012.

Gas > December 2012

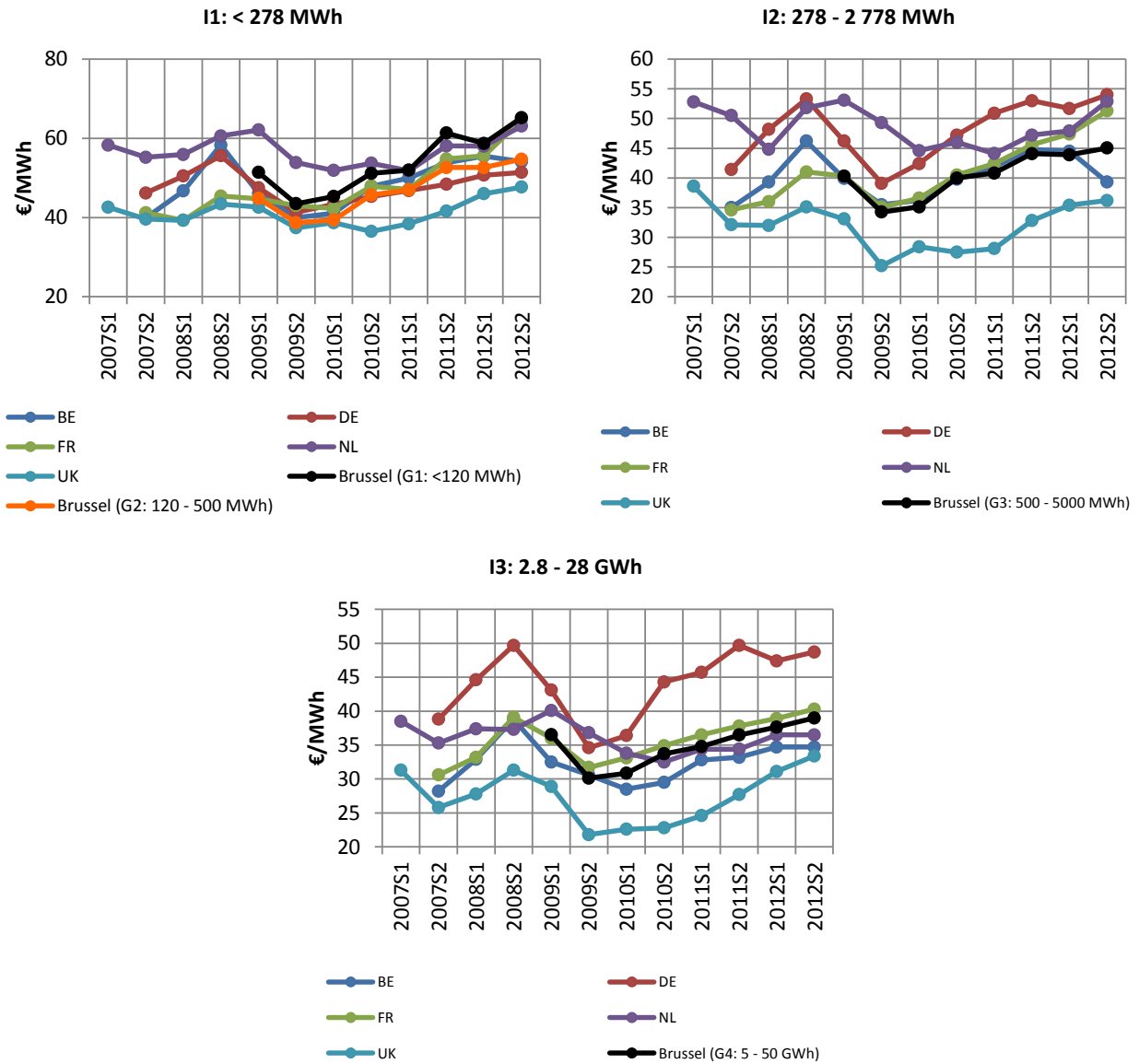

Figuur 58: Vergelijking van de aardgasprijs per component tussen Brussel en Wallonië in €/MWh voor de maand december 2012

Zoals reeds vermeld, zijn de prijzen die we in Brussel hebben vastgesteld hoger dan die in Wallonië. Dat is voornamelijk te verklaren door de energiecomponent die goedkoper is in Wallonië dan in Brussel.

4.2.2. Internationale vergelijkingen

Met uitzondering van de verbruiksklasse II, betalen de Duitsers – zoals voor elektriciteit – meer voor gas dan de meeste van onze burens. Gas is echter het goedkoopst in het Verenigd Koninkrijk. De prijzen die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden toegepast, zijn hoger voor I1 en bevinden zich op het gemiddelde van de buurlanden van België voor I2 en I3.

Figuur 59: Internationale vergelijking van de aardgasprijs (all-in prijs excl. btw)
 Bron: Eurostat

5. Conclusies

5.1. Elektriciteit

Als we de all-in prijs van elektriciteit van de maand januari 2009 vergelijken met die van december 2012, stellen we een daling vast van 2,0% tot 8,3% in vier jaar tijd volgens de verbruiksklasse (hetzij een gemiddeld jaarlijks groeipercentage van -0,5% tot -2,2%). Ter vergelijking, de index van de consumptieprijzen is met 9% gestegen over dezelfde periode.

Deze benadering houdt geen rekening met de evoluties die zich tussen deze twee referentiemaanden hebben voorgedaan. Alle verbruiksklassen door elkaar genomen, bedraagt de gemiddelde jaarlijkse all-in prijs (excl. btw) van een MWh elektriciteit 105,79 € in 2009, 102,39 € in 2010, 102,53 € in 2011 en tot slot 106,65 € in 2012. We stellen dus een daling vast van 2009 tot 2010, gevolgd door een stijging tot in 2012; de prijs in 2012 is hoger dan die in 2009.

Op het niveau van de componenten waaruit deze prijs bestaat, daalt de energiegcomponent; een gevolg van de economische crisis van het najaar 2008. De nog hoge prijzen die in januari 2009 worden toegepast, zijn tot eind december 2012 nooit meer gehaald. Op 1 april 2012 worden de prijzen voor de variabele contracten bevroren (dit heeft alleen invloed op de verbruiksklasse E1 en, in mindere mate, de klasse E2).

De daling van de prijs van deze energiegcomponent wordt echter gecompenseerd door de stijging van de distributietarieven en, in mindere mate, door de stijging van de transmissietarieven. Deze laatste stijgen vrijwel uitsluitend in april 2012.

De component bijdrage hernieuwbare energie is blijven stijgen in lijn met de evolutie van de quota groenestroomcertificaten. Gemiddeld rekenen de leveranciers aan de eindklant een lagere bijdrage aan dan de boete die hen wordt opgelegd voor een ontbrekend groenestroomcertificaat.

5.2. Aardgas

De aardgasprijs stijgt over de periode van januari 2009 tot december 2012. Voor de kleinste verbruiksklassen (G1 en G2; hetzij < 500 MWh/jaar), is de all-in prijs van aardgas sterk gestegen over de onderzochte periode, van +14% voor G2 tot +20% voor G1. De stijging is minder uitgesproken voor G3 en G4 met respectievelijk +5,6% en +1,7%. Deze stijging ligt echter veel lager dan de stijging van de stookolieprijs die over dezelfde periode 85% bedraagt.

In 2012 bedraagt de gemiddelde all-in prijs excl. btw, alle verbruiksklassen door elkaar genomen, 44,21 €/MWh voor aardgas.

Annexe I. Detail van de elektriciteitsprijs [€/MWh]

Brussel - Elektriciteit - Klasse EI: <40 MWh

Jaar-Maand	Energie	Bijdrage hernieuwbare energie en WKK	Transmissie	Distributie	Heffingen	All in	Andere
2009-01	€ 94.34	1.96 €	€ 8.20	€ 71.06	€ 12.16	187.73 €	€ 0.00
2009-02	€ 92.38	1.94 €	€ 8.28	€ 71.04	€ 15.39	189.04 €	- 0.00
2009-03	€ 85.29	1.97 €	€ 8.31	€ 67.18	€ 16.52	179.27 €	- 0.00
2009-04	€ 84.47	2.21 €	€ 8.24	€ 59.74	€ 14.19	168.85 €	-
2009-05	€ 77.40	2.17 €	€ 8.25	€ 68.10	€ 10.81	166.73 €	-
2009-06	€ 81.04	2.50 €	€ 8.26	€ 57.24	€ 12.89	161.93 €	-
2009-07	€ 81.05	2.50 €	€ 8.26	€ 65.24	€ 15.76	172.80 €	- 0.01
2009-08	€ 80.52	2.50 €	€ 8.25	€ 61.89	€ 14.57	167.74 €	€ 0.01
2009-09	€ 78.43	2.39 €	€ 8.44	€ 61.35	€ 15.23	165.86 €	€ 0.01
2009-10	€ 81.17	2.50 €	€ 8.69	€ 62.06	€ 19.44	173.87 €	€ 0.01
2009-11	€ 75.54	1.92 €	€ 8.67	€ 66.76	€ 15.24	168.12 €	- 0.00
2009-12	€ 73.88	1.93 €	€ 8.72	€ 63.70	€ 14.31	162.53 €	€ 0.00
2010-01	€ 73.12	2.22 €	€ 8.70	€ 74.17	€ 15.80	174.01 €	- 0.01
2010-02	€ 73.17	2.24 €	€ 8.75	€ 72.82	€ 15.82	172.80 €	- 0.00
2010-03	€ 71.50	2.25 €	€ 8.76	€ 74.62	€ 14.36	171.49 €	- 0.00
2010-04	€ 68.52	2.25 €	€ 8.77	€ 80.48	€ 12.55	172.57 €	- 0.00
2010-05	€ 68.04	2.25 €	€ 8.76	€ 82.75	€ 16.73	178.54 €	- 0.00
2010-06	€ 71.84	2.26 €	€ 8.76	€ 81.78	€ 16.31	180.94 €	- 0.01
2010-07	€ 73.35	2.25 €	€ 8.81	€ 80.33	€ 17.10	181.85 €	€ 0.00
2010-08	€ 73.69	2.24 €	€ 8.80	€ 82.87	€ 20.92	188.53 €	€ 0.00
2010-09	€ 75.29	2.26 €	€ 8.74	€ 82.37	€ 17.15	185.82 €	€ 0.01
2010-10	€ 77.10	2.28 €	€ 8.71	€ 80.91	€ 16.82	185.83 €	- 0.00
2010-11	€ 75.95	2.25 €	€ 8.71	€ 78.33	€ 15.78	181.03 €	€ 0.00
2010-12	€ 76.59	2.34 €	€ 9.04	€ 73.70	€ 14.15	175.81 €	€ 0.00
2011-01	€ 77.51	2.43 €	€ 8.68	€ 77.17	€ 15.89	181.67 €	- 0.01
2011-02	€ 78.35	2.46 €	€ 8.67	€ 80.15	€ 16.73	186.36 €	€ 0.01
2011-03	€ 76.18	2.46 €	€ 8.67	€ 80.63	€ 16.06	184.01 €	€ 0.00
2011-04	€ 76.72	2.45 €	€ 8.69	€ 81.22	€ 19.83	188.90 €	- 0.01
2011-05	€ 77.36	2.48 €	€ 8.68	€ 84.70	€ 19.47	192.69 €	€ 0.00

2011-06	74.42	2.38 €	8.72	79.81	18.50	183.83 €	0.00
	€		€	€	€	€	€
2011-07	74.16	2.74 €	8.56	66.96	19.30	171.74 €	0.00
	€		€	€	€	€	€
2011-08	73.67	2.81 €	8.65	66.34	18.02	169.50 €	0.00
	€		€	€	€	€	€
2011-09	74.24	2.81 €	8.66	60.10	16.22	162.03 €	- 0.00
	€		€	€	€	€	€
2011-10	82.18	2.58 €	8.68	77.67	16.90	188.01 €	- 0.00
	€		€	€	€	€	€
2011-11	83.53	2.50 €	8.69	78.96	18.01	191.70 €	- 0.00
	€		€	€	€	€	€
2011-12	78.01	2.41 €	8.80	75.99	14.18	179.39 €	0.00
	€		€	€	€	€	€
2012-01	74.76	2.54 €	8.90	81.00	13.02	180.22 €	0.00
	€		€	€	€	€	€
2012-02	74.34	2.56 €	8.92	81.54	13.14	180.50 €	- 0.00
	€		€	€	€	€	€
2012-03	73.00	2.56 €	9.89	83.91	13.23	182.59 €	0.00
	€		€	€	€	€	€
2012-04	69.76	2.56 €	11.05	86.86	13.78	184.00 €	- 0.00
	€		€	€	€	€	€
2012-05	69.21	2.57 €	11.05	88.41	13.32	184.56 €	- 0.00
	€		€	€	€	€	€
2012-06	68.36	2.58 €	11.69	91.09	12.00	185.73 €	0.01
	€		€	€	€	€	€
2012-07	67.94	2.56 €	12.50	93.53	14.04	190.56 €	- 0.00
	€		€	€	€	€	€
2012-08	67.66	2.58 €	11.18	91.96	14.45	187.83 €	0.00
	€		€	€	€	€	€
2012-09	69.82	2.54 €	10.98	90.35	13.93	187.62 €	- 0.00
	€		€	€	€	€	€
2012-10	73.95	2.55 €	11.39	88.01	13.12	189.01 €	- 0.00
	€		€	€	€	€	€
2012-11	73.68	2.49 €	11.32	85.99	12.23	185.71 €	0.00
	€		€	€	€	€	€
2012-12	74.60	2.52 €	11.11	83.93	11.86	184.02 €	0.00
	€		€	€	€	€	€

Brussel - Elektriciteit - Klasse E2: 40 - 100 MWh

Jaar-Maand	Energie	Bijdrage hernieuwbare energie en WKK	Transmissie	Distributie	Heffingen	All in	Andere
2009-01	89.83	2.01 €	8.26	42.47	8.54	151.10 €	- 0.00
	€		€	€	€	€	€
2009-02	86.48	2.01 €	8.26	43.76	9.14	149.66 €	0.00
	€		€	€	€	€	€
2009-03	80.31	2.01 €	8.26	45.10	9.01	144.69 €	0.00
	€		€	€	€	€	€
2009-04	68.65	2.01 €	8.28	47.30	9.60	135.85 €	0.00
	€		€	€	€	€	€
2009-05	65.41	2.01 €	8.28	48.17	9.28	133.16 €	0.01
	€		€	€	€	€	€
2009-06	66.50	2.01 €	8.39	48.39	10.42	135.72 €	0.00
	€		€	€	€	€	€
2009-07	66.56	2.01 €	8.29	48.64	10.15	135.64 €	- 0.01
	€		€	€	€	€	€
2009-08	65.83	2.01 €	8.29	49.97	10.56	136.66 €	0.00
	€		€	€	€	€	€
2009-09	68.32	2.01 €	8.31	47.89	9.74	136.27 €	0.00
	€		€	€	€	€	€
2009-10	72.05	1.99 €	8.69	46.93	9.00	138.68 €	0.01
	€		€	€	€	€	€
2009-11	72.99	1.99 €	8.71	45.46	9.47	138.61 €	- 0.00
	€		€	€	€	€	€

2009-12	71.69	2.03 €	8.72	43.70	9.29	135.42 €	- 0.00
	€		€	€	€	€	€
2010-01	70.11	2.28 €	8.69	44.07	9.98	135.13 €	0.00
	€		€	€	€	€	€
2010-02	69.81	2.28 €	8.70	43.98	10.40	135.16 €	- 0.01
	€		€	€	€	€	€
2010-03	67.81	2.28 €	8.70	44.35	10.45	133.60 €	0.00
	€		€	€	€	€	€
2010-04	63.35	2.27 €	8.70	47.51	11.29	133.13 €	0.00
	€		€	€	€	€	€
2010-05	63.60	2.29 €	8.72	48.24	11.27	134.12 €	- 0.00
	€		€	€	€	€	€
2010-06	67.33	2.30 €	8.69	48.49	11.21	138.03 €	-
	€		€	€	€	€	€
2010-07	70.35	2.33 €	8.71	49.88	11.16	142.43 €	0.00
	€		€	€	€	€	€
2010-08	70.75	2.32 €	8.72	51.38	12.45	145.62 €	- 0.00
	€		€	€	€	€	€
2010-09	72.62	2.32 €	8.71	49.16	11.49	144.30 €	- 0.00
	€		€	€	€	€	€
2010-10	74.07	2.32 €	8.68	47.77	11.14	143.99 €	0.01
	€		€	€	€	€	€
2010-11	71.99	2.31 €	8.69	46.75	10.75	140.51 €	0.00
	€		€	€	€	€	€
2010-12	71.89	2.35 €	8.72	45.25	10.15	138.37 €	- 0.01
	€		€	€	€	€	€
2011-01	71.91	2.53 €	8.60	46.63	10.43	140.10 €	- 0.00
	€		€	€	€	€	€
2011-02	72.76	2.54 €	8.71	48.77	11.04	143.82 €	- 0.00
	€		€	€	€	€	€
2011-03	71.16	2.54 €	8.66	49.79	10.58	142.73 €	0.00
	€		€	€	€	€	€
2011-04	70.26	2.55 €	8.66	52.97	12.28	146.72 €	0.00
	€		€	€	€	€	€
2011-05	71.85	2.55 €	8.67	53.14	11.87	148.08 €	- 0.00
	€		€	€	€	€	€
2011-06	71.17	2.55 €	8.68	54.17	12.10	148.67 €	- 0.00
	€		€	€	€	€	€
2011-07	73.61	2.56 €	8.66	56.78	12.70	154.30 €	- 0.00
	€		€	€	€	€	€
2011-08	72.42	2.57 €	8.69	56.10	12.42	152.19 €	- 0.00
	€		€	€	€	€	€
2011-09	74.87	2.57 €	8.67	54.98	12.06	153.14 €	0.00
	€		€	€	€	€	€
2011-10	77.41	2.56 €	8.65	53.28	11.08	152.99 €	0.00
	€		€	€	€	€	€
2011-11	77.04	2.57 €	8.68	51.91	10.93	151.13 €	0.00
	€		€	€	€	€	€
2011-12	75.65	2.58 €	8.73	51.19	10.69	148.84 €	0.00
	€		€	€	€	€	€
2012-01	72.92	2.70 €	8.64	51.60	10.33	146.20 €	- 0.00
	€		€	€	€	€	€
2012-02	72.37	2.71 €	8.73	51.03	10.35	145.19 €	- 0.00
	€		€	€	€	€	€
2012-03	71.67	2.70 €	9.60	53.15	11.37	148.50 €	0.01
	€		€	€	€	€	€
2012-04	68.60	2.71 €	11.19	54.88	11.34	148.73 €	0.00
	€		€	€	€	€	€
2012-05	66.81	2.67 €	11.22	54.54	9.78	145.02 €	- 0.01
	€		€	€	€	€	€
2012-06	66.73	2.67 €	11.66	56.32	9.52	146.90 €	- 0.00
	€		€	€	€	€	€
2012-07	64.88	2.63 €	12.31	57.84	10.45	148.10 €	- 0.00
	€		€	€	€	€	€
2012-08	64.79	2.65 €	11.05	56.82	10.40	145.72 €	0.00
	€		€	€	€	€	€
2012-09	67.67	2.69 €	11.25	56.30	11.07	148.97 €	- 0.00
	€		€	€	€	€	€
2012-10	72.08	2.69 €	11.25	54.78	10.29	151.09 €	0.00

	€		€	€	€		€
2012-11	72.00	2.68 €	11.21	51.53	10.34	147.76 €	0.01
	€		€	€	€		€
2012-12	69.59	2.61 €	10.79	50.75	8.83	142.58 €	0.00
	€		€	€	€		€

Brussel - Elektriciteit - Klasse E3: 100 - 700 MWh

Jaar-Maand	Energie	Bijdrage hernieuwbare energie en WKK	Transmissie	Distributie	Heffingen	All in	Andere
2009-01	€ 84.25	1.98 €	€ 8.22	€ 28.20	€ 6.73	129.39 €	€ 0.01
2009-02	€ 82.15	1.98 €	€ 8.29	€ 29.62	€ 7.24	129.29 €	€ 0.00
2009-03	€ 77.08	1.98 €	€ 8.29	€ 29.30	€ 6.66	123.31 €	- 0.00
2009-04	€ 67.93	1.99 €	€ 8.32	€ 30.77	€ 7.15	116.13 €	- 0.01
2009-05	€ 64.78	1.97 €	€ 8.30	€ 30.60	€ 5.96	111.61 €	€ 0.01
2009-06	€ 66.98	1.99 €	€ 8.45	€ 31.00	€ 6.83	115.25 €	- 0.00
2009-07	€ 67.01	1.98 €	€ 8.18	€ 30.01	€ 7.02	114.21 €	€ 0.01
2009-08	€ 64.54	1.88 €	€ 8.29	€ 30.66	€ 6.80	112.17 €	€ 0.00
2009-09	€ 66.87	1.88 €	€ 8.32	€ 30.01	€ 6.84	113.91 €	- 0.00
2009-10	€ 69.74	1.89 €	€ 8.72	€ 28.73	€ 6.40	115.48 €	€ 0.01
2009-11	€ 70.36	1.88 €	€ 8.73	€ 28.32	€ 6.56	115.85 €	- 0.00
2009-12	€ 69.22	1.90 €	€ 8.74	€ 27.87	€ 6.56	114.30 €	€ 0.00
2010-01	€ 66.97	2.23 €	€ 8.70	€ 28.34	€ 7.62	113.86 €	- 0.00
2010-02	€ 67.37	2.22 €	€ 8.71	€ 28.96	€ 8.37	115.63 €	€ 0.00
2010-03	€ 66.20	2.19 €	€ 8.73	€ 28.42	€ 7.79	113.33 €	€ 0.00
2010-04	€ 63.70	2.19 €	€ 8.74	€ 29.92	€ 8.41	112.96 €	€ 0.00
2010-05	€ 62.01	2.21 €	€ 8.73	€ 29.90	€ 8.30	111.15 €	€ 0.00
2010-06	€ 66.48	2.22 €	€ 8.72	€ 29.56	€ 8.06	115.04 €	€ 0.00
2010-07	€ 65.81	2.22 €	€ 8.72	€ 29.63	€ 7.93	114.30 €	- 0.01
2010-08	€ 65.63	2.21 €	€ 8.72	€ 30.76	€ 8.76	116.07 €	€ 0.00
2010-09	€ 67.64	2.20 €	€ 8.72	€ 29.85	€ 8.72	117.13 €	€ -
2010-10	€ 68.28	2.22 €	€ 8.72	€ 29.16	€ 8.14	116.52 €	- 0.00
2010-11	€ 67.85	2.20 €	€ 8.71	€ 28.96	€ 8.19	115.92 €	- 0.00
2010-12	€ 67.69	2.22 €	€ 8.75	€ 28.04	€ 7.77	114.47 €	€ 0.01
2011-01	€ 68.01	2.44 €	€ 8.63	€ 29.45	€ 8.09	116.62 €	€ 0.00
2011-02	€ 69.13	2.45 €	€ 8.71	€ 30.80	€ 8.56	119.66 €	€ 0.00
2011-03	€ 68.03	2.44 €	€ 8.67	€ 30.21	€ 8.39	117.73 €	- 0.00
2011-04	€ 66.19	2.45 €	€ 8.68	€ 31.47	€ 8.77	117.56 €	€ 0.00
2011-05	€ 67.90	2.46 €	€ 8.69	€ 30.85	€ 8.71	118.60 €	- 0.01
2011-06	€ 67.17	2.47 €	€ 8.68	€ 31.38	€ 8.92	118.62 €	€ 0.00
2011-07	€ 68.29	2.46 €	€ 8.69	€ 32.19	€ 9.20	120.83 €	- 0.00
2011-08	€ 67.87	2.47 €	€ 8.69	€ 31.66	€ 8.87	119.55 €	€ 0.00

	€		€	€	€		€
2011-09	69.89	2.47 €	8.68	31.18	8.72	120.94 €	- 0.00
	€		€	€	€		€
2011-10	65.85	2.37 €	8.69	28.22	7.18	112.31 €	- 0.00
	€		€	€	€		€
2011-11	65.64	2.34 €	8.66	28.26	7.30	112.20 €	0.00
	€		€	€	€		€
2011-12	66.36	2.29 €	8.76	28.48	6.98	112.89 €	0.00
	€		€	€	€		€
2012-01	69.49	2.56 €	8.66	30.56	8.08	119.37 €	0.00
	€		€	€	€		€
2012-02	69.28	2.57 €	8.75	30.64	8.29	119.53 €	- 0.01
	€		€	€	€		€
2012-03	68.77	2.58 €	9.64	31.32	8.13	120.44 €	- 0.00
	€		€	€	€		€
2012-04	65.68	2.60 €	11.28	32.56	8.49	120.61 €	- 0.00
	€		€	€	€		€
2012-05	64.88	2.61 €	11.27	31.86	7.74	118.35 €	- 0.00
	€		€	€	€		€
2012-06	65.57	2.61 €	11.31	32.34	7.77	119.60 €	0.00
	€		€	€	€		€
2012-07	64.42	2.62 €	12.39	33.45	8.14	121.01 €	0.01
	€		€	€	€		€
2012-08	62.83	2.63 €	11.27	32.50	7.63	116.85 €	- 0.01
	€		€	€	€		€
2012-09	64.29	2.61 €	11.25	32.83	7.79	118.77 €	- 0.00
	€		€	€	€		€
2012-10	68.58	2.60 €	11.25	31.92	7.39	121.74 €	- 0.00
	€		€	€	€		€
2012-11	68.21	2.59 €	11.32	31.78	7.46	121.37 €	0.01
	€		€	€	€		€
2012-12	67.37	2.60 €	11.16	31.63	7.23	119.98 €	- 0.01
	€		€	€	€		€

Brussel - Elektriciteit - Klasse E4: 700 – I 600 MWh

Jaar-Maand	Energie	Bijdrage hernieuwbare energie en WKK	Transmissie	Distributie	Heffingen	All in	Andere
2009-01	79.16	1.98 €	8.16	18.86	5.73	113.89 €	0.00
2009-02	78.33	1.97 €	8.19	19.89	6.21	114.58 €	0.01
2009-03	74.99	1.98 €	8.22	19.13	5.47	109.78 €	-
2009-04	68.19	1.98 €	8.23	19.58	5.63	103.61 €	0.00
2009-05	65.03	1.99 €	8.20	19.39	4.28	98.88	0.00
2009-06	68.20	1.99 €	8.27	19.45	4.84	102.73 €	0.00
2009-07	67.85	1.98 €	8.25	19.44	5.12	102.63 €	0.01
2009-08	64.09	1.82 €	8.27	19.70	4.82	98.70	0.00
2009-09	66.34	1.82 €	8.26	19.74	4.87	101.03 €	0.00
2009-10	68.50	1.83 €	8.67	18.09	4.61	101.70 €	0.00
2009-11	68.72	1.83 €	8.67	18.22	5.05	102.48 €	0.00
2009-12	68.34	1.83 €	8.72	18.32	4.87	102.08 €	0.00
2010-01	65.83	2.12 €	8.82	18.41	5.42	100.61 €	0.00
2010-02	67.36	2.12 €	8.84	19.13	5.77	103.20 €	0.00
2010-03	66.77	2.11 €	8.77	18.36	5.20	101.21 €	0.00
2010-04	65.66	2.12 €	8.82	19.21	4.82	100.62 €	0.01
2010-05	63.65	2.13 €	8.83	18.99	5.44	99.04	0.00
2010-06	67.51	2.12 €	8.79	18.54	5.14	102.09 €	0.00
2010-07	66.75	2.11 €	8.82	18.61	4.99	101.28 €	0.00
2010-08	66.55	2.11 €	8.78	19.29	5.47	102.20 €	0.01
2010-09	68.10	2.12 €	8.78	19.04	5.77	103.80 €	0.00
2010-10	67.41	2.14 €	8.83	18.73	5.35	102.46 €	0.00
2010-11	67.06	2.14 €	8.82	19.05	5.46	102.53 €	0.00
2010-12	67.37	2.14 €	8.82	18.25	5.23	101.81 €	0.00
2011-01	66.52	2.37 €	8.82	19.22	5.76	102.70 €	0.00
2011-02	67.56	2.37 €	8.87	20.00	6.02	104.82 €	0.00
2011-03	67.31	2.37 €	8.85	19.29	5.77	103.59 €	0.00
2011-04	64.26	2.37 €	8.89	20.02	6.03	101.57 €	0.00
2011-05	65.27	2.37 €	8.93	19.57	5.81	101.94 €	0.00
2011-06	65.10	2.36 €	8.75	19.87	6.02	102.10 €	0.01
2011-07	65.26	2.37 €	8.76	19.68	6.35	102.43 €	0.00
2011-08	65.66	2.39 €	8.78	19.52	6.10	102.45 €	0.00

	€		€	€	€		€
2011-09	67.51	2.39 €	8.95	19.27	5.93	104.06 €	- 0.00
	€		€	€	€		€
2011-10	68.81	2.39 €	8.95	19.30	5.99	105.45 €	- 0.00
	€		€	€	€		€
2011-11	68.39	2.39 €	8.96	19.60	6.35	105.69 €	0.00
	€		€	€	€		€
2011-12	68.85	2.37 €	8.89	18.91	6.22	105.23 €	- 0.00
	€		€	€	€		€
2012-01	66.17	2.43 €	9.03	20.12	6.09	103.85 €	- 0.00
	€		€	€	€		€
2012-02	66.81	2.48 €	9.07	20.39	6.50	105.26 €	0.00
	€		€	€	€		€
2012-03	66.61	2.42 €	9.52	20.17	6.16	104.88 €	0.01
	€		€	€	€		€
2012-04	63.46	2.48 €	11.45	20.93	6.31	104.63 €	0.00
	€		€	€	€		€
2012-05	63.20	2.45 €	11.27	20.28	5.85	103.05 €	0.00
	€		€	€	€		€
2012-06	64.34	2.45 €	11.28	20.41	5.89	104.37 €	- 0.00
	€		€	€	€		€
2012-07	63.52	2.49 €	12.60	20.20	5.70	104.51 €	0.00
	€		€	€	€		€
2012-08	62.35	2.55 €	11.58	20.02	5.67	102.17 €	0.00
	€		€	€	€		€
2012-09	62.88	2.54 €	11.56	20.42	5.92	103.33 €	0.00
	€		€	€	€		€
2012-10	67.46	2.52 €	11.56	20.14	5.80	107.48 €	0.00
	€		€	€	€		€
2012-11	66.76	2.51 €	11.56	20.52	6.00	107.34 €	- 0.00
	€		€	€	€		€
2012-12	65.48	2.51 €	11.46	20.49	5.96	105.90 €	- 0.00
	€		€	€	€		€

Brussel - Elektriciteit - Klasse E5: 1.6 - 6 GWh

Jaar-Maand	Energie	Bijdrage hernieuwbare energie en WKK	Transmissie	Distributie	Heffingen	All in	Andere
2009-01	74.92	1.87 €	8.20	15.00	5.02	105.01 €	0.01
2009-02	74.74	1.89 €	8.25	15.45	5.34	105.67 €	0.01
2009-03	72.48	1.91 €	8.32	14.96	4.57	102.24 €	0.00
2009-04	67.35	1.87 €	8.22	15.14	4.73	97.31	0.00
2009-05	65.16	1.91 €	8.22	14.90	3.55	93.74	0.00
2009-06	67.69	1.92 €	8.22	14.80	4.06	96.69	0.00
2009-07	68.04	1.92 €	8.22	14.71	4.18	97.07	0.00
2009-08	67.06	1.82 €	8.22	14.99	4.53	96.61	0.01
2009-09	66.51	1.65 €	8.23	15.38	4.02	95.79	0.00
2009-10	67.95	1.65 €	8.68	14.28	3.85	96.41	0.00
2009-11	67.34	1.66 €	8.68	14.45	4.11	96.24	0.00
2009-12	67.69	1.66 €	8.67	14.42	4.07	96.51	0.00
2010-01	63.44	1.95 €	8.80	14.67	4.55	93.40	0.01
2010-02	64.86	1.91 €	8.80	15.20	4.81	95.58	0.00
2010-03	64.77	1.92 €	8.79	14.58	4.38	94.44	0.00
2010-04	64.08	1.93 €	8.88	14.90	4.10	93.89	0.00
2010-05	62.07	1.95 €	8.87	14.77	4.60	92.25	0.00
2010-06	65.21	1.91 €	8.76	14.42	4.32	94.62	0.00
2010-07	64.51	1.94 €	8.87	13.99	4.12	93.43	0.00
2010-08	64.72	1.94 €	8.77	14.49	4.59	94.50	0.00
2010-09	65.72	1.93 €	8.80	14.75	4.89	96.08	0.01
2010-10	64.94	1.94 €	8.75	14.37	4.54	94.54	0.00
2010-11	64.57	1.92 €	8.77	14.93	4.71	94.90	0.00
2010-12	64.99	1.95 €	8.79	14.52	4.53	94.76	0.00
2011-01	63.80	2.44 €	8.84	14.75	5.49	95.33	0.00
2011-02	65.55	2.42 €	9.03	15.28	5.94	98.22	0.00
2011-03	64.99	2.44 €	8.84	14.58	5.42	96.28	0.00
2011-04	62.50	2.24 €	8.82	14.79	5.31	93.64	0.00
2011-05	63.51	2.24 €	8.83	14.45	5.10	94.13	0.00
2011-06	63.18	2.23 €	8.83	14.53	5.26	94.04	0.00
2011-07	63.12	2.23 €	8.84	14.47	5.44	94.09	0.00
2011-08	63.59	2.24 €	8.83	14.35	5.22	94.23	0.01

	€		€	€	€	€	€	€
2011-09	65.55	2.25 €	8.83	14.37	5.18	96.17	-	0.00
	€		€	€	€	€	€	€
2011-10	66.48	2.25 €	8.82	14.52	5.29	97.36	-	0.00
	€		€	€	€	€	€	€
2011-11	66.11	2.22 €	8.83	14.90	5.60	97.68		0.00
	€		€	€	€	€	€	€
2011-12	67.20	2.12 €	8.81	15.08	5.40	98.62		0.00
	€		€	€	€	€	€	€
2012-01	67.17	2.08 €	8.86	15.32	5.35	98.78		0.01
	€		€	€	€	€	€	€
2012-02	67.45	2.06 €	8.87	15.42	5.55	99.35	-	0.00
	€		€	€	€	€	€	€
2012-03	67.34	2.05 €	9.71	15.27	5.33	99.70	-	0.00
	€		€	€	€	€	€	€
2012-04	63.43	2.09 €	11.34	15.71	5.46	98.03	-	0.00
	€		€	€	€	€	€	€
2012-05	63.05	2.05 €	11.22	15.14	4.91	96.37		0.00
	€		€	€	€	€	€	€
2012-06	64.13	2.04 €	11.22	15.14	4.90	97.43		0.00
	€		€	€	€	€	€	€
2012-07	62.17	1.91 €	12.07	15.02	4.89	96.06	-	0.00
	€		€	€	€	€	€	€
2012-08	63.16	2.16 €	11.37	14.90	5.23	96.81	-	0.01
	€		€	€	€	€	€	€
2012-09	63.10	2.15 €	11.37	15.39	5.46	97.47	-	0.00
	€		€	€	€	€	€	€
2012-10	66.82	2.13 €	11.36	15.20	5.29	100.81 €		0.00
	€		€	€	€	€	€	€
2012-11	66.14	2.14 €	11.36	15.61	5.43	100.67 €	-	0.00
	€		€	€	€	€	€	€
2012-12	64.84	2.09 €	11.37	15.75	5.39	99.44	-	0.00
	€		€	€	€	€	€	€

Brussel - Elektriciteit - Klasse E6: 6 - 20 GWh

Jaar-Maand	Energie	Bijdrage hernieuwbare energie en WKK	Transmissie	Distributie	Heffingen	All in	Andere
2009-01	75.50 €	2.09 €	8.23 €	11.08 €	3.73 €	100.63 €	- 0.00 €
2009-02	76.81 €	1.78 €	8.00 €	11.45 €	3.96 €	102.00 €	- 0.00 €
2009-03	75.56 €	1.73 €	7.99 €	11.02 €	3.64 €	99.93 €	- 0.00 €
2009-04	73.21 €	1.72 €	7.98 €	11.24 €	3.71 €	97.86 €	0.01 €
2009-05	70.53 €	1.73 €	7.99 €	11.27 €	3.18 €	94.70 €	0.01 €
2009-06	72.69 €	1.74 €	7.98 €	11.19 €	3.15 €	96.75 €	0.00 €
2009-07	70.86 €	1.74 €	7.98 €	11.30 €	3.32 €	95.21 €	0.00 €
2009-08	71.93 €	1.82 €	7.94 €	11.24 €	3.67 €	96.60 €	- 0.01 €
2009-09	70.08 €	1.59 €	8.00 €	11.46 €	3.25 €	94.39 €	- 0.00 €
2009-10	70.93 €	1.59 €	8.43 €	10.86 €	3.30 €	95.11 €	0.00 €
2009-11	69.95 €	1.58 €	8.63 €	10.90 €	3.36 €	94.42 €	- 0.01 €
2009-12	71.09 €	1.55 €	8.63 €	10.92 €	3.35 €	95.53 €	0.00 €
2010-01	63.42 €	2.13 €	8.82 €	10.36 €	4.22 €	88.95 €	- 0.00 €
2010-02	65.30 €	2.15 €	8.81 €	10.80 €	4.47 €	91.53 €	- 0.00 €
2010-03	65.59 €	2.15 €	8.81 €	10.50 €	4.01 €	91.06 €	0.01 €
2010-04	65.43 €	2.12 €	8.82 €	10.71 €	3.49 €	90.57 €	- 0.00 €
2010-05	63.14 €	2.17 €	8.82 €	10.78 €	4.24 €	89.13 €	- 0.00 €
2010-06	65.59 €	2.18 €	8.81 €	10.65 €	4.05 €	91.28 €	0.00 €
2010-07	63.85 €	2.18 €	8.80 €	10.48 €	3.86 €	89.18 €	0.01 €
2010-08	64.70 €	2.18 €	8.81 €	10.67 €	4.12 €	90.47 €	- 0.00 €
2010-09	65.30 €	2.18 €	8.76 €	10.72 €	4.50 €	91.47 €	- 0.00 €
2010-10	64.24 €	2.02 €	8.80 €	11.04 €	3.74 €	89.83 €	0.01 €
2010-11	64.03 €	2.02 €	8.79 €	11.12 €	3.79 €	89.74 €	- 0.00 €
2010-12	65.06 €	2.01 €	8.76 €	11.15 €	3.68 €	90.66 €	- €
2011-01	61.76 €	2.41 €	8.96 €	10.58 €	3.96 €	87.67 €	- €
2011-02	62.62 €	2.42 €	9.00 €	10.88 €	4.27 €	89.19 €	0.01 €
2011-03	62.89 €	2.42 €	8.99 €	10.60 €	3.75 €	88.65 €	0.00 €
2011-04	61.30 €	2.43 €	8.99 €	10.80 €	4.10 €	87.61 €	- 0.00 €
2011-05	62.23 €	2.43 €	8.99 €	10.67 €	4.07 €	88.39 €	0.00 €
2011-06	62.04 €	2.42 €	9.00 €	10.81 €	4.24 €	88.50 €	- 0.00 €
2011-07	61.34 €	2.41 €	9.00 €	10.61 €	4.37 €	87.72 €	0.00 €
2011-08	62.48 €	2.42 €	8.98 €	10.46 €	4.18 €	88.52 €	- €

	€		€	€	€	€	€	€
2011-09	63.28	2.43 €	8.98	10.49	4.18	89.35	-	0.01
	€		€	€	€	€	€	€
2011-10	62.09	2.42 €	8.99	10.51	4.12	88.11	-	0.00
	€		€	€	€	€	€	€
2011-11	62.11	2.58 €	9.12	9.79	4.35	87.96		0.00
	€		€	€	€	€	€	€
2011-12	63.27	2.31 €	8.84	10.74	4.33	89.48	-	0.00
	€		€	€	€	€	€	€
2012-01	64.18	2.65 €	9.27	10.96	4.37	91.43		0.00
	€		€	€	€	€	€	€
2012-02	62.59	2.64 €	9.26	11.29	4.63	90.41	-	0.00
	€		€	€	€	€	€	€
2012-03	63.60	2.53 €	9.68	11.40	4.46	91.67		0.00
	€		€	€	€	€	€	€
2012-04	61.50	2.66 €	11.44	11.42	4.63	91.65		0.00
	€		€	€	€	€	€	€
2012-05	61.14	2.62 €	11.27	11.21	4.27	90.52		-
	€		€	€	€	€	€	€
2012-06	62.24	2.62 €	11.27	11.23	4.28	91.64		-
	€		€	€	€	€	€	€
2012-07	63.00	2.39 €	12.86	11.52	4.36	94.13		0.01
	€		€	€	€	€	€	€
2012-08	61.63	2.39 €	11.73	11.50	4.21	91.45		0.00
	€		€	€	€	€	€	€
2012-09	61.52	2.40 €	11.72	11.75	4.42	91.82	-	0.00
	€		€	€	€	€	€	€
2012-10	63.46	2.69 €	11.84	11.55	4.43	93.96	-	0.00
	€		€	€	€	€	€	€
2012-11	62.89	2.45 €	11.76	11.94	4.48	93.53		0.01
	€		€	€	€	€	€	€
2012-12	61.62	2.43 €	11.62	12.13	4.47	92.27	-	0.00
	€		€	€	€	€	€	€

Annexe 2. Detail van de aardgasprijs [€/MWh]

Brussel - Gas - Klasse G1: <120 MWh

Jaar-Maand	Energie inclusief transport	Distributie	Heffingen	All in	Andere
2009-01	37.60	12.58	1.33	51.51	0.00
	€	€	€	€	€
2009-02	37.62	13.52	1.32	52.47	0.00
	€	€	€	€	€
2009-03	35.80	15.03	1.33	52.16	-
	€	€	€	€	€
2009-04	29.44	19.55	1.32	50.31	0.00
	€	€	€	€	€
2009-05	26.95	15.84	1.38	44.17	-
	€	€	€	€	€
2009-06	26.45	16.06	1.38	43.89	-
	€	€	€	€	€
2009-07	24.51	17.06	1.38	42.96	0.00
	€	€	€	€	€
2009-08	23.47	15.45	1.38	40.31	0.01
	€	€	€	€	€
2009-09	23.59	16.22	1.38	41.19	-
	€	€	€	€	€
2009-10	27.50	17.81	1.34	46.66	0.01
	€	€	€	€	€
2009-11	27.64	15.33	1.35	44.32	0.00
	€	€	€	€	€
2009-12	27.58	13.03	1.34	41.96	0.00
	€	€	€	€	€
2010-01	28.54	13.36	1.52	43.43	0.01
	€	€	€	€	€
2010-02	28.99	13.63	1.29	43.91	0.00
	€	€	€	€	€
2010-03	28.95	14.66	1.29	44.90	0.00
	€	€	€	€	€
2010-04	30.09	17.36	1.28	48.72	0.00
	€	€	€	€	€
2010-05	30.69	19.33	1.27	51.28	0.00
	€	€	€	€	€
2010-06	31.40	17.62	1.33	50.34	0.01
	€	€	€	€	€
2010-07	33.51	18.55	1.32	53.36	0.01
	€	€	€	€	€
2010-08	33.72	17.83	1.31	52.86	0.00
	€	€	€	€	€
2010-09	33.84	18.05	1.33	53.21	0.01
	€	€	€	€	€
2010-10	34.86	18.65	1.26	54.78	0.00
	€	€	€	€	€
2010-11	34.67	15.21	1.27	51.16	0.00
	€	€	€	€	€
2010-12	34.77	13.47	1.31	49.54	0.00
	€	€	€	€	€
2011-01	34.94	12.11	1.47	48.51	0.00
	€	€	€	€	€
2011-02	34.97	12.76	1.47	49.20	0.00
	€	€	€	€	€
2011-03	35.78	14.57	1.46	51.81	0.00
	€	€	€	€	€
2011-04	38.31	19.17	1.45	58.92	0.00
	€	€	€	€	€
2011-05	39.72	22.73	1.44	63.89	0.00
	€	€	€	€	€
2011-06	39.34	22.45	1.44	63.23	0.00
	€	€	€	€	€

	€	€	€	€	€
2011-07	42.85	27.63	1.44	71.93	0.00
	€	€	€	€	€
2011-08	42.54	26.21	1.41	70.17	0.00
	€	€	€	€	€
2011-09	43.28	24.18	1.46	68.93	- 0.00
	€	€	€	€	€
2011-10	42.90	18.14	1.46	62.50	- 0.00
	€	€	€	€	€
2011-11	42.61	14.79	1.46	58.86	- 0.00
	€	€	€	€	€
2011-12	42.47	13.79	1.53	57.79	- 0.00
	€	€	€	€	€
2012-01	39.55	12.51	2.42	54.48	0.00
	€	€	€	€	€
2012-02	41.21	13.27	2.32	56.80	- 0.00
	€	€	€	€	€
2012-03	40.42	14.21	2.77	57.40	0.00
	€	€	€	€	€
2012-04	43.82	17.37	3.17	64.35	- 0.00
	€	€	€	€	€
2012-05	43.44	19.11	3.46	66.04	0.02
	€	€	€	€	€
2012-06	43.64	24.73	4.25	72.64	0.02
	€	€	€	€	€
2012-07	43.33	27.81	4.91	76.05	- 0.00
	€	€	€	€	€
2012-08	42.62	28.74	5.47	76.83	- 0.00
	€	€	€	€	€
2012-09	43.48	24.29	4.77	72.53	- 0.01
	€	€	€	€	€
2012-10	44.00	18.96	3.41	66.37	0.00
	€	€	€	€	€
2012-11	43.86	15.95	2.77	62.58	0.00
	€	€	€	€	€
2012-12	44.35	15.18	2.27	61.80	0.00
	€	€	€	€	€

Brussel - Gas - Klasse G2: 120 - 500 MWh

Jaar-Maand	Energie inclusief transport	Distributie	Heffingen	All in	Andere
2009-01	€ 37.39	€ 7.23	€ 1.32	€ 45.94	€ -
2009-02	€ 37.55	€ 7.57	€ 1.33	€ 46.44	€ - 0.00
2009-03	€ 35.58	€ 8.30	€ 1.33	€ 45.20	€ - 0.00
2009-04	€ 28.26	€ 10.22	€ 1.32	€ 39.79	€ -
2009-05	€ 28.34	€ 12.45	€ 1.32	€ 42.11	€ 0.00
2009-06	€ 28.30	€ 14.96	€ 1.31	€ 44.56	€ -
2009-07	€ 27.02	€ 17.52	€ 1.30	€ 45.85	€ -
2009-08	€ 26.28	€ 19.24	€ 1.30	€ 46.83	€ 0.00
2009-09	€ 26.41	€ 14.46	€ 1.31	€ 42.17	€ - 0.00
2009-10	€ 27.46	€ 9.96	€ 1.32	€ 38.72	€ - 0.00
2009-11	€ 27.71	€ 8.64	€ 1.32	€ 37.68	€ 0.01
2009-12	€ 27.84	€ 7.56	€ 1.31	€ 36.71	€ - 0.00
2010-01	€ 28.63	€ 7.76	€ 1.26	€ 37.65	€ 0.00
2010-02	€ 28.80	€ 7.95	€ 1.26	€ 38.00	€ - 0.00
2010-03	€ 28.80	€ 8.58	€ 1.26	€ 38.64	€ - 0.00
2010-04	€ 29.73	€ 10.18	€ 1.25	€ 41.16	€ 0.00
2010-05	€ 30.16	€ 11.58	€ 1.25	€ 42.99	€ 0.00
2010-06	€ 31.03	€ 16.09	€ 1.25	€ 48.36	€ - 0.00
2010-07	€ 33.30	€ 19.66	€ 1.24	€ 54.20	€ - 0.01
2010-08	€ 33.83	€ 19.79	€ 1.24	€ 54.86	€ - 0.00
2010-09	€ 33.72	€ 14.42	€ 1.25	€ 49.39	€ - 0.00
2010-10	€ 34.38	€ 10.58	€ 1.25	€ 46.21	€ 0.00
2010-11	€ 34.40	€ 8.83	€ 1.25	€ 44.49	€ 0.00
2010-12	€ 34.46	€ 8.15	€ 1.28	€ 43.89	€ - 0.00
2011-01	€ 34.71	€ 8.10	€ 1.43	€ 44.24	€ 0.01
2011-02	€ 34.78	€ 8.52	€ 1.43	€ 44.73	€ - 0.00
2011-03	€ 35.30	€ 9.30	€ 1.42	€ 46.02	€ - 0.00
2011-04	€ 37.98	€ 12.91	€ 1.43	€ 52.32	€ 0.00
2011-05	€ 38.40	€ 15.73	€ 1.43	€ 55.55	€ - 0.01
2011-06	€ 38.86	€ 17.14	€ 1.42	€ 57.42	€ 0.00
2011-07	€ 40.45	€ 18.52	€ 1.42	€ 60.39	€ - 0.00
2011-08	€ 40.35	€ 17.93	€ 1.41	€ 59.71	€ 0.00

2011-09	€ 40.58	€ 14.41	€ 1.42	€ 56.41	- € 0.00
2011-10	€ 40.41	€ 11.13	€ 1.43	€ 52.97	- € 0.00
2011-11	€ 40.32	€ 9.13	€ 1.42	€ 50.86	- € 0.01
2011-12	€ 40.12	€ 8.58	€ 1.49	€ 50.19	- € 0.00
2012-01	€ 39.34	€ 8.42	€ 2.04	€ 49.80	€ 0.00
2012-02	€ 40.23	€ 8.65	€ 1.97	€ 50.84	€ 0.00
2012-03	€ 40.38	€ 9.70	€ 2.22	€ 52.30	€ 0.00
2012-04	€ 42.22	€ 10.66	€ 2.30	€ 55.18	€ 0.01
2012-05	€ 42.53	€ 12.60	€ 2.61	€ 57.74	- € 0.00
2012-06	€ 42.92	€ 17.32	€ 3.15	€ 63.39	- € 0.00
2012-07	€ 42.93	€ 19.30	€ 3.75	€ 65.98	- € 0.00
2012-08	€ 42.09	€ 20.19	€ 4.05	€ 66.33	- € 0.00
2012-09	€ 40.82	€ 14.56	€ 3.06	€ 58.44	- € 0.00
2012-10	€ 41.26	€ 10.56	€ 2.30	€ 54.12	- € 0.00
2012-11	€ 41.48	€ 9.17	€ 2.06	€ 52.71	€ 0.00
2012-12	€ 41.77	€ 8.79	€ 1.82	€ 52.37	€ 0.00

Brussel - Gas - Klasse G3: 500 – 5 000 MWh

Jaar-Maand	Energie inclusief transport	Distributie	Heffingen	All in	Andere
2009-01	€ 37.11	€ 3.75	€ 0.86	€ 41.72	€ 0.00
2009-02	€ 37.47	€ 3.93	€ 0.85	€ 42.25	€ 0.00
2009-03	€ 35.82	€ 4.18	€ 0.85	€ 40.86	€ 0.00
2009-04	€ 29.65	€ 5.00	€ 0.86	€ 35.50	- 0.00
2009-05	€ 29.73	€ 5.85	€ 0.84	€ 36.42	€ 0.00
2009-06	€ 29.68	€ 6.92	€ 0.82	€ 37.43	€ 0.01
2009-07	€ 28.94	€ 8.33	€ 0.81	€ 38.07	€ 0.01
2009-08	€ 27.61	€ 9.14	€ 0.80	€ 37.56	€ 0.00
2009-09	€ 27.47	€ 6.63	€ 0.80	€ 34.90	- 0.01
2009-10	€ 28.24	€ 4.98	€ 0.83	€ 34.04	€ -
2009-11	€ 28.42	€ 4.58	€ 0.84	€ 33.84	€ 0.01
2009-12	€ 28.52	€ 4.09	€ 0.93	€ 33.54	- 0.00
2010-01	€ 29.20	€ 4.25	€ 1.33	€ 34.78	- 0.00
2010-02	€ 28.95	€ 4.33	€ 1.13	€ 34.41	€ 0.00
2010-03	€ 28.96	€ 4.60	€ 1.14	€ 34.69	- 0.00
2010-04	€ 29.66	€ 5.24	€ 1.14	€ 36.04	- 0.00
2010-05	€ 30.16	€ 5.82	€ 1.14	€ 37.12	€ 0.00
2010-06	€ 33.30	€ 8.77	€ 1.32	€ 43.39	- 0.00
2010-07	€ 32.89	€ 10.11	€ 1.11	€ 44.11	€ 0.00
2010-08	€ 33.23	€ 9.64	€ 1.13	€ 44.00	- 0.01
2010-09	€ 33.01	€ 7.05	€ 1.14	€ 41.19	- 0.01
2010-10	€ 33.48	€ 5.48	€ 1.14	€ 40.10	- 0.00
2010-11	€ 33.47	€ 4.77	€ 1.14	€ 39.39	€ 0.00
2010-12	€ 33.54	€ 4.49	€ 1.17	€ 39.21	€ 0.01
2011-01	€ 33.47	€ 4.68	€ 1.32	€ 39.48	€ 0.00
2011-02	€ 33.84	€ 4.86	€ 1.32	€ 40.02	- 0.00
2011-03	€ 34.15	€ 5.21	€ 1.32	€ 40.68	€ 0.00
2011-04	€ 36.11	€ 6.56	€ 1.33	€ 43.99	- 0.00
2011-05	€ 35.97	€ 7.54	€ 1.33	€ 44.83	- 0.01
2011-06	€ 32.07	€ 8.91	€ 1.49	€ 42.47	€ 0.00
2011-07	€ 36.68	€ 8.94	€ 1.34	€ 46.95	- 0.01
2011-08	€ 36.70	€ 8.49	€ 1.34	€ 46.52	€ 0.00

2011-09	37.11	6.64	1.32	45.07	-	0.00
	€	€	€	€	€	€
2011-10	37.19	5.78	1.34	44.31		0.00
	€	€	€	€	€	€
2011-11	37.17	5.03	1.33	43.54		0.00
	€	€	€	€	€	€
2011-12	36.87	4.84	1.40	43.10	-	0.01
	€	€	€	€	€	€
2012-01	36.08	4.81	1.68	42.56		0.00
	€	€	€	€	€	€
2012-02	36.58	4.88	1.61	43.07	-	0.00
	€	€	€	€	€	€
2012-03	36.83	5.28	1.73	43.85		0.01
	€	€	€	€	€	€
2012-04	37.94	5.58	1.73	45.26		0.00
	€	€	€	€	€	€
2012-05	37.89	6.15	1.81	45.85		0.00
	€	€	€	€	€	€
2012-06	37.78	8.17	1.96	47.90	-	0.00
	€	€	€	€	€	€
2012-07	37.69	8.91	2.40	49.00		0.00
	€	€	€	€	€	€
2012-08	37.32	8.97	2.54	48.84	-	0.00
	€	€	€	€	€	€
2012-09	36.93	6.89	2.06	45.89		0.00
	€	€	€	€	€	€
2012-10	37.55	5.60	1.76	44.91	-	0.00
	€	€	€	€	€	€
2012-11	37.83	5.12	1.65	44.59	-	0.00
	€	€	€	€	€	€
2012-12	37.63	4.95	1.49	44.07	-	0.00
	€	€	€	€	€	€

Brussel - Gas - Klasse G4: 5 - 50 GWh

Jaar-Maand	Energie inclusief transport	Distributie	Heffingen	All in	Andere
2009-01	€ 35.69	€ 1.96	€ 0.64	€ 38.29	- 0.00
2009-02	€ 36.04	€ 2.05	€ 0.64	€ 38.74	€ 0.00
2009-03	€ 34.81	€ 2.16	€ 0.64	€ 37.61	€ 0.00
2009-04	€ 28.53	€ 2.53	€ 0.64	€ 31.70	€ 0.00
2009-05	€ 28.23	€ 2.80	€ 0.65	€ 31.68	€ 0.00
2009-06	€ 28.25	€ 3.28	€ 0.65	€ 32.17	- 0.01
2009-07	€ 27.14	€ 3.47	€ 0.62	€ 31.23	- 0.00
2009-08	€ 26.15	€ 3.62	€ 0.60	€ 30.37	- 0.00
2009-09	€ 25.91	€ 3.16	€ 0.61	€ 29.68	- 0.00
2009-10	€ 26.62	€ 2.80	€ 0.64	€ 30.06	- 0.00
2009-11	€ 27.02	€ 2.67	€ 0.64	€ 30.33	- 0.00
2009-12	€ 26.82	€ 2.34	€ 0.71	€ 29.86	- 0.01
2010-01	€ 27.35	€ 2.46	€ 1.55	€ 31.36	€ 0.01
2010-02	€ 27.16	€ 2.54	€ 1.10	€ 30.79	- 0.00
2010-03	€ 26.38	€ 2.48	€ 1.15	€ 30.01	€ 0.01
2010-04	€ 26.84	€ 2.82	€ 1.16	€ 30.82	€ 0.00
2010-05	€ 27.13	€ 3.00	€ 1.16	€ 31.30	€ 0.00
2010-06	€ 27.38	€ 3.55	€ 1.31	€ 32.23	- 0.00
2010-07	€ 30.49	€ 4.63	€ 1.13	€ 36.24	- 0.01
2010-08	€ 30.63	€ 4.37	€ 1.13	€ 36.12	- 0.01
2010-09	€ 29.12	€ 3.76	€ 1.15	€ 34.03	€ -
2010-10	€ 29.63	€ 2.85	€ 1.16	€ 33.64	€ 0.00
2010-11	€ 29.55	€ 2.55	€ 1.16	€ 33.26	- 0.01
2010-12	€ 29.75	€ 2.39	€ 1.16	€ 33.30	- 0.00
2011-01	€ 30.48	€ 2.66	€ 1.33	€ 34.47	- 0.01
2011-02	€ 30.45	€ 2.79	€ 1.33	€ 34.57	€ 0.00
2011-03	€ 30.34	€ 2.88	€ 1.33	€ 34.56	€ -
2011-04	€ 31.31	€ 3.44	€ 1.37	€ 36.12	- 0.00
2011-05	€ 30.99	€ 3.82	€ 1.36	€ 36.17	- 0.00
2011-06	€ 27.57	€ 3.59	€ 1.49	€ 32.65	€ -
2011-07	€ 30.76	€ 4.15	€ 1.33	€ 36.24	€ -
2011-08	€ 31.70	€ 4.42	€ 1.32	€ 37.43	- 0.00

2011-09	€ 32.05	€ 4.14	€ 1.32	€ 37.51	€ 0.00
2011-10	€ 32.32	€ 3.27	€ 1.34	€ 36.93	- 0.00
2011-11	€ 32.19	€ 2.90	€ 1.33	€ 36.43	€ 0.01
2011-12	€ 31.77	€ 2.67	€ 1.35	€ 35.80	€ 0.00
2012-01	€ 33.20	€ 2.53	€ 1.37	€ 37.11	- 0.00
2012-02	€ 33.30	€ 2.49	€ 1.34	€ 37.14	- 0.00
2012-03	€ 33.54	€ 2.85	€ 1.39	€ 37.78	€ 0.00
2012-04	€ 33.94	€ 2.90	€ 1.36	€ 38.19	- 0.00
2012-05	€ 34.03	€ 3.43	€ 1.32	€ 38.77	€ 0.00
2012-06	€ 33.20	€ 3.93	€ 1.24	€ 38.37	- 0.00
2012-07	€ 33.20	€ 4.17	€ 1.40	€ 38.76	- 0.00
2012-08	€ 33.41	€ 4.51	€ 1.44	€ 39.36	- 0.01
2012-09	€ 33.52	€ 3.83	€ 1.42	€ 38.78	€ 0.00
2012-10	€ 34.63	€ 2.97	€ 1.40	€ 39.01	- 0.00
2012-11	€ 35.05	€ 2.65	€ 1.39	€ 39.08	- 0.00
2012-12	€ 35.10	€ 2.52	€ 1.34	€ 38.96	- 0.00

Opgesteld door ICEDD
Opgesteld door Frédéric Jacquemin
Nagelezen door Delaite en Pascal Simus

Uitgever:
BRUGEL
Kunstlaan 46 Avenue des Arts – B-1000 Bruxelles / Brussel
T: 02/563.02.00 – F: 02/563.02.13
info@brugel.be – www.brugel.be